

هذا كتاب مع تزيين لوردنا
 احمد افندي خان رحمة الله عليه

سِرْ نَامَهُ نَامَهُ نَامَهُ نَامَهُ	بني نام وي نام تمامه والشمه
أَفِي مَطْلَعِ حَسَنِ عَشِقْبَارِي	مُحِبُّوبِ حَقِيقِي وَهَجَارِي
نَامِي تِيهِ لَوْجِ نَامِيَا عَشِقْ	اِسْمِي تِيهِ نَقَشِ خَامِيَا عَشِقْ
بَنِي نَقَشِ فِي نَقَشِ خَامِهِ خَامَهُ	بَنِي نَامِي سَهْ نَامِي نَامِي نَامَهُ
نَامِي تِيهِ سَنَا بِوَيْتِ مَقْصُودِ	قَهْرَتِ مَكَاتِبَاتِ حَمُودِ
مَضْمُونِ مُسَلِّمَاتِ لِأَرْيَبِ	مَشْهُودِ مَكَاشِفَاتِ بِالْقَيْبِ
مُحِبُّوبِ قَلُوبِ مَنْ لَهْ الْقَلْبِ	قَلْبَانِ تُوْدِكِي بِبَاخُوَهْ فَنِ جَلْبِ
مَقْشُوقِ تَوِي بِخَرُودِ نَارِي	عَلَقِ تَوِي لَيْدِكِي نِيَارِي
مُطْلَقِ تَوْعِيدِ وَمُسْتَفَادِي	بَنِي شَبِيهِ مُرِيدِ وَهَمِّ مُرَادِي
نُورِي تُوْدَحِينِ رُوي دِلْدَارِ	نَارِي تُوْدِ قَلْبِ عَاشِقِي زَارِ
شَمْعِي تَزْقِيمِ تُوْدُونَارِي	شَمْسِي زَرْعِيَا تُوْبِرْزَهْ دَارِي
كَيْفِي تُوْدِيْفِ طَلْسِ عَالَمِ	كُنْزِي تُوْعِيَانِ زَرْعِيَا أَدَمِ
أَفِي عَالَمِ وَأَدَمِي دِ مَشْهُودِ	أَفِي مُمَكِنِ وَمَا سَوَايِ مَوْجُودِ
بِهِيَانِ بِيْتِهْ مِدَارِهْ وَدَبْرِ	فِيَا ضِ رِيَا ضِ خَلْقِ وَوَالْأَمْرِ
أَمْرِي تَرْبَلْفِظْ كُنْ دُو عَالَمِ	مَوْجُودِ كُونِ غَرَضِ بِهْ أَدَمِ

توود

آدم بخود بلك ز بر دوانه
 او حرف حقیقتنا حقیق
 اشباح مرئین ز ناسوت
 اف روح و جسد پیروز و اگر ارا
 ناسوتی اگر چه رنگ سفاله
 حرفا کومه کوی نقش بهره
 ظایرته اگر نمایه صغرا
 موجوده دوی شهادت و غیب
 انسان بخود مظلوم نام نور
 هندی و کوجن غالی نه
 افرنگه فلک همی معظم
 افی کا کما عظیم دقار
 افچنده زمین دکل عناصر
 افچنده نعمت و نفاک
 افچنده مدعا و مطلوب
 حیوان و معادن و نباتات
 بالجملة ز بومر ابرار

بلك حرف ز امرین فکانه
 نام امره بقدر نمانه نام خلق
 از واج هویتین بلا هویت
 تزویج بوین با امران
 لا موی ز بر و اجاله
 لی مقصد و معنی او ی کوره
 باطن او به نقش خامه کبریا
 مشهوره دوی سیاوت و عیب
 آدم ز ترم قریب هم دور
 او تابع نوع آدمی نه
 اف چنده ملک همی مکرم
 اف بار کما بدیع سیار
 افرنگه عرض دکل جواهر
 افرنگه ما گل و ملازمت
 افرنگه مشتها و محبوب
 مطلوب و مقاصد و مرادات
 بالجملة ز بومر بر بارین

حقا کونو خوش نظام و رونق
 امم غافل و عاقل و کفر کار
 نین مرد قلبی فکر و ذکر
 خانی کونین بقلبی ذاکر
 تعداد نعمت شماری و تکرار شکر گذار یا باری و صورتی آینه داره و پرده
 بردار یا پروردگار برادکل اختتامه بمناجاتک مختصر کرد وارث
 ای خدیو جوهر از با بانه
 ای واحدی شریف یکنا
 ای باقین زوال دائم
 ای خالق ارض و آسمانان
 ملک و ملک و فلك ببارک
 سبحاناک کما خلقت
 هر چه بکوته چیکر ای نکو کار
 اف نه صد فید پر مراری
 حقیقید مثال در غلطان
 هرکی ولدید بر مؤالچد
 لوح و قلم و ثوابت و عرش
 ظاهر کن اف قدر صنایع

ترتیب کن ز بومر الحق
 مایینه رفید نفس امتالی
 تا کین بر زبان حد و شکر
 باری بده وی زبانی شاگر
 وی ذکرته صیقل جنتی
 وی واجدنی نظرو همتا
 وی هادی بی فنای قائم
 وی فالح جمله انس و جانان
 بالجملة چیکر نبارک
 احسننت فکیف ما خلقت
 هر یک رحمدی خواد از اوار
 در و شفیق شفاف و طاری
 هر شش جنت و چهار ارکان
 عبرت و نماد کل مقالید
 حیوان و نبات و معدن و فرش
 پیدا کن اف قدر بدایع

هر يك ز عدم كرن ته پيدا
في الجملة اول وجه اخر
هر يك ز ته را ولا بونه مظهر
في حسن ته نيت وجودت
حکمت اوم باطنی و ظاهر
نپن ته تحيز و تمکن
کویا نمی جسم کن تو جان
حسنا تیه زینتا جیبان
میلد تیه عاشقان دیکشت
شیرین ته کره شکر لبر ویز
لیلد ته کره بلبل قیس
یکوف ته چرا نماز لبنا
شبیخ و کو پیچج بزازی
نیلو فرناز بیرونی کر
بالای بلند ته دایه سروان
صور کل ته کون ز خاری پيدا
خوش رنگه ته داکیا ی صور کل
روناهی ته داسری شمالون

ابداع کون ته بی هولاء
القصر چه مؤمن وجه کافر
اورنگ دوان تو بوی مضم
نی نوره نیته وان خودک
قدرت اوه غایبی و حاضر
اقاوم دوان دکی تو وطن
کویا نمی شتر کن تو خانه
رشکاتیه غیر تار قیبان
دردی تیره دل ز برد اپشت
زهاده ز رشک اشک خوش ریز
رامین بته رام بولو یسی
وامق ته کسا که هانده غدرا
دین کره ز بو کجا کفار
اوزی ته مهر مشتری کر
یابند بلایه د اندروان
بلبل ته کون هزار شیدا
خوش رنگه ته دانوای بلبل
پرواز کون بشوق تالون

محبوب ته چیکر دید لکنس
اف عشق و محبت ادد ددا
ایانه ته چیکر کن مقابل
آینه ته چیکر کن مکرر
آینه لبش طوطیا کرت
آینه زوان ویه کو آف
نقشه ته دبینن او دافی
لب تشنه طلب دکن زلالی
مقصود کو بوز پیشه حاضر
طوطی بخوده ما فکر در یزن
وی مقصد فخر تبین
مقصود و مراد دل تو شانی
هر چی ته دافی بی ضلای
هر چی کو تو تبینی سر هدایت
حاضر وی دبی مقام معلوم
بی سجده ته ای جناب معبود
عیساته کسا که هانده او جان

مجزوب ته بی کون مشوش
افی زلف و سلا سید یلدا
هریک ته بچلف کون معادل
حسنا خود دوان ته کر مصود
دافل ته لبش کوفیا کرت
او عکس زوان ویه کو طافه
ناکن خدای ز آف و دافی
وی دانه و دام زلف و خالی
وی قصد بکن جمیع ناظر
هر چی دهن او ی دبزن
بابند دین کک دمین
اقتو نصل من تشانی
بابند دکی بزلف و خالی
فیر ایگری بکی عنایت
کو خدامه وی دگیری مخدوم
آرم کره قبه گاه و مجود
آیا بچه ته جبانده او جان

در ساکونجفته کونته ادریس

ابلیس فقیرتے جنایت

هر روز ذکر هزار طاعت

و سجده نکون بغیر معبود

یک سجده نبر لبین اعتبار

القصة ز حکمتانه آگاه

عرفان طلبید صاحب ادراک

خالق به نزارنیا خود در حق

الاکوله مکر معین خداست

یار ب بحق مصطفی کی

دفت قلم مصنوعات

وعقل معقولیات

حصرة سید السادات محمد

شیا بحسب دلیل و ترهان

واجب یک ذات کبریا به

وی واجب ممکنات برقع

یعنی اوی بیت مبرهن

کینچه ستوی ببت کاشن

البنه دجو مقام تقدیس

هندی ته هبورد کل عنایت

لورا کونته داوی استطاعت

گیراته زبرد ری خواه مردود

قهراته کزه فحله التار

فردک هندی تبارک الله

در حق کونته ما عرفناک

کراه بیت نه دوره الحق

یارا هبری دی مصطفی ببت

خانی بخوده رانوا شناکتی

وسر دفتر موجودات

و پیش دست مخلوقات

المصطفی علیه افضل الصلوات

نابین جو مکر و حوب و امکان

مکن بره جمع ما سوا به

مکن وی زبخواه کینه مطلع

حسناوی بد رکفت زمکن

ثابت به بتن ز نقشه نقش

و صنعت

لک

صنعتناوی حکیمی دانا

ندبو کوننت اوی رسو

هر چه وه کوبونه رقم بو

اق اول روح و عقل اول

اما مکه وان رهق تو تفریق

بی شینکی واحدن یجاریک

اول برقی ز حسنی سرمد

اونور بامری عالم الغیب

ارواح ز معینا پیما بر

بواصل اصول جمله نفسا

همیان زوی دینته تفریح

هیژانه اق زمین و سما بو

خلقا فلکان ز بووی را

اورحمت جمله عالمین بو

پیغمبر جمع جز و کل بو

اوپو یخبر یا جمال باری

نقش اوی قادری توانا

لا یبق ویادی هبت ز توک

لواقل ما خلق قلم بو

هر سینه باولی مؤل

اق رنگه اوان بکیره توفیق

تعداد و تعدد و اعتبارک

نورک بو به معینا محمد

بومشیا فیض عالم الغیب

چی بون مثل بنان و شکر

نفسا سعدا و نفس خسان

همیان بوی کرشته تمسح

او جنوس روی جمله انبیا بو

سجد امکان ز بووی را بو

آدمیان ماء و طین بو

آدم بخوه هیژانه اق و کل بو

شمس افلاک و دلی و طارک

4

کافا کو کتہ صورتی جہا
وی برزخ ممکنات واجب
منسوخ کرن وی دین و ملت
فکری کو جہان جمیع کفر
خالق کو ہنر لروی عری
خاقان بخوہ ہندوی مکن
فتیر بقصور یا خوہ قاصر
شاہ عربی علم کورا ک
روم و حبش فرنگ و تانار
ناچار کلک بشیر فنا بون
بخانہ باگری د شستن
کافا کو وی دین ک اشکارا
تورات وان ژبہ کوا کثر
عیسای د ماد خوندا جہیل
کو مؤردہ د دم رسول امجد
دعوا خود کت بدست ازمان

او بو پیغمبری آخر زما
وی پادشاهی لشکر حاجب
معلول کرن وی علی و عتک
کیشاژ بنو تا خوہ سفرہ
تکلیف کرن ہی مردمی
تغفور ز خوانی کاسچین
حاضر کر یاد عینی خوبام
کسری عجم عجب دو طا کر
هر چکو بدینی نکر اقرار
حتا کو ہنک بدین بتا بون
آتشکدہ جملکی ڈ کشن
داودی و سبط و نصارا
انجیل و زبور چون زاز بر
جناوی د کر بوجی تنزل
وی پاش مہبت بنای احمد
دستی وی بسیف و دق بقرآن

خوش خلقہ ہم رسول ہم میر
ناخواندہ سبق مر رسی عام
بی خیل و حشم بخوہ جہان کبر
هر چہ ددی مکر او بو
ہندی کو ژیشقہ با خبر بو
سہ داند کت زوی لعدان
کونیدہ د بون د کل جمادات
بک نوع نماز جنس حیوان
الا کو ہنک ز این آدم
القصد درض و آسمانان
بینن بشر افتاوی تشک
اق بو مددی د امتا خوہ
ورعاوی ورنک دین قوی
عام ہی شبہ انبیانہ
فردک ز اصحابہ د کبار

بہر حکمت ہم کتابہ ہم شیر
بی مثال و منال و صاحب انعام
بی طبل علم جہان صد اکبر
لشکر جنود لم ترق بو
عوران قد دد السروی سپوان
او چند ژ پاشم یا بصر بو
فکر اد بہست صد خبر دان
پونیدہ د بون د کل بناات
نینا بنو تا وی ایمان
بون در خور آتش جہنم
حاصل د جمیع انس و جانان
نابت زوی زیدہ تر پشتک
مناز کن بگمنا خوہ
شرعاوی صراط مستوی کر
عابد ہی بیکفہ اولیان
بانصد ژ دلوری د کفار

او جمله دکل یکی سرا سر
 خلو صیه شبلیک ددینی
 قرآن خیر چه معجزات
 ابوبکر و عمر چه خوش فرین
 ای پادشاهی بلند پایه
 نغزانه بعلی من محاله
 از دی چه بیترم ای شهنشاه
 شاهان ترا خوشتر اسمت
 هراق بسه ای جیب مختار
 صد جار بزی نه ای کرم کار
 صد مرتبه کز چه ام خراب
 جتا بیکه خانی زار
 اوژی بخرابی و صیننی
 وی بد عملی و کی کلابان

ندیون بجهان بر ابر
 جتی جدل بکت ز دینی
 آیات و سورچه پیتان
 عثمان و علی عجب کزین
 خورشید و فلک نشین سایه
 مداح زبونه ذوالجلاله
 و صاف یته لو کلام الله
 طه ز ترا طلسم طمس
 باری ز ترا بزی نه صوند خوار
 کردی مه هین کنه دو صد بار
 اما ز نه نا امید نا بین
 ناپاک و پلید و واجبات
 دعوی بکت با متیننی
 باری بکه وی پیروی صحابان

استمداعی شفاعت و استشفاع مغفرت ز جناب صاحب سرین
 شفاعت و صورت معراجید ایبال حضرت عزت عظیم شان

استمداعی شفاعت و استشفاع مغفرت ز جناب صاحب سرین

شفاعت و صورت معراجید ایبال حضرت عزت عظیم شان

ای واسطه وجود کونین
 شاهنشاه تخت کلامه دینه
 سیرا فلکان لیدک ته کافک
 شفق القمراته بک اشارت
 ای پادشاهی سر پر لولایک
 حاضر ز ترا براق رف رف
 دار فعی به بن ز تر ته پزده
 پیزی تو قدیر ذوالجلاله
 ارفانی زار و مشتت خاکین
 اول ته ز بوجه دامه تعظیم
 تشریفی خلایق فتی دامه
 معلوم نه بو کوام ترا نیر
 هرچی ته ز بومه کز اراده
 خاشاک کمال رؤفتانته
 کفر و کنهان یکی بهمانته
 شایسته و رب قاب قوسین
 معجز ز ته او قدر مد پسته
 فخر الملکان ز ته سلافک
 زاغ البصرانته بک عبارت
 رابه هره اسمانی جلالک
 شاطرنیر افشته صف صف
 بی پرده دکل خدی خبر ده
 پیزی تو هو قدر مولا بزیاله
 هادی تو نبی خوام هلاک
 دانی لیسر همه تا جو نگر هم
 کافاته امانتی خوه دامه
 قدری وی امانتی ترا نیر
 بک ز ته مدله بکر ز یاده
 دوره ز جمایا رحمتانته
 لایق ته پزین افی شها منته

بَلْ سَوَّاهُ لِنَاكَ تَهْ خَلْدِ نِيَارَت
جَنَّتْ لِيَهْ دِي بِيستَه اَكْر
بِالْجَلْمَهْ زِيْتَهْ اَمِيْدَهْ وَاوَرَت
مَظْهَرِ نَسِيْتِيْنِ زِي بُو صِيْفَاتَانِ
عَقْفَارِ كُو اَمِ كَرِيْنِ كُنْدَهْ كَارِ
كُرْدِي كُنْهَانِ لِيَهْ تَهْ بَخْشِي
مَسْرُوْرِيَهْ بِيْنِ كَلَاكْ مَلَا عِيْرِي
قَطْ لَا يِقْدَهْ اَيِ شَبَابِي اَدَهْ
زِي كَرِيْنِ مَهْ شَبِيَهْ اَعْتَا مَهْ
تَنْهَاهْ وِي بِيْتِي بِي جِيَهْ اَسْتَشْ
عَا صِيُو سَقِي نَا اَتْمَا مَارِ
فِكْرَهْ مَهْ زِي اَكْرِي خَلَا صِيَكِي
يَلِكْ جَرَعَهْ مِي دِي جَامِ بِي جَاكْ
هَر جِي مَهْ اِرَادَهْ تِي خُو يَابِيْتِ
كَا نِي دِي بِيْتِي مِي سَرِ اَقِيَانِ
اِيَا بُو يَهْ قَابِي زُو اِي
حَتَا وِهْ كُو دُوْر مَشْتَهَابِيْتِ

يَلِكْ رُوْنَهْ لِيْنِهْ تَهْ كَفْرُو اِيْمَانِ
قَهْرَا خُوَهْ بِي كِي اَكْر تَوْظَاهِي
كُرْدِي كَا فِرُو كُرْ كُنَا هْ كَارِيْتِ
كَسْرِي نِيَهْ زِي كَا فِرِ عِيصَاتَانِ
كَا فِرِ بُو يِيْنِ اَمِ بَا سِيْمِ قَهْرَانِ
كَفْرِي تُو مَكْر نَشِي بِي بَخْشِي
دِي شَا يَهْ بِيْنِ لِيَهْ شِيَا طِيْنِ
قَطْ عِيْرَتَهْ اَيِ پَنَاهِ عَالِمِ
اَفْ كُرْدِي لِيَهْ بِي سَرِ اَنْجَامِ
اَلْقِصَهْ بِي كِي كُو دِيُو سَرِ كَشِي
فِي اَلْجَلْمَهْ مَهْ جَمَلَهْ خَا صِ عَا مَارِ
يَكْدَا بِي شِفَا خُوَهْ خَا صِي كِي
سَا قِي تُو زِي بُو خُدِي كُرْمَلَهْ
دَا جَامِ بِي جِي جِيَهَانِ نَمَا يَسْتِ
ذَا كَفَشِي بِيْتِ لِيَرْ مَهْ اَحْوَانِ
اِيَا بَارْمَهْ وِي كِي هَا كَا نِي
يَا هَر وِي اَدِي لِيَا سِي تُو اَبْتِ

سازم
طالع به پند ز بومه گو کب

قَطْ مَكْنِ اَفْ زِي جَرِيْجِ كُو كَبِ لُوْلِبِ
جَنَّتِي مَهْ زِي مَرَا يَهْ بِيْتِ يَارِ
سَنِيْرِي هَسْرَهْ اَمَكْ رَابِيْتِ زِي مَهْ زِي جِيَهَانِ پَنَاهَاكْ
سَنِيْرِي هَسْرَهْ مَهْ بِيْتَهْ دَانِيْنِ
دَرْدِي مَهْ بِيْتِيْنِ عِلَا جِي
كُرْدِي هَبُو اَمَهْ سَرِ فَرَا زِي كْ
نَقْدَهْ مَهْ دِي بُو يَهْ سِيَكَهْ مَسْكُوْلَهْ
هَر جِي خُدِي كُو خَا لِي صُو تَمِيْرِيْنِ
كُرْدِي هَبُو اَمَهْ پَادِ شَاهَاكْ
تَقِيْنِ بِيَهْ بُو يَارِ بُو مَهْ حَتَا كْ
حَا صِيْلِ بِيَهْ بُو يَارِ زُو يِ مَهْ تَا جَلِكْ
عَمِ خُوَارِي دِي كُرْدِي لِيَهْ يِيْتِيْمَانِ
عَا لِيْبِ بِي بُو لِي سَرْمَهْ اَوْرُوْمِ
مَحْكُوْمِ عَلَيْهِ صَعَا لِيْلِيَكْ
اَقْمَارِ اَزَلْ خُدِي وُ سَا نِ كُرِ
طَبْعِيْتِ وَا نِ اَكْر جِي عَا رَهْ
نَا مُوْسَهْ لِيَا كُو اَمِيْرَانِ

طالع به پند ز بومه گو کب
جَارِكْ بِيَهْ بِيْتِ هَهْ پَادِ شَاهَاكْ
بِيْدَا يَهْ بِيْتِ مَهْ پَادِ شَاهَاكْ
قَدْرِي قَلْمَا مَهْ بِيْتَهْ لَهْ زَا نِيْنِ
عَلِي مَهْ بِيَهْ بِيْتِيْنِ رُو اَبِجِ
صَا حِيْبِ كُرْمَلَهْ سَخْنِ مِيُو اَزَلِكْ
نَدِي مَا وِي رُو اَبِجِ مَشْكُوْلِكْ
نَقْدِيْنِ بِي سِيَكَهْ عَرِيْرِيْنِ
لَا تَقْ رِيْدِي اِيَا خُو دِي كَلَا هَهْ
ظَاهِرِ قَدْرِيُو زِي بُو مَهْ بَخْشَاكْ
اَلْبَتِ دِي بُو مَهْ زِي رُو اَبِجِ
دِي پَنَانَهْ دَرِ زِي دَسْتِ لِيْمَانِ
نَدِي بُو نَهْ خَرَا يَهْ دَرِ دَسْتِ بُوْمِ
مَقْلُو بُو مَطْبِعِ تَرِ كُو نَا جِيْلِكْ
اَفْ رُوْمِ عَجَلَهْ لِي سَرْمَهْ رَا كُرِ
اَوْعَا رَهْ لِي خَلْقِي نَا مَدَا سَرَهْ
نَا وَا نِ چِيَهْ شَاعِرِ وُ فُقِيْرَانِ

هر چه بیره شیر در دست همت
کوه را کوه جهان و کوه عروسه
لی عقد صیدا و مهر کابیر
پزشمی ز دین من آف حکمت
حاصل کوه دنیا بشیر احسان
از نامه حکمتا خد پیدا
ایا بچه وجه مانده محروم
وان کوه شیر شهر شهرت
هر چه کی وان به بزل حاتم
بفکر ز عرب حنا فده کرجات
افروم بجم بوان حصارین
هت دوطرفان قبیل کرمانج
کویا کول سر حدان کلپ دین
اق قلزم روم بجز نایب
کرمانج دین بچوق ملطع
جامپر بو همت سخاوت
او ختم ز بوقبیل اکوان

ظبط کوه ز خورا بلاد همت
وی حکم در دست سبز رؤسه
لطیف کوه من عطاء بخشن
میزان که چه کوه من تده همت
سختیز دین ز بوی انشان
دیند از و دولت ناد میدا
بالله ز بوجه بونه محکوم
سختیز کوه بلاد همت
هر چه کی وان بر سم رستم
کرمانج چه بویه شینه بجات
کرمانج همی لپاز کنارین
بوتیر وضا کیرینه امانج
هر طایفه سده کین سده دین
هندی کوه دین خروج بحر پاک
وان زینک قد کین مثال بزرخ
میدینو غیر تو جلادت
وان دانه بشیر همت داد

هندی

هندی ز شجاعی عبورین
اف غیر و اف علوی همت
کوه بیکفک همیشه بی نفاقین
گر دی عبور نامه ایفاقک
روم عرب بجم تمام
تکمیل دکر مه دین دولت
تمیز دینون ز هف مقالالت
خان ز کمال بی کمالی
یعنی که ز قابل فقیر
حاصل ز عناد اگر ز بیاد
صافی شم اند فخواز در دے
ایشا به نظامو انتظام
دا خلق نه بیزین کوه اگراد
انواع مله خودان کسین
هم اهل نظر نه بینه کرمانج
کنگدانه دطالبونه مطلوب

او چند زمینی نفورین
بومایع حمل بار همت
دائم بقره دوشنقاقر
فکر ایکرامه انقیادک
همیان ز مراد کوه غلام
تحصیل دکر مه علم حکمت
تماز دینون خدان مقامات
میدان کمال دینت خالی
بلکی به تعصب عشیره
اف بدعت کوه خلاف معتاد
هانشد در لسان کر دے
کشایه جفا ز بوی عام
بی معرفتین باصل بنیاد
کرمانج ننی دینی حسین
عشقی نه کین ز بوخوا امانج
فکرانه حسین اونه محبوب

بی بهره بن ز عشق بازی
گر فاخته پردی کمال
بلجده نه جاهل تر از آن
کردی همو یا مزی خدا نك
علم هنر و کمال از عاز
اف جنس بیوالبابوی معون
من دی علما کلام موزون
بینافه روح ملک جزیری
گینقل و بد افقی طیران
چو بکر قوی گساده بازار
خاضع در فی عصر داکو همیان
یعنی ز طمع در اف دینار
گر علم تمام بیو لاس
کسز ناگفته میتری خو جامی

فارغ ز حقیق و مجاز
امایتیم بی مجاز لر
بلکی دسیقل بی خدا نك
عالی کر ملک لطیف دانك
شعر و غزل کتاب دیوان
اف نقد بیوالبانک وی مقبول
عالی بکر البان کردون
بی حیا بکرا اعلا حریری
حتا باید بجای حیوانات
نینه ز فاشرا خریدار
محبوب جیه بونه همیان
هریک ز مر او بونه دلداز
و نضر و شی توجیحت بیو لاس
رانا کرتن کسک نظامی

وقتی

وقتی کومدی زمانه افرتك
خط گرفته به پسته کیمیا کر
مضغیه بیکی عمل کیز
قلبی مه نکر قبول حیلک
دین چو وان کت بدست دینار
صفری خو بخف مه اشکرا کر
ده دعوت گریا به صدق ابحاث
اق بول اگر چی بی بهانه
تلی حیلک خرده تمام
کو مانجیه صرفا وی بی گمانه
صفر مه صوره اشکاسه
نقدی مه بیاره کیمها سیه
کردی به بو یا ضرب متقوش
محبوب یکس ته نامراده

بالجمله کسرد را فی بوجندک
کافا کومدی نبومیستر
تصفیه جوهری دغل کیز
قط بو عرض نبو وسپله
باشی ز بخاری بونه صقار
قرطاسیه بومه بی دعا کر
بو واسطه قضای حاجت
یک روته صافیه بی بهانه
مقبول معاملا عوام
زیر نینه به بین سپیده مانه
زیف نینه به بین گو کیم عیاره
لی سیکه شاه شهر او امیه
یدما و هائی رواج متقوش
لو بخت سیال نامراده

قرطاسیته بامه بی پناهان
معلوله لبنا کله عکبات
بی خاکی وقت معرفت پاک
مهری کو بناف مهر زایه
صدیاز هین فلوس احمر
اعلوی دکت بقره ادنا
باشان دکرث وکی اسپران
هر دور هزار بی توایان
زنگین دکتین بدست همت
گردی وی نظر بدامه جارک
اف قول همی دکرند اشعار
اقا نظر او زیده عامه
اورحتت عامه بو عوامی

فی ضرب قبول پادشاهان
مقبوله لبنا کله حکیمان
مسموع نکر بستم از رالب
مخضنا نظر او بی کنیا به
در حال دکت بیک نظر زر
ادنا دکت بلطف اعلا
اذا دکت وکی فقیران
هر لحظه بلطف صد کدایان
حکمت او تا کتن جو همت
اکسیر توجهها مبارک
اق بول همی دکرند دینار
لو خاص نظر ز دکرند دامه
یارب بده وی تو هر دوام

ساقیه

واقایه و صورت اعتراف و فرائض و فلسفه در کل اعتدالی

ساقی بکه جامی آسمانی
دالم بکرین دماغ جان تر
ساقی تو بر نزه جام مینا
مشاد اب بکیره قلب مخزون
ساقی بکه کاسیا مجوهر
یا قوت مذا ب و لعل سیال
در دانه خوبی بر نزه نافی
دم دم بده دست می پرستان
داجام دلان بیت مرصع
و مجلسه میخوران
ممکن کوز فیضی نهایت
نشانی قدامیا مرقوق
اورنک بکت و نفس تاثیر
یعنی بکفته جانی شوق
تاثیر نفس بین زبومن

را حاوه کور روح جاودانی
بک لحظه براح روح پرور
آقا کودک صمیر بینا
مد هوش بکیره قلب مخزون
وی شیره معرا و معطر
وی در جو خوشاب و خمر حلال
یعنی عرفا و کی کلا
خلق کو هنک نزدستان
بزم اطری بیت مصنع
مستانه بکت ز نومدای
بک و طره بیت لمن هدایت
کیفا عنبی رزی برو نق
حاصل بیند دقلی شویر
حتا بکهنه قلبی ذوق
شرح نفس بیت زبومن

بوی بوی

نصیر او مطهر

خلق ز چنگلهم در کون
داین و بکن حکایت کوش
هندک بکن بجان سماء
له هیفی دم ژ مستعیدان
اق نای اگر خرابه کرفاخ
نوباره پهل نور سیده
له من ژ رزان نکر متع ه
نورسته حدیقه فواده
نوباره اگر شربینه اگر طال
من هیفوه هیه ژ اهل احوال
اق میوه اگر نه آبداره
اق طفله اگر نه نازنینه
اق میوه اگر نه پر لذیذ
محبوب و لباس و کوش واره
الفاظ و معانی و عبارات
موضوع و مقاصد و حکایات

هر چه ز ازل بوی حیون
هندک بکن پی فراموش
هندک بکن ژ دل و داعی
حرفان نکرن طسفقیدان
کیشایه مه وی دکل و دوسد
هر چند نظاین قوی کز بیده
مانند دزان بکس تتبع
معصوم عقیقه خان زاده
مطبوعه ژ نوع رنگ اطفال
تقیح نکرن اقان طفلان
کرم آجنه او قدر لکاره
نوباره قوی بن شربینه
اق طفله بن قوی غریزه
ملک دمن نه مستعاره
اشا و مبانی و اشارات
مرموز و منافی و درایات

اسلوب

اسلوب صفات و معنی و لفظ
بالجمله نتایج د فکن
یارب مدد دست خلق ناساز
امید او ژ اهل عرفان
ششیع نکرن و کی غیوران
اصحاب کمال پرده پوشان
مامول او ژ اهل رازان
از پیلورم نه کوه رمیه
کرمایخ و کوهی و کناری
امضا بکن بحسن و الطاف
اصحاب عرض کو که بدین
آقاروی شاعری نثرین
سهو و غلطان نکرن تجب

اصلا نکر مه یک زوان قرض
دوشیزه و نوع و س و بکن
ژ شاهدی دلبری طناز
اودی نکرن لمن چو حرفان
اصلاح بکن لمن قصوران
ارباب عرض د پر خروشان
اودی نکرن لمن طنازان
خود رسته نه پرور میه
قان چند خبری د کرده وار
اصغابکن او بسمع انصاف
عیبان بکرمن لمن قشیرین
کر ممکنه یکه قنج بیشرین
ناویل بکن ژ بو تعصب

مبداء مقاله افتتاحیه بو هسان خدا اقبال امیر زین الدین
ابن امیر ابدال دکل و صفاهرد و همشیره دوی و صاحب جمال زین و
نقاش صحیفه چکا بیت نقاد سبیکه روایت

کیشانی طرحی رسم و آیین
کوباد شاهک زمان سابق
اجناس ملل مطیع و منقاد
تخت وی جز پر و جنت مسعود
روم و عجم و عرب در فرمان
آباد و عظام و جبر و والد
جبار فلک زوی حذر کار
زیننده ^{شاه} ملک زین دین بو
میری زویرا بز تخی موصوف
آثاری شجاعناوی شاهی
ماهیتاوی مدار دنیا
محتاج سخاوتی حامی
حامی ز کمال همتاوی
عقل و هنر و سخاوت میدان
پذیری و دولت دیانت
مشحون زهر یکی خزینک

لید باقی طریضی ضرب و تزیین
را بود حکومتناخو فایق
نسلاوی عرب امیر اکراد
طالع قوی مقام محمود
مشهور بناقی میر پهلوان
منسوب و مسلسلیر خالد
مسلول ز سل سبف جبار
ناقی وی امیر زیندین بو
زینت زویرا بدین معروف
داگری ز ماه تا ماه
شاهتیاوی شعاع عقبا
مغلوب شجاعناوی رسم
طومار سخاوتناخو کر طی
ضبط نسق نظام دیوان
سرداری کسولت و صیانت
مکنون زهر یکی دینک

بی ضرر

بی ضرر ز بو و را میسر
انواع نفایس و در و جواهر
حاصل بوی ^{نوادروید} مدعا و مطلق
صناعاتی ز نازنینان
حوری ^{حوری} جنتی کلک بون
لی زاده دو دمان دولت
شهرزاده بون لیک وی
یعنی کوزوی نژاد عالی
لیک سرور یا صراستی بو
یادی ز دل و هفتا پری بو
راوی و ه کوله من معما
لیک ز بده شیرین زیاده محبوب
لیک اسم و یادی وی زری بو
لیک اسم و یادی وی زری بو
او حور عکاس پری دبی بول
حسنارخ وان چوکس نذیبو
لب اعل و سمن ^{عذار و کلخ}

بی خسر ز بو و را مقدر
الوان نفایس و زواهر
واصل بوی مشتعل و مطلق
جنت تری بو ز حور و عینان
علمان وی دحضرتی ملک بون
نوباره ^{بستان} رفعت
خورشید دو بون لیک وی
همشیره دو بون دلا ابالی
وی نایق بر استی سستی بو
وی نایق ز نصف نایق پری بو
او حور بناقی زین مسما
لیک روح قلوب و حور مقلوب
لیک حوری و یادی وی پری بو
لورا کول نور لم بزل بون
زیرا ز جمال سرمدی بو
رونق مشکه بتان خلخ

در این کتاب
موجود است
مجموعه
کتابهای
مختلفه
و
مکتوبات
مختلفه
موجود است

کویا کربو زمشک بیزی

رمان فلک نقاط ریزی

زلفین مثال طای سنبل
او صور کل و سنبل د آزاد
صور کل ز خود السر هشتی
کویا کربو زمشک بیزی
حسنا خط رخ ز خط باو
خال و نقط و بیاض و حمر
ابو ز کمان قوس افلاک
سرمایه و حشمتا جنونان
مبکوت د بون د طرفه العین
جبهت د نما ز طرفه کاکل
وستائی لا ستوای دایم
هر چه بد یارخ و بنا کوش
کردن نه دکو د دسته سنا
بان شبلیت شیشیا بنائی
سرنجه و ناخن محتا
خلق کورد دین او مکرگاه

حدین ز رنگ روی صور کل
بشکفتی لقد سوی آرد
سنبل بخوه پیفته داهرت
رمان فلک نقاد ریزی
چاهاد فنی ز سحر هارو
بیت و حجر و طواف و عمر
مژگان بکمان ز کم سماک
مرموزد و حشمتا جنونان
کشافی رموز حکمت العین
کویا لاف جنای خیریل
خورشید د خدمتاوی قائم
فی الحال بدر د از بوهوش
فاروریه پر شرابی باقی
بان منبع کاهنیا حیاتی
رنجیده مخاطری مملتا
حاضر د کربو ز غموردل آه

تجالت
سهم
بد
عیونان بدر

اکلیل

ظاهر د کون کوز مندو بازن
هر چند کوهه دو شبده جان بون
هر چند سیتی سبتاره رشبو
هر چند سیتی سبتاره رشبو
هر چند سیتی و کی قمر نبو
او هردو و کی دو شب چراغان
تالان د کون بجادو حیوانت
کوفی ز چواهران مکل
سر بنده قصب د راجیبی
اق زینت غل قشنت خنبل
کافاد مشین بری دکل وان
کوشیخ کرملا و مهران
کس نیننه طالبی جمالی
هن را غیب خنلایز لیز
لیکین هیمان یکه یقین دوست
هندی کورد قصر دنیا
مجموع خزانة د قیصر

ایدی ند ما کلیو کازن
او هردو مجسن تو امان بون
لی زین ز مثال حور عین بو
لی زین بر جان هپفه کشبو
زین مهر صفت زیاده تر بو
کافاد میننه باغ را غاث
تالان د کون نباتو انسان
نوتر که ز نمر کامسکل
عاشق د مرن بدر و زین
اق پیش بسو بیتی قنبل
واله د کون ولی د خلوانت
در و پیش غنی و کرفقیران
کس نیننه راغبی و صالی
هن طالبی قالیبی بطالیز
فرقا کوهیه ز فرقی تابوست
فیک دانه خودی متاع کالای
حشمتا فکه د عینیا سیکند

دَرِي دِدَقَائِنِي دِخَاقَاتِ
هَرَجَبْدَ زِيَادَةَ تَرِيهَايِنِ
حَسَنَالرُوحِي سَبِي وَزِينِي
بِيَا كُو دِر كَرَنَه پِيَل مَرَجَانِ
صَدَّجَانِ دِل چِيكِر دِصَوْتَرِ
تَمَسُّ قُرْآنِ قِرَانِ بِيكْفَه
صَبِيَادِجَالِ وَا نِغْرَا لَانِ
دَلَالِ مِيفَتِ كَلَكِ صِيفَتِ شِيَرِ
رُو زَانِ شَفَانِ كَلَكِ دِنَالِيْنِ
حَسَنَانَه بِيْتِنِ جُو حَدَّ غَايَتِ
لِي عَاشِقِ بِلِهَوَسِ جِدَا سَه
جَانَانِ طَلَبِيْنِ هِنَاكِ زِي بُو جَانِ
هِنِ وَصَلِ جَبِيْنِ زِي رَنَكِ تَاجِدِيْنِ

دَابِيْتَه سِرِي حِكَايَتِ بِي شَرِ
هَرَجَبْدَ كُو بِي حَدِّ قِيَا سَبُوْنِ
لِي كِنِ زِي خَوَادِمِي دِ هَمَنَانِ

لَعْلَا كُو دِخَاتِمَا سِي كِيْمَانِ
بِالْجَمَلِ بِحُزْنِ حُسْنِ نَابِيْنِ
بِحَا كُو زِي اَسْتَشِي اَفِيْنِي
رُو زَا دِي كَتَه حَقِيْفُ اَوْجَانِ
خَلْقِي لِي مَثَلِ زِي وَا نِ دِي كُوْتِنِ
لُو مَشْتَرِي اَفِي جِهَانِ بِي كَفَه
صَبِيَا دِ صَدَايِ وَا نِ دِلَا لَانِ
زِي اَقْفَانِ زِي نَالِيَانِ نَه بُوْنِ تِيْرِ
حَتَا كُو دِي كَلِ مَلَكِ دِي كَالِيْنِ
نَابِيْتِ زِي حُوْ عَاشِقِ نِهَابِيْتِ
هِنِ فَايْدَه خَوَا زِي هِنِ فِدَا نَه
هِنِ جَانِ طَلَبِيْنِ زِي بُو جَانَانِ
هِنِ دَر دِي كُو زِيْنِ وَا كِي مُمِ زِيْرِيْنِ

خَلْقِي كُو زِي دَر دِي عَشِيْقِي دِلِ رِي شِ
عَامِيُو خَوَا دِي مِ حُوَا مِ بُوْنِ
صَدَا لِي اُو سِيْرِي قَدَسَرِ اَفْرَانِ

هر يك

هَرَبَاكِ دِي مَقَامِ حُسْنِ رُو زِي كِ
هَر بِي كَمَالِ بِي دَر مَاهَاكِ
اَفِي زِي هِي عَاشِقِيْنِ دِي طَالِبِ
لِي كِنِ نَه بِي دِيْتِنِ شَهَادَتِ
بِالْجَمَلِ دِي خَدَمَتَا اَمِيْرِ بُوْنِ
سَر حَلَقَه وَا نِ هِيْرِي مِثَالَانِ
تَاجِدِيْنِ دِي كُوْتِنِي جُوَانَكِ
سَلُو سَبُو حَسَبِ عِيَانِ بُو
بَابِي وِي دِي كُوْتِنِي سِي كِنْدَرِ
لُو زَا كُو بِي شَرِ شَبِيْهَ شِيْرِ بُو
تَاجِدِيْنِ دُو بِيْرَا هِي بُوْنِ دِي فِلَاشِ
دِي اَمِيْرِ دِلِ زِي دِي مِثَالَانِ دِي صَوْتِنِ
اَقَا وِي زِي جَمَلِ خَاصِ عَامَانِ
لَا وَاكِ كِيْرِي بُو بِيْرَا زِي بُو خُوَه
رُو زَا لُوَا وِي بِيْرَا نِدِيْشَا
دُنْيَا لُوِي تِي كِ دِي بُو يَكِه طَارِي
اَنْبَا زِي فَرَحِ شَرِي كِي غَمِ بُو

هَر بِي كَلَامِ سِي سَه صُو زِي كِ
هَر بِي كِ بِجَالِ صَدِ رِي شَا هَاكِ
اَفِي زِي هِي طَالِبِيْنِ دِي رَاغِبِ
بَلِي كِي بِي دِي بِيْرَا نِ رُوَايَتِ
فِي الْجَمَلِ زِي سِرِي هَفِ حَبِيْرِ بُوْنِ
سَر تَاجِ اُوَا نِ مَلَكِ خِصَالَانِ
كُو دَر زِي مَانَكِ بِيْرَا لُوَا نَكِ
سَر دِفْتَرِي سَر وَرِي كُرَانِ بُو
لِي كِنِ عَرَبِيَانِ دِي كُو غَضَبِ سَفَرِ
رُو زَا شَرِي اُو هَرَا زِي مِيْرِ بُو
مَانَدِي دُو شَا هِيَا زِي هَمَا شَرِ
يَكِ عَارِفِي كِ جَكُو دِي كُوْتِنِ
زِي اُو چِنْدِي بِيْرَا وَا بَابِ مَامَانِ
لِي اَزِ غَلَطِيْمِ چِيْرَا زِي بُو خُوَه
شَبِيْهَ شَفَا جِيْرَا نِدِيْشَا
رُو زِي كُو دِي كُو لُوِي تُوَا رِي
سَر كَشْتَه غَمِ بِي شَا فِي مِ بُو

مَم زِي لَوِي عَاشِقَكَ تَمَام بُو
نَه جَنَدِ بَرَايِ اَخِرَتِ بُو
اَوَهَر دُو جَوَانِ وَه لِيَاكَ دُعَا شِقِ
يَاكَ قَسْرَ زَمَانِ يَكْ لِيَا
يَا رِي زِدَلِ نَه سَرِ سَرِي بُونِ
يَا رِي بُو بَرَايِ بُو مَرَا خَانِ
يَا رِي نَه هِسِيَا بِيَه جَفَا يَه
اَخِر تُو اَكْر نِكِي وَفَا يَه
خَلَاقِ جِهَانِ زِ فَيْضِ فِطْرَتِ
نِي قَالِبِ نِي مِحْطِ مَفْيَاضِ
اَقِ جَهَنَّمَ مَعْظَمِ مَدَوَسِ
اِيْتَانَه بِعَمَرِ ضَا وُجُودِي
حِكْمَتِ اَوَه اَوْعِي لِيَا كَارِنِ
هِنْدَكِ دِي بَطِي وَهِنِ سَرِ بَعِنِ
هِنِ مَدِيرِنِ اَوْهِنَكِ مَدِيرِ
هِنِ كَاتِبِنِ اَوْهِنَكِ دِي اسْتَاذِ
هِنِ رُو زِي رَسْتِ هِنِ شَبِّ اَفْرُوزِ

نَه شَبِّه بَرَا وُ بَابِ مَامِ بُو
تَه دِي كُو كُو دِي بِنِي اَخِرَتِ بُو
اَوَهَر دُو بَرَا وَه بِيَكْفَه صَادِقِ
يَكْ وَا مِقِ عَسْرِي يَكْ عَزْرَا
رَه شَبِّهَتِ مَهْرِي مَشْتَرِي بُونِ
نَابِتِ بَرِ يَايِ يَوْمِ مَقَالَاتِ
مَقْصُودِ زِي يَارِي وَفَا يَه يَه
زِي اَوَّلِ مَدَه خُوَه جَفَا يَه
هِنَاتِ فَلَكَ بِي وَجْهِ قُدْرَتِ
نِي اَلْتَبِي مَشِيرِ مَقْرَا ضِرِ
اَقِ رَنَكِ مَصْنَعِ مَكْرَزِ
كِي شَانَه بِمَنْظَرِ اَشْهُودِي
هِنْدَكِ دِي بِيَا وَهِنِ دِي سَوَارِنِ
هِنْدَكِ دِي مَعِينِ هِنِ مَنِيَعِنِ
هِنِ مَقِيلِنِ اَوْهِنَكِ مَقْدِرِ
هِنِ مَطِيرِنِ اَوْهِنَكِ دِي جَلَارِ
هِنِ غَصَه دِي فِينِ عَمْرَمِ اَنْدُوزِ

هندك

هِنْدَكِ دِي مِثَالِ زِي نِ زِي رِي سَنَه
بِالْجَمَلِ مَصْبِقِلِ مَنِيَرِنِ
هِنْدَكِ زِي حَرَّ كَا طَبِيحِ
تَجْدِيدِ دِي كِي نِ زِمَاةِ سَالِي
دَا نَا قِي مَعْبَرِي كَمَنْ سَالِ
كُو عَادَتِ بِي شِي زِمَانَا نَشِ
وَقْتِي وَه كُو شَمْسِ سَوَارِ خَوَا فَرِ
بِعَنِي كُو دِي هَا تَه بَرِ جِ سَرِ سَالِ
بِالْجَمَلِ دِي جَوْنَه دَرِ زِمَالَاتِ
رُو زِي اَكُو دِي بَوْمِيَه عَيْدِ ثَوْرُوزِ
صَحْرَا وُ جِنِ دِي كِرِنَه مَسْكِنِ
خَا سَمَاعِزِ بِي كِي دِي بَا كِرِ
بِهِنْدَكِ اَدِ مَزِينِ مَلْبَسِ كِسِ
لِيَكِنِ نَه بَه تَه مَكْتِ بَعِيَّتِ
لُورَا كُو اَوَانِ غَرَضِ زِي كَشْتِ
اَو بُو كُو وَجْهِ طَالِبِ جِهِ مَطْلُوبِ
اَقِي هَر دُو جَلَبِ كُو هَفِ بِي بِيَرِنِ

هِنِ شَبِّه مَمِي دِي مَشْتَرِ بِي سَنَه
هِنِ يَادِ شَاهِنِ هِنْدَكِ وَزِي رِنِ
اَو تَشَبُّه بِي نَقَطِيَا رِ بِيَعِ
كَافَا وَه كُو تَشَبُّه اَعْتِدَالِي
اَقِي رَنَكِ كِرِنِ بَوْمِيَه اَحْوَالِ
اَقِي بُو لَهْمِي جِيَوْمِ مَكَا تَانِ
تَحْوِيلِ دِي كِرِنِ دِي مَاهِ اَزَرِ
قَطِ كَسِ نَدْمَا دِي مَسْكِنِ مَالِ
حَتَا دِي كِه شِسْتَه بِي رُو كَا لَانِ
تَعْظِيمِ زِي بُو دِي مَادِلِ اَفْرُوزِ
بِي دَا وُ دَمِنِ كِرِنَه كَلَشَرِ
اَلْقَصَدِ جَوَاهِرِي دِي نَادِرِ
فِي كَرِ التَّفَرُّجِي مَرِ حَصْنِ
بَلِكِي بِطَرِ بَقِي سَرِ طِ سُنَّتِ
مَقْصُودِ زِي جَوِي نَا بِيَه شَقَرِ
بِعَنِي دُو طَرَفِ حُبِّ حُبُوبِ
كُو فِي دِي خُوَه اَوْ زِي بُو خُوَه بِيَا نِرِ

دَوْرًا فَلَکَ زِجَّتِ فِی رُوزِ
 یَعْنِی لَوِی عَادِی مَبَارَکَ
 بَا فِی رِ کَلَامِ خَانِی بَر دَانِ
 صَفِّ صَفِّ دِ مَشِیْنَه کَوَه دَشَنَانِ
 اصْنَافِ اُمِّ صَفَارِ کَبَارِ
 هِنْدَکَ بِه بِنَائِی جَوْنَه بَاغَانِ
 هِنْدَکَ بِنَتَبَائِی یُو بَکِثَرِ
 زَا بُو فَه خَوَادِمِ خَوَاتِیْنِ
 خَوَانِ کِرَه مَسْکِنِ خَوِ جَنَّتِ
 دُو شِیْرَه زِ دَخْتَرُو دَوَالَانِ
 اَثْرَابِ کَوَاعِی دِعْزَ رَا
 اصْتِبَابِ قِمَاشِ لَطْفِ رَحْسَارِ
 وَالْبِیْکِ دِ کِرِنِ مَتَاعِ یَکِ عَرْضِ
 سَوْدِ کِرِنِ عَشِیْقِ دِ بُوْنِ بَا زَارِ
 سَرَسَالِی وُ بَا کِرُو دَوَالَانِ
 سَرَسَالِ لِرِ سَمِ رَاهِ مَعْمُودِ

دِه سَانِ کُو نِمَا زِ نُو فَه نُو رُو زِ
 شَهْرِی سِبَا هِیَانِ بِجَارِکِ
 مَشِیْبَه بِنِیْرُ دِ یَانِ حَجَرِ دَانِ
 رَقْرِقِ دِ خِشِیْنَه سِیْرُ کَشْتَارِ
 قَطْعَاوِ نِمَا دِ شَهْرِی دِ یَارِ
 هِنْدَکَ بِه فَالِیُو بُو خَدِ مَتِ
 هِنْدَکَ بِنِ سَوَارِی جَوْنَه رَاغَانِ
 وَانِ زِی تَرِی کُلِ کِرِنِ سَرَاتِیْنِ
 بِنِی بَر دَه وَتِی مَلَاوِ مِشْتِ
 بَا کِرِیْرَه عَزَارِ وُ زَلْفِ خَالِ لَانِ
 مَر دَانُو مَرَا هَلْفِی دِ زِیْنَا
 اَر بَابِ مَتَاعِ حَسَنِ دِ یِدَارِ
 نَحِیْنِ دِ کِرِنِ بَطُوْلِی وَالعَرْضِ
 هِنِ بَا یِیْعِ حَسَنِ هِنِ خَرِ یِدَارِ
 صَدِّ سَالِیُو وُه لَا وُه پِرُو کَالَانِ
 کِرَانِ دِ چِه مَقَامِ مَحْمُودِ

قتدیل

قَتْدِیْلِ مَبْنِیْرُ دِ یَارِ زِ رُو
 سَرَسَالِ کُو بُو وُ زِ نُو فَه مَعْمُودِ
 دَسْتُوْرُ کُو بُو زِ وُ شَا قَاتِ
 نِیْکِ جَوْنَه بَعْمُ خَنَامَزَارِی
 اِلَا بِنِیْیِ نَمُ تَا جَدِ پِرِنِ
 یَعْنِی دِ دِمَا کُو بُو یَکِه خَوِیْلِ
 اِسْتِرْقِ سُنْدَسِ دِ یِر دَا
 کَا کِلِ کِرِ بُوْنَه طَرَه هَرَسُو
 وَانِ لُو کِرِ یُو لِبَائِی تَضَرِ یُو
 بُو شِیْدَه لِبَائِی دِ لِبَرَانِی
 وَانِ هَر دُو کُو رِی دِ جَامَه تَبْدِیْلِ
 نَا کَا لَه غَا یِیْکِ نِمَا وَا نِ
 دِ یَتِنِ دِ مَحَلَّه زِ کَا کَانِ
 صَدِّ تَا زَه جَوَانِ زِ رَتِکِ سَرُوَانِ
 بَا نَصِیْرُ کِیْ کِرُو وُ دَوَالَانِ

مَشْکَاتِ حَمَلِ کُو کِرِ مَرُو وُ
 هِیْر دَا یَه کُرِی دِ نَا زَه دَسْتُوْرُ
 رَا بُو هِمِی شَبَهْتِی عَشَا قَاتِ
 دِنْدَا لَه مَقْصَدِ مِرَا دِ یِ
 وَانِ دَانَه خَوَه دَخْتَرِ اَنْدِ تَرِیْنِ
 اَوُهَر دُو بَر اِدِ جَامَه تَبْدِیْلِ
 چِنْدَه مَعْرُو مَقْرَمَه بَسَر دَا
 پَر جَمِ کِرِ بُوْنَه زَلْفِ کِیْسُو
 دَا قَطْنَه بِنِیْنِ لُوَانِ جُو نِکَلِیْفِ
 سِیْرَانِ دِ کِرِنِ بَسَر کُو اِنِ
 وَ قَتِی دِ کِرِنِ دِ شَهْرِی مَحْمُودِ
 یَا کِ جِزْه زِ عَقْلِ قَطْمَا وَا نِ
 هَر کُو چِه دَعْرَفِ شَبَا کَانِ
 دِ یِیَا وُ حَرِیْرِ حَزْ دِ یِر وَا نِ
 اَوِ چِنْدَه زِ قِسْمِ پِرُو کَالَانِ

عشق کربون و سانهشیا
 آخر کو کون بخامیا عشق
 وان مرقی کو بزائن اوچه اصلن
 انگشتری دوان جوانان
 خاتم زاناملی خوه کیشان
 یاقوت بمهریان کهورین
 سرسال و خوشی ز دست بد
 ناکاه اجانبی خویا بون
 مان هر دو بر او کی ذو صیدان
 رابون کوشفک سیاه و طار
 ره شبگتی مرغ نیم بسمل
 سرسام و دوار و صرع و مجرور
 صد جار دگشته آستانان
 هر چند کو گهشته مقامان
 روز و شرف و وقت و صبح ایقا

قطعا ندبون ز خوف خبر دار
 حسنا خط وان للوح دل مشق
 لور کونزائن اوچه نسلن
 کیشان ز اصابعی دخلانان
 داینه جلمان ز بوی نیشان
 الماس بشوشه د بلورین
 عیشی خوه بدل کرن بدردان
 ناکام کرن و داع رابون
 پابست سلاسلان و قیدان
 شمس و قمر وان کرن تواری
 بی قوت و بی توان بی دل
 سودا و فواد و خیل و مخور
 حتی کو کلهانه آشیانان
 اما کو لوان دو تلخ کامان
 یکسان دتمان لوان بیک جار

هشیا ریامی و تاجدین نه ز بیکوشه مخوریا

دستان

شربا عشق و اکاه خیر اریا دیا و انه بو اسطه هین

اود و خنده چشم و هر دو شانه
 خوش چونه شکاری کبک و قاز
 قورک فتلی لوان ز ناکه
 هندی کود حقیقا حمل بون
 او هفته لوان کو بویه سیاه
 رابونقه روزگی بیکف
 اولد کرن ز هف تغرب
 دین خوه بیاجه بند و نکل
 اسکوفکه ظلمتی کسیردا
 طمه و بی شراب و بی چاق
 مسانه ز رنگ چشم دلدار
 مانند دهان یار دلتنگ
 کون عجب ام کو بویند بیما
 یانه وه ام چرنکارین

اوسوخه پروم و تاجدین
 ناکه بسرفه شبه بازان
 ایدی قه منا او ان چه آکه
 اوزیده و وحشی و خیل بون
 خوکرده عشق بون موالف
 فکرن برنگ و روی بیک قه
 وان بیک و دو ناس نکر اول
 پاشی کو کرن بلف تقرب
 پروانه دفرین محال و مشکل
 جلغوبیکه الفتی بپردا
 بی مقصد و بی مراد و بی کاف
 مخور و سیاه و مست و بیمار
 نالین زرها و طی و کی چندک
 یابونیه و کی شیری برنار
 مجروح و ضعیف و دل فکارین

انواع مذکور و ما قسّر

هشداک د اعالیو اکابر سوز
می خواست هتک هتک دست خوش
سرمسبت هتک هتک دست خوش
کوتنه هتک هتک دست خوش
هن جامه دریده هن دست خوش
هشداک د کربن فغان فریاد
هر یک دم مقامی دگر کوز
او هر دو دمک فغان تحیر
تا جندین سکنی و بر بسیار کز
کوان حضری د هی هرا بست
د کوز و دشمنلو دست اند
هر چی کوز دین او دست خوش
وان کوزتندی کوجه رنگین
وان کوز شیر و شش برن او
وان کوز بغمزه باوز

هشداک در هتک هن ملبس
هشداک در ادانیو اصاغیر
کاشوز بیان سر و کی هون
دم بست هتک هتک دم خوش
پوشنه هتک هتک دم خوش
هن عقل د میده هن مشوش
هن بویه ز قبد عقل اذاد
هر یک بجفایکی جگر خون
بون غرقه لجه تفکر
بر ساخوه ز یکی اختیار کز
پیره اق بلاویکی نه هامت
پر و لپی خلقی بونه جلا د
فی الحال دین هامتوش
وی کوز کوزن زیاده شکنین
یان مجده بنکوبه خنن او
خلق د کوزن و کی بکیر

وان

وان پرس د کربن کوزر بین
هر دو دوی کاری واکونا کاه
او هر دو پسر و کی دیکر
یک هیئات شکل یک لباسین
سورت ملکین صورت برینه
فان هر دو بران کوز و او باش
اورنگ کربان جنون والد
نه فهم خردنه عقل نه هوش
فی الجمله ز عقل جان بری بون

د ابو خوه بکر دی دست هلیسن
دین کوز محض قدرت الله
تا پنده بشکل شاخ اختر
امادوی شهری رنگ تناسین
نه با بعین اوند مشتربینه
دین دلوجان و ده دانه شاباش
اپدی فد نبوز عقل اکله
کتیون لستر زمین مدهوش
فی الحال ز دور فد هر دو کوز

وَأَنْ هَرْدُ وَفَرِشْتَه دِ كَبَارِ
 مَاهِ بَارَه نَه لِيَكِ افْتَابِينَ
 مَشْبَه بَهِيدِيم بَسْمَلِ
 نَاجِلَاهِ بَزْبِيَه سَرِ شَكَارَاتِ
 زَايِن كُونَه صِيْدِي سَرِ سَرِيَه
 وَسَطَانِ نَظَرِ كَرِيْمِ بَدِ قَتِ
 الْقِصَه زِحْنَانِ فَا نَ عَزَالَانِ
 سَرِ اِرْطِي كِرِيَهْفِ تَعَلُّو
 مَكْشُوقِ طَرِيْقِ اِنْتَابِ

دِيْتَنِ دَوْمَلَكِ زِيَادَه دِلْدَا زِ
 دِلْدَا رَه نَه لِي جِكِرِ كَبَابِيْتِ
 نِي تَشْبَه كِهَانَه حَالِ مَشْكَلِ
 فِكْرِيَه رُوخِي دِي وَانِ نِكَا زِي
 سَرِ حَيْدِ سِيَاهِ دَلِيْرِيَه
 وَانِ هَاتَه بَقْلِبِ رَحْمِ رِقْتِ
 رَحْمَكِ كَتَه قَلْبِ وَانِ دَلَالَانِ
 نُوْرَارِ رُوخِي كِرِيَهْفِ تَعَشُّو
 رُوْحَانِ قَه نَكْرِيَه زِهْفِ چَدَا
 يَكِ رَنِي

يَكِ نَكِي صِرْفِ عَالِي غَنِيْتِ
 حَيْتِ وَه كَرِنِ بَهْلَفِ كَرْفَتَارِ
 نَه دَكُو كُوچَه فَالِ بُوچَه ^{مَقْلُوبِ}
 بِي شَبَه يَكِنِ چَه نِنِ چَه اِرْوَا حِ
 حَبَادُودِ دِلَانِ وَه كَرِ عِدَاوَتِ
 نَسِيْبَتِ بَمَه حَادِثِنِ عَدَمِيْنِ
 هُنِ مَوْثَلَفِ وَهَنْدَكِ مَخَالَفِ
 لَوْرِ اَكُو جِنُودِ وَه جَانِ مَجْتَدِ
 وَانِ مَوْثَلَفَانِ پِي كَفَه اَلْفَتِ
 بَعْنِ اَوَانِ كَرِي دَخُو خَوَارِ
 اَوَهْرُودِ وَبَهْدِ دِلَانِ حَبَابِ
 كَا فَلَكَ سَايَرِيْنِ لَبْرِنِ وَبِلَانِ
 كُوْتِنِ عَجَبِ اَقِ كِي دَكِيْنَه
 اَقِ مَبُوَه لَكِي جَمَلِي كِهَانَه
 سَرُوِي دِچَه جُوِي بَارَكِيْنَه
 مَاوَرِشْ هَسْرِي دَكَلَكُونِ

ظاهر دگر اتحاد لا ريب
 حسنی وه کرن بهلف طلبکار
 طر جارجہ طالب وچہ مطلوب
 او متحدن چه جان چه اشیا
 بفضاد دلان وه کر حلاوت
 لیکن ز حقیقتا فذ مین
 هن مختلف وهندک مؤلف
 چه بونه د علمی حق مجلد
 آخر وه کرن نما جو کلفت
 کافا وه دین او بریند ار
 روشن و هر دو ور کران دن
 پیلک حیرین لزلف و خالان
 یان هر دو ملا یکی د خدینه
 اوق کل چه کلشنی نما نه
 دطیری دچه مرغذار کینه
 رهتن لرخی دوان دپر خون

الشخص

والله یکی نمایه راحت
بز داندنه وان زمین علایق
نا برسی حالی من تو ظالم
اقرنکه وی کو کور نظم
اومان دکل افان برینان

بانه یکی نمایه طاقت
بالجمله دین کو ^{خین} عاشق
هیزا نو دپیتری از ننا
ناجرین نماز بو تکلم
بخنامه لسستی وزینان

معاودتایه وزینه ز سر سال و کشته
استطلاع عاداتی ما جاری ز سر کشته

اوزی فکرین بوی لباسی
هر چند کرن لباس بندیل
عشق کربون و سامبدل
فطاکس ند کوسستی وزینه
دایینکه وان هبوزمانی
زالا فلکی لبر زبون بو
اوصات ز غفله بسر دا
روشتنه بی مذاق و مشرب
بعز دخترو مسلان

حاضر شهبان کوس نناسی
اما ندبون زحالی نحو یل
ایدی ند چونه حال اول
خلق و ه د زانی اجنینه
نشیه بلای آسمان
وی ناق ز پیری خیز بون بو
فکری کوچلی دوان دبر دا
وندا کرته ذفن و غنغب
مه باره دحالت ویا لن

جلوه

چلوه بوی چو چمی د نازه
کافور مثل عذار فانی
زانی کو پری دبی لباسن
کواسی هوسادل و هنافان
حافظا زوه رامکر خدی بت
هون هندی مقیدن دقیدی
وه زوشتر اند ز بوچه سر سال
بیژن کو مقدمه چه رنگه
هون بوچی خزینن ارمطایا
هون بیژنه من کو بو قضیه
ازدی نه رملکی بر بیژم
یان شوشنه مند لا خودانم
وان کوشته دایه نه سانی
لمه هر چه بود و جادو پیدا
آخر کو ز حدی جوید در جور
ام زری کریان ملول و مغبون

رنکی سمن بجای عازره
صود کل کویای زعفرانی
مجلوب محبت انا سر
هریک زوه رو هینا دو جانان
جانی مه ز بو و را فدایت
ایرو بتنی کو چونه صیدی
هون راست بین کو بویه احوال
اق حیرت یا خیال بنکه
نینن چو نتیجه بی فضا یا
کنکی لمه خف دینه خفیه
اسمی و ضمیری از بیژم
ماهیته حالی دی بزاتم
ام صبحه کو چوپینه در زخانی
حاضر کر یا جنون و نیشدا
جوری لمه نما عاقبت دور
هایتفه ام خفیف و مجنون

22

میل از روی گران بیری بیت
او میل گودی بکت و لا مقنون
مجنون کونبت عدیال لیلی
کل قط لکلان دبینه عاشق
خسرو نبوسوار سبتد پیر
فرهاد چو اسر شیک بر خون
زا او چنده عالمار جالال
دل قط و نه نیت بکشفه مائل
بی نام نیشان غیر معروف
او امر بمن قوی حاله
ز پنی کو بهستن او معانی
افرنگه گوتنه داییا پیر
نه دگو کو بد عوبت غرامه
شکل کومدی نه نی ماله
او گر ملک و گر بستر بون
انگشتری دیوان آفانه
رملی تو بر است اگر درانی

صد جاز کو حور بوی بیری بیت
اولیل گودی بکت و لا مجنون
لیلی گودکت بلیلی مبل
عز را خود بخود دبسته وامو
شیرین لشکر دیو برورین
نشانندی بوی سوار ملکون
بگزاده سادده روالات
قیز داندیو ارازل
قلب و دیوان کوبویه مشغوف
اف خونه و لا دپتی یا خیاله
اف نغمه ز برد ددرانی
غالب ته غماید عقل تدبیر
حالی کو خفی بپن درانسه
تحقیق نه خونه نه خیاله
گر قسم نسا و گر بستر بون
ایستاده و بوشناسته
خاتم آف دی بزبان خو دانی

وی شهاده چیده کاره جازو
دا ایشف رنگی بر پیرم
حاضر سستی بکین درانی
ز پنی و نه گوتنه خیزه بونی
کافاوم کو و رطه تیه جو شنی
متسکین دکت اف بکین دی زاز
ز شهران اگر دی بکیفی
تورا بوی مد صبر و سامان
وی دلک بقی فصالی محتال
زیرک دیرن دست خوه بوی پیر
کومین دوگر هین دم معصوم
روزا کو بویه عید و ستر سال
رابونه فهد و جونه کشتی
پرو و هده دما کو بونه پیدا
ها پسته فده تی لباس طازیب
پیش دگفن ملک دمپین
اف خاتمه آوان ددستین

کوبینه ز بومه خاتمان زو
حتا صبه صاحبان به پیرم
دادست عجز یا زمانی
من دل بویه و ز طیلان ز خون
وقت گودکت بکت خرو شنی
دم دم گودیم دجشم خونبار
ز و بینه فده بودل حزین
او بومینه خاتما سلیمان
صیحی خوه کهمانده پیش رقال
افرنگه کو ضمیر تفریز
بی باب بایم زار و محروم
اوزی بطریق طبع اطفال
عولان غلطان دیون لید شتر
دپین تلکسن جئون شیدا
که که دیکرن فیغان کازی
کافا و کورادین ددپین
کویا تودی بفان دمستین

هَذَا اسْتَأْمُو زَيْفُو

روایت کرد است

سَبِيحٌ وَكُوْنِيْجَةٌ حَجَّ بِيْزَارِي
بَلُو فَرُو نَارِ پَرِ وَلَا يَكُن
بِالْأَيِّ بَلِيْدٌ تَدَايِيهِ سُرُوَانُ
صُوْرٌ كَلِمَةٌ كَرِيْمٌ زِيَارِي پِيْدَا

دِيْنِ كِرِيْمَةٌ زِيُوِيْجَا كَفَارِي
اَوْزِي تَه طَهْرٌ مُشْتَرِي كِيْنُ
بَابِيْدٌ بِلَا تَدَايِيْتِزُ
بِلْبَابِيَّةِ كِرِيْمٌ هَهْنَارِي شِيْدَا

اَوْ وَاقِيْفِ رَمُزٌ كَاثِيْفِ دَاوُ
اِحْسَانِيْكَه قَبِيْحٌ زِي حَبْرِيْدَه
مُجْنُوْنِيْدَه حَمْرِيْعَه يَا هَوَايِيَه
اَيُّ مَرِيْثِيْدٍ پَسِيْثَه وَايِ مُقْبِلِ
سِرِّيْكَه هِيْمَه وِي دِيْفَانِ نِيْكِيْنَانُ
اَخْتَابِ نِيْكِيْنِ بِيْه پِيْرَه كِيْنَه
اَوْوَارِيْثِ عِلْمِ دَا اِنِّيْسَالِي
فِي الْجَالِ دِي رَحْمِ اَمْرَهَاتَا مَسْتِ
لِحْيَانِ نَبِيْ پِيْكِفَه دِي بِيْتِنِ

بِيْجَارَه مَه اَز تُو چَارَه بَرِ دَاوُ
كَانِي صَبِيْ دِيْمِنِ جِه دَرِ دَه
چَاوَا مَرَكَه صَنَدِ چِه بُوْدُوَايِيَه
حَلَاوِ عَقُوْرِ حَلِ مُشْكَلِ
پِيْدَايِيَه لِيْنِكَه وَه دُوْرِي پِيْزَانِ
جَنِيْه پَرِيْثَه اَدَمِيْسَه
كَافَا فِكْرِي دِي مُشْكَلِ فَا لِي
بِيْ وَضَعِ تُو كَلِمَاتِي اِنِّيْسَالِي
تَا جَدِيْنِ سَبِيْ پِيْكِفَه دِي بِيْتِنِ

شکل

شکلی فرجی دکل غمی دی

بی پرده وی زین دکل می دی

اَوْرِيْكَه كُوْنِيْجَه قَا صِدَا پِيْرِ

مقصود بکر و کزب و تذویر

مَا وَفَا دِي بِيْتِنِ زِي بُوْتَه حَا صِلِ

بی راست روی بحاله منزل

تَه دَكُو كُو كِرِي دِيْمِنِ دِيْسِنِ

نابیزیه من بسنی وز نیز

رُو زَا و كُو جُوْنَه كَسْتِ و سِيْرَانِ

وان دینه لری دودید خیر

بَلِيْبِيْلِيْ بِيْعَه كُو دُو كِرِي دِي سُرُوَا مَتِ

رابویه لوان کران قیامت

فَا اِحْاَلِ اَوَانِ دُوَا فِتَا بَانِ

دل چویه نه بال دو ماهتابان

اَو بُوْنَه زِ عَشْتِي قَانِ دِي هُوْدِ

اَو بُوْنَه زِ حُسْنِي وَا نِ دَمْدَمُو

اَو شِيْفَتَه بِلَايِ عَشْتِنِ

اَو نَشْنَه كُرْبَلَايِ عَشْتِنِ

اَو خَا مَه اَحِي دُوَانِ كُرَانِ

فَا نَزِي دُو نِيْكِيْنِ دَدَسِي وَا نِ

چَا قَا خَلِيْنَه اَو كُرَانِ

اَوْزِي كُرِيَا نَه جَلِ كِيْجَانِي

پِيْرِي وَه كُوْنَه شِيْخِ رِمَالِ

من شبیه نماد کشف احوال

بَلِيْنِ نُو بِيْزَه اَوْجَه اَصْلِنِ

فَنَجِ كَشْفِ بَكَه اَوْجَه نَسْلِنِ

بِكُرَادِنَه اَوْعَالِي مَقَامِنِ

جندی نسین ویا عوا من

شِيْخِ كُو كُو دِي دِيْنِ عَشْتِي بَارِ

بیعت همه او دین نراضی

شَرَطِي كَفَايِيْتِ رُوَا يِه

شرطی معاقدان رضایه

خاسما کوری دوان بزاری
بکداره پیه بیک ز نسل میران
اوسا حرقه ز بو نشانه
کو عاشق و مبتلا و دینان
اوان بنده قابل حسابان
شیخ نو دزانی او جزیره
احسان بکه پرده هلینه
عمدا من و بیت تنی بیستم
شیخ کو توهره بین و شافان
هر چه می گوید بیژن او علیله
بنم خوزه بصورت طیبیان
کافا کوته دین او ملکار
خاسماه کو دست و ان بکین
را بو عجزه شبه لمان
فاروره و نشر و حقه و کس
دانی بغلا خوزه چند کینیک

در دایه به یک دیک مراری
یک زی بنسب گری دپیران
دیسان خیرک کز بهانه
مفتون ز بوستی و زینان
ناکجنه دفتر و کتابان
تیکدا کبر او کرده میره
اوهرد و ملک بیتره کینه
جل زیری بجم ز بووه بیسم
تفتیش بکه جه و وثاقان
او علت ز بو ترا دیسه
بی پرده دپینی وان جیبان
کشفه ز ملک شی ز خریدار
منقوش لوان سنی و زینان
سرتا بقدم دوا و درمان
هوا هلکرتن او اخیسته تلبیس
دما خوزه بکیمی عجیبت

حاضر خوزه که مانند پیشه کاران
وان کوز کوفه تی چه پیری
کو کر چه ظاهری حکیم
زابل دکم از هوی دوزانان
وان کو تو ز بو مرا خبرده
وی کوت کوهون مکر نه بینن
اودرد کی زید بی مجاله
دوربت زوه او کلی روالان
کافا فده ددت و کی برو سکه
بجرجه فرجه و بربینه
امتا و ده صورتن هناقان
وان کو تنه وی کو خیر مقدم
احسان بکه هر دوان دوا که
هر چه می بود بیتری ام و ساکن
پیری خوزه که مانند نک مریشان
وی کوته بخدم و دلیلان

فی الحال بو به ندیم و یاران
غالب تو ز علمکی خبری
زید بد و علتان عسلیم
دردی بدنان و دردی جانان
دردی کولجانی بت چه درده
وی دردی علامتن نکلینن
صحت زوی درد را محاله
او برقه د صورتن شپالان
بی شعله و بیت و بجز و سکه
ناوی لوی دردی هر اقینه
خونادلی ز هر دو چاقان
حالا خوشن ز مه دو هدم
درمان بکه بنوعکی نورا که
هر چه می بود خوازی دامد اکین
وقتی فکری دوان عزیزان
تنهامه بهیلن و علیلان

د از بکرم وی دردی تشخیص
هوی هم بلوغ چون ز بالا و ن

باشه از زوای بکم تلخیص
پیر ما و ننی دکل دو لاوان

هم صحبتیا و شاقان **قیامستان** و **قیامت** و **قیامت** و **قیامت**

بیمار بدر عشقی بد حال
روشنی ز پیش و ان فیه ذالک
آهسته کلامکی د بیثرت
کوین چه کسی توانی دلایلام
وی کو سبری سینه و زین
مخصوص ز رنگی سنی و زینان
انگشتری دوه افانه
هون هلکن بدن نکینان
از قاصد و هون ز بومه مقصود
ان مژده دما و ان کون کوشش
هشیار کو بون دمک نه وسطا
نگار لرست و بی و د امان
داین حیرتی ز اشیا صفا

ناکه فکر کو چونه ها قال
فامت چقیای رنگ هلاک
دکرین هستران در پرت
بوجه دکری و ها بنا کام
محضاره و راد کم کرین
هاتم لوه خوشبکم برینان
اینانه مه وی ز بونشانه
بونام مکن سنی و زینان
هون من مکن ای مراد مردود
یکجا ز شاهیان نما شویش
فی الحال بزین پی و دستان
صد بوسه ددان او ان دو لاوان
برد اکری ز افتر صفا

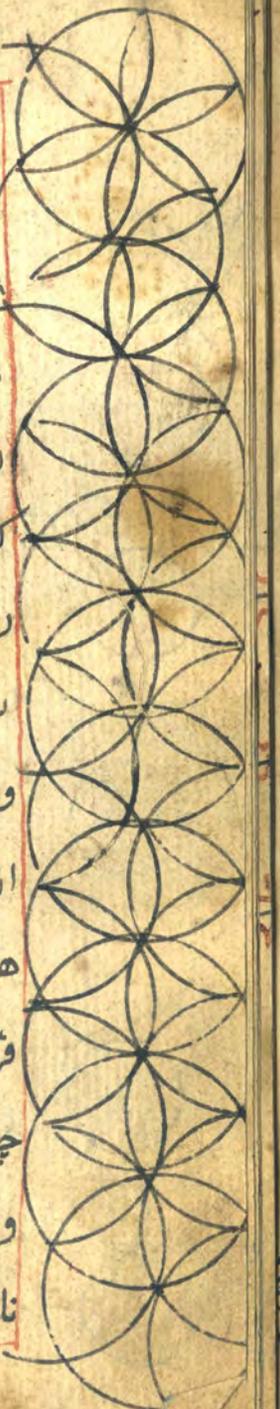
کوغم بخون ای مراد مقصود
توتیو رفیق بن ز بارکی
هون جمله لعدی کی جمابن
نام و نساخوه هون عیان کن
د از فکرم بقان نکینان
تجیل بکم از زبونوانی
تاجدین نکین زدست درانی
مم فی فکری کوبی نکین
کو دایه تو من بدیره معزور
او خامنه اسمه کر طلسمه
ای دایه تو قاصدی حبیب
صدقه سری ذی الجمال زین
کافا کو دچی ای وفادار
اوشام اگر چه از کرامه
از بنده مه نه لایق و صام
راضمه زاو قدر جمانی
هرگاه ز راه دل بطرست

مزکینی ز و راجق معبود
از دی و بکم سیم کاری
هر چار بمفصله خوشنابن
سزاد دلی خود بو مرابیان کن
سخن پر بکم سنی و زینان
زوبمغه از دکل جوانی
دادست عجز زیا زمانی
کنکی مدارو زین
کی جان ددت زدست خود سزور
من جان اوه قالبی مه جسمه
بی شبه لدردی من طیب
مسینه زدست من نکین
او رنگه ز من بیتره دلدار
الطاق ستا جهانده عامه
خورسند بصورتی خیا لم
من بیننه خلوتا خیالے
که که لحالی من پیرست

فکر بیانا دایه فیه باد لبران آگه کرنا وانه واسموری برنار

اوهر دو نهال و عرعر اشک
 چقبای بفر و سر نشسته
 مخور غنوق بی نهال بیت
 دین کوز ناگلی طبیعت
 زین و سیتا ز عشق مدهوش
 کونن جذبگی ای دل آرام
 رملایه کویری ته ز این
 بیرون کن کبری سویدا
 وی کویسری وه مبارک
 از هاتمه و هی دی ز بالوان
 هر دم کویستی وزین د پیرین
 قربانی وه بم بوی کماص
 جا و وه بزاین اود و ممتاز
 والله قسم دکم بیاری
 نابن دجو بر و جرو کانا

رونشتی مثال غنچه دلنتک
 هر لحظه ز دایه بهلست
 مشتاق صبوح بون بغایت
 وی هات بصورتک عجیبه
 وان دایه کرن رواه در اغوش
 آیاته کودینه او ملک رام
 یان هر دو دشونسته نه این
 آیاته بیان نکر کو کیدا
 صد جار قسم دکم نه جارک
 اما کنهامه بی بلاوان
 صدرنک سرشکه چون درین
 اوهر دو بشر بوی جماعه
 زیندوه وصلن او سرافراز
 اوهر دو دری دوه بتراری
 نینن وه ملک د آسمانان

منزله
 از صبح

اوهر دو ز بووراسن ز نه
 اودله بدل وه بویه دلال
 زین و سیتان نمادل وهوش
 القصه ز کنه ماجرایه
 اگرته د کو کمانده تغه
 عشق اگره تن چیا پی طوری
 مشکاته نفس فیس جری به
 دل شونیه اوچرا د ناقه
 بالکل ز سری حته با ودام
 کونن زمر تو دل نوازی
 دهقان توی ام وکی نهالین
 کر حظکی نکی نو کفتار
 ام دی وکی خار و خس هبابن
 ای واقفه واقعان دیرین
 تاجدین دکل می قد کو کت
 اوژی نه پردانتظار ن

میرانه اکر و اکر کدانه
 دل داده ز پشفه مان دکل ل
 کافا کو او ان کرا و خبر کوش
 هشیاری کود ای د دایه
 بیت زی د جو آسمانی حقه
 دل او شجر بنا و نور سه
 جان ز بنه فینله وی خفا به
 سر جزه د کتیدا بلا فیه
 صوتن بوی اگری د لا آرام
 های دایه ز بومه چاره سازی
 ازمان توی ام بخود لاین
 کور ساعتکی بنی تو غمخوار
 ام دی و کوی برک بر هوا بن
 ام غیری ته محمان ندیرین
 پروانده پرلوان مه صوت
 بلکه زمه زید تر ناخار ن

رایه هر زو بیژن ناجدین
مزکین زورامه هون قبولن
عشقاوه جلو زمه رفا به
اوپرده زبوورا عیدیه
خواز کینی وسایط و وسیله
اقرنکه بیژنه وان جیبیان
هایدن زورا بین رجاچی
بلکه کر بکت خدی مقدر

کردی ته سستی بی می زین
ام زری زوه زیده ترملولن
مناغ مله پردیا حیا به
بی پرده زبوورا قدیمه
هر چه می کوزبال و بن جمله
مجموع موالی و خطیبان
هندک زمرابین دعاچی
وصلامه ووه بت میسر

شفا خنده طیبیه کردی عدیلان بشفتت و مرحمت میرین

خوش وقتنه زبوعلیلی مشتاق
درمانگی صحت و شفا کبری
ناکه بکهنه وان زردردان
اودایه زرنگی از سسطالین
دیسان کتی صورتی طیبیان
اومزده وکی مه کوفی کونن
اما بوی آگری وکشی بون

خاسما کوز بو قبیل اگر
مزکین و بشارنا و فای
آزاده بکت او ان زردردان
سرتا بقدم لباس تلبیس
حاضر خونه کلانده نک جیبیان
اوصوتی وکی مه صوتی صوت
نه کوفه خوش بنون خوش بو

کویا

کویا کواوان ز دست فلاطون
رابونه فه چونه نک هلقا
آگاه کرن او ز ما جرای
کا فا کواوان بلیست مزکین
هند کعلما و هن دعا دل
رابونقه جمله چونه نک میر
کای والی ملک و مال و ملت
نوسایه لطف کرد کاری
شاهی نظر ته کیمیا به
هر چه می ته فه خوندا و غریزه
هر چه می ته کوه جراع کش کبر
ناجدین اگر چه میر زایه
هاین کوبیکین ز دل دعا بی
ناجدین بیستی شرتنه دخواست
اوبندیه وی بکیره آ زاده
میر کوه هر چه می وه دیتی لایق

خوارن بیقین دو او و مجون
چندک ز محارم روالان
رابون بتعصب و تبای
هایدان بتبای خلق و خوان
هند ک امر او هن دجاهل
اقرنکه کرن قضیه تقدیر
وی حامی داد و دین و دولت
ایرومله شاه و خوندا کاری
ماهی اثر ته پرضیا به
هر چه می ته خوندا بی تمیزه
کرحال خرابه زکی ته خوش کر
نسبت بته بند به پاکدا به
فی الجملة ز ته دکین رجاچی
او قل بجر اغنی دنا زت
زیبندیه بدیره داماد
البته زبومرانه فا یق

عقد استی مه کر لتاجدین
هر چه کو و کیده بیت و رونت
فرا حال چکو بزنی پی میر
مجموع ملا و شیخ و میران
فکر بدی خوه وان ثنا کر
میر کو بقطن دوز و ریابان
دایز مکه نشادمانه داینین
دی شبتهی دی خوش بین
جبلانه لیالی ای موالی
اوشین و شاهی تو امانت
که نور نما گاه مظلم
کافا کو دینی وقت عشرت
لورا کو زمان مثال شیر
ایرو صه زبور ضای تاجدین
افچنده زمانه او غلامه
او هنده دخدمتنامه دابو

ایجابه افه قبوله آمین
مولا و کیده خطبه بخونت
تقبیل کرو قبول و تقریر
آغا و اکابر و فقیران
یکدا بدی خوه وان دعا کر
بینن همی شربت و شرابان
ایرو کو صبحه ام نزانین
یادی برین و یا نخوش بین
کافی چه دزین علی التوالی
اقرخ و فلک دبی امانت
که سورنمانه گاه مام
دافوت نکی زمان فرصت
تایزین او پلا به میره
منزی زخوه عد بکن بخوارین
دایم دغلامی ه ما مه
عمری موی دبرمه دافنا بو

شرطه

شرطه دشریعی و فانی
ایرطه دخدمتاوی را بین
میری و هه که بیین کوچانی
کره بینن هزار و یک سر
کراز نکر م فدا بچارک
تاجدین کو دخدمتا میرو
العصه بشو کتا خوه او میر
کیشاوی بجلسا خوه خواند
فرص مه مهر و اسمانه
اولنکری دزنی و زیرین
هر صحن مزین مثال برجک
هر پشیم کاسه دد فغفور
جدی و حمله داسما کنه
هر کاسه و پشیم یک ابنار
انواع طعام و چرب و شیرین
قان مشربه و اده باغ چین

ام زری زویرا بخوه جفا
بالذات دخدمتاوی دابین
شباباش نه دنی بشادمانی
وان جمله دروزکی بدقت
میرتخن لمن بنت مبارک
چشناوی ددست چاشنه کیز
را بو بخوه بو به چاشنه کیز
کویا کره فرش آسمانک
اینان نه دکو کجایی نانه
شبهه فلکی دزیر و زیرین
سرپوش لستر رنگ درجک
یک اختر بر ضیای پر نور
بریان و کبابی دملمانه
سرشار شبیه نقش امار
الوان غذا و نقل رنگین
دوران دکر بنناز صیغه

سیاره صفت بکشت پسران
نارنج و نرگ و نار و لیمو
فانیز و بنان و قند و شکر
هندان دگرن معده غازه
چمر کریان بعود و عنبر
رامشکر و خوش نوا و خوش رنگ
هفدنک هفدنک بصوت سازان
مغز و کما نجه و عود و طنبور
عشاقی نوا عرقی و اوج
اوانه و شعبه و مقامان
ظاهر کود بوژنای گردان
ساز و تشویش و بون بابانگور
قوال و مغنی و غزل خوان
القصد لرغم سبع شتاد
خطاط فلک زدست قلم کت
ناهدید بوردی دادد چنگ

هر چه کوی ددی دمای حیران
نویاوه و شاخسار و مینو
ماورده و زیاده و ^{سکله} زیاده و مسکله
هندان دگرن دماغ نازه
بون جمله مشام جان مغز
شناسته و خوش و قماش خوش رنگ
هم رنگ هفدنک بفر و نازان
چنگ و دف و نظر ناو صندوبور
فکر دگرن بر استعزوج
بی برده بمعجز و کرامات
غارت دگر عقل و دین و ایمان
مطرب هر شین بصیت صنوبر
مخمر و سیاه و مست و سکران
داین بوی رسمی عروس بنیاد
جلاد دگر کوی قلم کت
ماه جو قشری دبر چی خر چنگ

کیوان

کیوان دد لوبد انهمان بو
دنیا همی بویه عیش و عشرت
چه زدست نهمان و مایه عاجز
شبوخته چرخ رنگ سماوی
عالم همی بویه عشرت آباد
مستغز و نعمت و طرب بون
رابوقه کو خوان ز بر خواصنا
میر خواننده پیش مو تا جیدن
او هر دو کیرن تمام ملبوس
رو نشتن و بیکفه و انخوان
عروس ساستی بو تا جیدن ^{نهمینه} اسبایشان ^{بوتنباغ} گلشن
وفتی و کونوع عروس و خورشید
مخمر و سیاه و مست و سکران
مشاطه و دایه و پرستار
چون زین بکن سستی و زینان
اول فکرین دزلف و خالان

برجیس دحوتی داه نشان
ذالافلکی ز کرب حسرت
ناچار عجزه بویه کاد ز
دهوار سماع کز ره صاوی
شهری بدوی عبید و آزاد
مستجمع شاهی و لعب بون
ساقی کریان بجام و کاسان
کو خرج لمن مو تو شو شبین
رابون بادب انک کرن بوس
اوروز بیکفه رابهارن
نه قبه مثال جام جمشید
کوی کورن بزرم سطلاد
عشقی کوی جمله کرم بازار
نازنده بکن دونا زینان
دین کوی دلان دین بطلالا

کافا کرن دقوس ابرو
 فکرینه رخ دوان دتازه
 قادرند بون ز سرمه رش
 سر تا بقدم زرنکی شاهانه
 محض از دو آهویان یک آهو
 لاسری موکی میان بو
 قطعا ز مخافتا شکستن
 کس دل نه ^{دو} اچوکی بینت
 مادست دد اگودسته ^{و پنجه}
 نقشه کو خدی کوی مختیر
 آخر کران زرنک مایوس
 زینت زرقی وان جیبیان
 فرخنده کرن بفرق افسر
 سر لوحه صفحه مصنع
 پیرایه ز رونقا جملای
 الماس وز مرد و مراری

مانند کتاب شاعرانه
 اورونق و عارضی و ذرات
 ایات بجمع بونه دیوان
 او صنعت استار مطلق
 تزیین کو تمام ^{لیبوکان}
 انواع تجمل و ملا بس
 صد جاریه و دو صد بی چون
 ناقه بقطار و در بقنطار
 خارج ز تعدد احسابان
 نه هاتنه تعقل او جهازه
 فی دبدبه و نه عا شق
 شطری ز مذکر و مؤنث
 تشبیه یجر بر موق ج
 ناکه گریا یچود مفتوح
 یعنی کو عمار با سینه کنه
 هر تخته ز عود و صد لوست

موضوع بوضع خانه خانه
 بونسخه سحر معجزات
 آیات بصنع بونه قرآن
 هر چه کوی ددی دکو هو الحق
 آیین کنه چارسو و سوکان
 الوان جواهر و نفایس
 زر بفت و لباس و زربنی چون
 یاقوت بیاروز ز رخوار
 خارق لتقید الکتابان
 ندبون متجمل او جماره
 بوزلزله را کرن خلا یق
 فی الجملة مزین ملبس
 جنبش دکرن عرض تفرج
 درگاه کرم لکشیا نوح
 قصر بریا پر استی صاع
 تخت خنده بند و آبنوس

عرشك ز جواهران مرصع
دست بستے ز پیشه پیشه کاران
صد آصف و بر خیاو کی با
هلاک تنه سرسری خواومهد
او خنجر روان و کی کی بو
جرک ز هو او کو بیته جو ش
خلاق جلی جمله عاشقانه
صوفی و فقیر و ملا و پاشا
خلاق کو ز دست غمان بفریا
هر بر در که شما اینک ۲
نه دو کو عروس عین جانه
سازان مری حی کر و کی
شباباش و صدا و کاره کاران
فیکر او صد از روان بدرکت
اق عیش و نشاط و شادمان
فلک فلک ملک دنان

بلقیس جلیس روی مرصع
زرین مکر و کهر کهاران
تجمالی دگر بر شرد لسا
دست دست در فان زهق بصد
جر او سبرکت آدمی بو
ناچار دکت ز دل خروشه
بروانه و شمع در میانه
فیکر التفریحی کرن ماسنا
فردک فده مابنوی دلشا
هر جمعگی ماسنیک
لو بونه بدن لپی روانه
کوس و دف و کوه نا و نافه
که دار غنی کرن سازان
فصر فلکی صد اسبرکت
نادیده بدیده یا هر زمانه
موجان کور فاد و فک و کاف

اقی طنطنه شفقار و ایرین
تا جدرین مجوکه بویکه پاد شاهان
روشنیاتی دیشا هفتین علی
زایون لفقح فوسطان
مانند طباق اسمانی
دهمین طبقات وی نشار
اقا طبقی روان هی پر
یغما کر کج بون ماسنا
صد جاز له پیاضا حریسان
قاصد ز کرامتاکر پیمان
خیزان گداوه بونه منعم
خیزان گداغنی ز نندین
ایدی نو بون ز هف منحص
تکدار ماسیب موافق
حاصل کو ز مقدماسر است

جولخطیکی کهانه تا جدرین
م زنی لطنشبت شبه ما هلاک
جمع کوز اکابران حوالی
وان جمله صبق دهر دودستان
یا قوت زهر دی دکانی
زر و دالیمار یا بنکار
زیف و ورق جواهر و در
خیزان هی بونه میر و پاشا
خانج ز جفاند ناخسبان
زائد ز خدا نیا لیمان
مفلس بویکه زن برست منعم
شادان خیزین شان و غمگین
ته دگر هی میز کون مرخص
فیکر او مصافحو معانق
بون او د زبان او سر است

هِن مَسْت هَنَك دِكْر بِنِي
كُوتِي سِرْخُونِي دِهَمَتَان
پِرِه نَكِه سَمَاو سَنَاز كُوفَنَد
عَزْرَاو رُوَال بَكُور مَرْدَان
زَرِين كِرَان كُج كَلَاهَان
سَهْمِين بَدَنُوسَمِين عَزَارَان
اَف مَوِي مِيَان مَار كِيسُو
مَرْدَان مَرَاهِق مَجَرَد
خُوش دَنَك هَنَك هَنَك دِشُورَنَك
بَلَجَلِه لِرِغَم فِي مَجُوزِي
قَهْرِي دِ سِفَك كُوي دِلَاوِين
هِن دَايِر بِنْدُو هِن دِوَار
اِنج صِفَت اِنجِن فَرُوزَان
بَزْمَانِي وَجَمَع تَاجِدِين
فَا مَان عَرُوس پَاك كُردُون

خَوَانَدَه بَزَلَه جَنَك
تِيك هَابَتَه جَرِيخ بَارُو لُوطَان
شِيرِين شَكْر لَب شَكْر خَنَد
حُورُ مَلَك بَرِي وُولَدَان
طَلَعَت قُرْآن حَط سِيَاهَان
سَهْمِين زَقْن مَلَك هِنَارَان
اَف جَارَدَه سَال چَار اَبَرُو
لَاوِي وَه كُو حَط وُكِي مَرَد
هِن جَر كِه بَزُو هِن دِكْر زَنَك
يَعْنِي بِلَخَاف بِيشت كُوزِي
مَانَد نَبَات مَثَل بَرُوِين
هِن سِلْسِلَه بِنْدُو هِن دِ سِنَاز
هَفَت شَفَت تَمَام وَهَفَت دُورَان
كِرَان بِنْفِي طَرِي زَيْب تَرِين
دَامَاد كُوكِر بَكْر كَلَكُون

طاريقي

طاريقي برو هيني کورا کر
وقتي سحري زدوري حفته
کر ميني نار و قرب مقصود
جمعت خاص و آتش و باد
اق عشق و هوا کوبونه ولدا
صبر اشو طانري افتراي
در ياي مجي ا شتم کر
محبوب و محب ز فرط شوي
مشاط و مطربان دايين
مستوجب وقت دين قات
مجموع بخاران و معطر
جام و قدح و اياغ و خمر
ماورد و کلاب و عطر شاهي
اسباب نشاط و عيش و عشرت
او چند کړن او ان مهلتا
آراسته يو عروس خانه

غم شپه ظلمتي فنا کر
اگر نه دکوت کله شپه نقه
را کر ز وجود عاشقان دود
البته دکت مروفي بر باد
جان و دلي دي بدن بشا باش
پتک صوهن و قران و احتراف
آرام و شکیب صبر کم کر
هاتن کوشتو في بين تقدیر
شوشين و محارم و تاجدين
بر موجب مقتضای عادات
ممزوج مفرحات و مسکر
اوسک و زياد و عود و جمر
القصة ز ماه تا بما
آلات صفا و ذوق و صحبت
مخاض مری پي د بون محيا
دیوار و در و عرش و بانه

را بونقه خاصکی و خاد م
شمعک بتامه م مطاله
هلکرتنه سرسری خوه رقا
شمعی بزبان حال بی قال
کای عاشقی بی قرار و بناب
را به هره جملیاعر و سه
شمعانه و کی ته انتظاره
صوتن که بسه مثال شمعان
کر عاشقی را به شبهه فرا بش
ای ساعی مقصدا طوائف
اوقبله و کعبیانه مقصود
بیت و حجر و مقام و حجره
باری زنده را کزن معتر
آقی نوروان به پیش سلوی
تا جیدن ز صورتی شمایل
زانی بنامل و باد راکت

هنر د ا ق ا ر ب و هن م محارم
شمسک بجاله م مجلا
اینانه میان مجلسا خاص
اق رنکه کن بیان احوال
کر شبهه من خدا فی تب و تاب
پابنده به پیای بوسه
شوقانه جان و جسم ناره
بس شبلی من بیاره دمعان
جان خود به که نثار و شتابش
وی ساکی منجلیا مطاف
نیزگی نه بویه امر معبود
سعیو طلب طواف عمره
هابونه زبونه رامیسر
شیرین تو همان کرمکه خلوی
معنای محبتا شبایل
را بوزجلی خوه جست و چالاک

باری غم و شناهیان همی زار
دستی وی د دست و دل ددل بو
تا جیدن بی طریزی چوسری
لورا کو مخوف بو ملاقات
کر قسم محبت و کر حبیبین
هنر د پور و هنر کزوان پرینه

قیران بویه صاحب و سحرار
بو حاجب در که و شیر بل بو
م مالدری دکل دعا یی
ملزومه لعاشقان معادات
البته بد ز من و رقیبین
هنر د منافق هنر آدمینه

وصول الجدمراد و طوا و حصول و مراد و

زاقا بادب کو چوز دردان
را بوز پیرونده مشیا خرامان
زلفی د خوه کرده پای انداز
دیما کو بنوری بیت الا قضا
مخور غنوق در در هجران
زا اول فقه لعادتی مباحی
نوشی ز صراحی شکر لب
مخور کو دفع کر میا ناب
که نرکس و لاله کاه صور کل

شمساکو لپیش حجاب و پردان
کیشا لزمینه بنار داما ن
دستی د خوه کرده فرق پردان
قدیل فلک بوی نسیب
مشتاق صبوح و وصل جانان
دستی خوه در بر کوه صراحی
نوشین قدحک زمی لبالب
بهن کر کل و سنبلی د سیراب
ریحان و بنفشه کاه سنبلی

نیکفده ددان و نیک د بستن
 او چند پیکفده را د موسان
 الماس و کهر و جبین و دندان
 دریای مجتبی و هر که جویش
 مدهوش بوین بوی مدای
 قادرند بون بکن قعودی
 تکرار شریحه کورا بون
 شکر زلی دیک رفاندن
 ترکیب کرن ژ بوخو کلقد
 سه روز و شقان بدل بیای
 مستغنی بشر بنامیاناب
 کیفیت نشایا شرابی
 صاف ذقن بدن شفا
 سرمست بدست نیک هرستن
 دم لیک بچیان و دم جدا بون
 دم او دو بون و گاه یک بون

هن بوسه ددان و هن دکستن
 نوبت نه ددانه هفت لبوسان
 تبدیل بوین بلعل و مرجان
 دست کردن و لب بلب هم آغوش
 بهشت کین ژ سر فیای
 کیر بون پیکفده ژ بو سجودی
 او چند پیکفده هر دو شنا بون
 صود کل زرخچ دیک جفاندن
 تزویج کو بون پیکفده دل بند
 وان نشنه لبان نه خوارن اوئی
 آخر کو بنون به شرب سیراب
 کیشانه کمال اضطراب
 کرمیل مجتاز فانی
 بو کلته و کلج و دا برستن
 که نیک هوان و که دبا بون
 که جوت پیکفده گاه یک بون

پیرا

پیرا کوژ عاج بر هرف بو
 اماج کو بو کل پیکان
 نبل ها نقه نصل ما دیدا
 پیوسته اگر بروز اگر شفق بو
 همواره دوسر خوشی دسرکش
 کر روز و کر شقی درش بون
 کویانه د کود و یکیا
 او روح و جسد و پیکفده منظم
 انزال کن نزول ابر یق
 مزوج شبیه شیر و شکر
 قطعا بنونه خوارن نه خوابک
 او هفتنه تمام بویه گردن
 غالب کربا لدردی صحت
 ناکه سحری ژ روزی حشمت
 هم هیژ و سالبردی بو
 هیز او ی مسکن آستان بو

اماج بصفتوی صدف بو
 در دانه بدل کرن بمرجان
 نسلا خوه ز جان و دل بویدا
 وان بر ز مجتبی بطف بو
 فالاد کرن لیک دو بر کش
 او هر دو ملک و پک د خوش بون
 مشغول بوین بعقد جوهر
 نفسیان پیکفده بونه ملغم
 تصعید کرن بقرع و انبیق
 مخلوط و کی حیوه و کوندر
 وان پیرندها نان و آبک
 آگاه بنون ز حالی فردک
 غم چون قشربین ژ کرب و صلت
 رضوان مشیا ز نیک بخت
 دایم اوی سر لسر بری بو
 روزان و شقان و پاسه بان بو

القاب و جسد

بفتدخ

کرد اگر دهن
 اصل السدره
 القاب و جسد
 السدره آورد

تاجدین کوڑ کرد کی بدرکت
یارک ته هبتن مکروه بیتن
یاری بته رابتن موافق
فر بان بکه قط می مخا بن
فر بان بکه قط میاثر کینه
یاری ته ژبو ترا برا به

روزک ته دکوت سبر می کت
هم افسر و اوج آسمان بو
کردی وه ببتن مکر نبتن
صدخر مرد خائن و منافق
چه دگی بکسان کوی و فابن
بی کیر بر اکر بکینه
هم چاقه ژبو نه هم چرا به

جلایر وازی و فتنه انگیز یا زحسد و شر یا التاجدین

قارعدی خدی کرا ایجا د
مجموع مکنونات عام
اشیا بحسب صفات و افعال
موجود کرن بهتف معین
اقارض و سما بطی و درایر
اقنور و ظلام و کفر و ایمان
اقبارد و حار و رطب و یابس
اقاخ و هوا و آت

اق کون و مکان ژنوفه بینا
حناقه خلاصه نوع ادم
اینانه وجودی مختلف حال
اضداد کرن بضد مبین
اقملاک ملک مقیم و سائید
اق خلد و سفر بهشت و نیران
اق میر و کوا و غنی و بائس
اق لیل و نهار و سی و سیطاق

اق هجر و وصال و شاهی و غم
هن نور مثال هن و کی
قان صادق و راست خیر خواهان
قان اهل جهنم و عذابان
نابینی کو بیکفده جمله ضدن
لورا کور کت مخالف
القصد باقتضای خلقت
راکوت ژبو خوه در کفاند
دایم لدروی قاپوچی بو
اما نسب نه مرد بو هتان
اصلی وی دین ژمر کفر بو
ناق آوی منافق بکر بو
مقاع و مزبذین و ابلیس
شاگردی شامتاوی شیطان
بدچله ژرنکی دیو و کاپوس
تاجدین دکوته میر عیانی

لا راج

اق موت و حیات و سور و ماتم
هند کد حلیم و هن دد ژوار
قان قصی خوار و سبهاهان
قان لا تو جنت و نوابان
حکمت چیه بوچی بیکفده ندن
نماز محاله هم تعارف
میری بکمال و عز و رفعت
فتان زمانه صی بصانک
قلاع و قللاش و قرا و چی بو
بلکه متولدی ژبو هتان
مخضاوی بشری بشور و شر بو
بلکه ژبلوقیا بتر بو
خداغ و خیر بیزین و تلیس
شرمنده ژکوتنان و بهتان
بدفعل و سینه کار و سالوس
میرم بکه در ژدر کفاند

[Marginal notes in smaller script]

اولایقی در کلهی نه بنه
هر چند صه و در کفان برانه
اقی رنگه میرد کونه تاجدین
ام قسم میر قسم آشین
ناچار شربو ~~م~~ آشفانک
هندی جگومتی د کین دور
هر چند بکر ولد ز نایه
اقی زمره کو ظالم و عوانین
آش دمه ظالمان د کین
آش دمه اگر چه وقف عامه
وی کار سخی حارنگ د چینت
اوعادته تنی خاصه پومیران
وان زئی با سبان ز صامن
سلطان سر بر بی نیازی
هندی اوی را کرن سلاطین
حاصل دمی خوه میر بنوری

او کلبه نهین دره بکینه
اکتر صه بکله با وفا نه
فعلی دبکر کر نزانین
بر قتل و کربن پیش و پاشن
لابد ز بومه در کفانک
که عدله ز بومه کار و کله
آشی مه ز ~~ب~~ بقتل و بایه
سویاشی و شکنه و در کفان
دخلی دمه ظالمان دهیرن
کوری تزی کار سی حرامه
او حارنه بومه دی هلینت
نابین لبر دری فقیران
اوزی همی قسمی در کفان
نابینی شربووی چاره سازی
ده چند اوی چیکرن شیاطین
تقلیل ددانه بر ضروری

میران هینه اوصیی د تازی
او کینه وری خینک مدب
خوف اوی هبو نجف ز تاجدین
وقتی کو بدولت و سعادت
خف ز آدمیان و کی عز زیل
تنهاوه کونه میرد خفدا
او جوهر تاج و تاج جوهر
اورنگ سزای تخت اورنگ
کسری بکسر ز بوری د پنی
قیصر ز کوری خوه را بگو سته
هیزاند بو اوی تو ارزان
میر کوفه ددم یا بد اختر
روزا و کو بویه جنک و پرخا
بالجمله بزوه و زندین بر
خاقان کیده از چکم بغفور
ملعونتی کودی بنو چو تایش

نادن بعد الله د تازی
یعنی بکری بدل مزور
دایم ددی وی د اهبو کین
او دعوته بو برسم و عادت
مخضاعر ضاوی کذب و تمویل
میرم نه سنی قوی تلف دا
او افسر زیب زیب افسر
فرزانه بعقل و فر و فر هنگ
فغفور بغور بو ا قینت
خاقان ز پیشقه دست بیسته
اقرنگه سر سری بدی وان
تاجدین و می تخت قیصر
تاجدین رم و دو صد فر لیاش
اینان ز مرایشین و ششش بر
نادم از او ان بر بوع معور
او مسئله ور کرا نده ترویر

لو فچه حقیقتا هممان
 روزانه د خون شراب بلوا
 چاوانه د شاهیهی و صفا
 عارض نبین لوان بتدل
 محضاناکن او قصور خدمت
 اودوق و جفا بین مقابل
 ضایعه همتا کربمان
 ناکس نه سزای کج و ما له
 منظور نورسان شرابه
 بر عقل دفت و بر تحمل
 میرم نه ندی کوری سکندر
 روزا کوسی نه دایه تاجین
 میر کوجه عجب بمن نکر پرس
 کوما تو نرائی او کسانه
 میدان دبه وی جلور فایه
 طرسامن اوه بکبر و کیننی

هسند صداقتا غلامان
 کافا کود خون کباب و سلوا
 اورنگه د طنکی و جفایا
 ظاهر نبین زوان تحول
 قطعاناکن او فتور همت
 اوصدق و وفا بین معادل
 در حق نه لا تو و لیهمان
 نورس نه مناسب جلایه
 مخور سر خوشان خرابه
 نورس میمی نکت تحول
 دای ته نظر ز حدی چودر
 وی ز آل خوه دایه می زین
 یان نه منابه وی زمین طرس
 مرزایه جوانه پهلوانه
 هر چه و کواو بکت روایه
 طغیان بکت ز یاش زین

دعوا شبیهی بکت بخالد
 میر کومه د دل هب و بدخواز
 صوندی د خوصم از بروج والد
 محضابند کور نسل آدم
 هر چه ز سری خوه بویه بنزار
 میری ز سر و رجا خوه تیره
 حکام بیاطن و بظا هر
 ظاهر د صیاحی و بنورین
 رحمی کود کن ز رنکی روزن
 ز نهار یوان نکی تو باور
 خاصما کومقری د بدخواه

فصلا حسدی بکت زواید
 زینی می بکم سرا فراز
 حتا بکلهینه جد خالد
 زینی بزیننی از قه نادم
 هازین و بلا بیت خریدار
 په خوف بخوازن کومیره
 بی شبهه مشا بطن باکر
 باطن ز مداره دد و رین
 قلمی کود کن جهان د صورت
 کرباب و بصبی کرو بردار
 نیزک بین نغوذ با تله

نامیریا زینیه ز ولتا و صلواتی در د مندریا وید کر

تاجدین وستی کوبون بلفشا
 م مای دکنج و حدی فرد
 همدم کوبین ز بودمانرا
 نم کین بچه دی بکن تحمل
 وصلی کرن او ز عجزی آزا
 نه بارونه همنشین و همدرد
 همدرد بنن ز بو عمانرا
 شاهین بچه دی بکن تو شل

شاهی و عثمان دقت ایناز

انستی عاشقان سکونه

اسوده دین پیکر دوهم فال

زین وستی م و تاجدین

زین کودکره زرد افغان

مان زین وی دبی سرانجام

کافا و کوم بدل دنا لے

چل روزگانه خور و خواب ز

خونادی بوغذا و خوارین

هوانه اگر بروز و شفق بو

روزان دگری بشف دگر آه

بدر روی وی بو هلالک

هراد و هفال و هم نشینان

هر لحظه دکونته وی برقت

سر سیزی و کرب و باری

شیره اگر زنده جدا بو

دردان و درمان دقت دمساز

سرمایه و حشمت جنونه

خامها کو هین بیکفه هم حال

فکر ادگرن مراد و تسکین

دنگی سستی دبو یه درمان

بی مقصد و بی مراد و بی کام

تاجدین دبو یه حکیم لای

وی سر را ند بو ز سر کرین

هیستر خوه شربت و فقه خوارین

وی حال ز فرقتی هراق بو

اورنگ کر یا ضعیف او ماه

طلعت دما و کی حینالک

هر از و امین نما زینان

کی سرو باغ و حار یا قرض رفت

اق چنده چه هیستران دباری

خوش جو حلهم سری خوشا بو

وی کر نیده بو خوه صبر و مکین

من بعد عثمان ز قلبی را که

چین چین بکه طره د شیر بند

زلفان فکه دابین مسلسل

بسکان ز خر یان جدا که

داسنیل و صور کل انشانین

بورینده بسکان کینه سر هلالان

دپسان بکه خمر یان قد نویش

داخلق ز غرب و شرق و شام

پیونده که بیکفه بسک و خلا

سر لوحه دیم بیت مذهب

تافرق کافر و مسلمان

قان غمزه و آوری د خو خوار

زلفار مدی جواز رخصت

مازون بکه طره د طرار

برده نوز بر کلان هلینه

اوشایه لوی نویو نمکین

ششیده زلف بر قبا که

کل کل فکه عارضی د کل کل

اکلیل لجهتی م کمل

زلفان شکله بیکفه بر هو که

ریحان و تبقشه طا بطا بن

سودا که دیکه بلا لان

جعدان فکه کعبه بت سباهش

حجاج صفت بینین احرام

شیراز که مصفا جمالان

ایات خدی بیت مرتبه

تصدیق بکن بنص قرآن

وان خنجر و کبیر دوزوار

وان یکس چور فقا و رحمت

دلحم بکن لیشاه و خوندگار

بی صبر بلبلان بیننده

مقصد و بی مقصد و بی مراد و بی کام
مقصد و بی مقصد و بی مراد و بی کام
مقصد و بی مقصد و بی مراد و بی کام
مقصد و بی مقصد و بی مراد و بی کام
مقصد و بی مقصد و بی مراد و بی کام
مقصد و بی مقصد و بی مراد و بی کام
مقصد و بی مقصد و بی مراد و بی کام
مقصد و بی مقصد و بی مراد و بی کام
مقصد و بی مقصد و بی مراد و بی کام
مقصد و بی مقصد و بی مراد و بی کام

بورینده خ
بورینده خ
بورینده خ
بورینده خ
بورینده خ
بورینده خ
بورینده خ
بورینده خ
بورینده خ
بورینده خ

وی کر

40

خندان بکه غنچه یاد هائی
 سرخوشکه لکردنی گلزاران
 میخور که هلال بفتح و نازان
 دستور بده بسک و زلف و خال
 دامن شدی لطیفی هام
 انکار بکت ظلال مطلق
 فارغ بجز زجلتیا جلالت
 فاز بکتن اوی وجودی
 او چند او ان دکو پیچید
 بلکه بنصیحت و به پندان
 عشق اگر نغینه نصیحت
 هندی کو او ان دکر ملامت
 اشکان نداند چای فرست
 داو بکلامکی خبر دست
 ناصح فکرین کو و عظم و تقریر
 ماین دنجی کو او ما ه

نالا ن هزار داستانی
 سر ستمکه بی جنون و دین و هاران
 شیخان بشینه بر برازان
 آگاه بکیره ۲ اهل حالان
 سر کشته بنی و کی بهایم
 اقرار بکت بصورت حق
 قانع بی بصورتا جماعت
 باقی ببتن بی شهودی
 زین بی ندب و صبور و خورسند
 یکبار دکنه بلا و بندان
 سر پر دیه لومینه نصیحت
 وی زنده دبو زوان ندامت
 اهان نه داد هائی مملکت
 یا او بمقامکی نظر دست
 ناکن بچورنگی نفع و تاثیر
 او چند ز بوجهر دکت آه

وان هر وه قیاس دگر گوز پی
 دین کو خبر همی هر آن بون
 زین ما بتنی کل عثمان جوت
 هم در میار نی دکل عثمان بسبب نفاق و ناعتماد با هم در ما

کای همنفسیدی نوایان
 هم درد کردی دورد مندان
 هم راز دلی ددل برینان
 هم کاسه خوان بی طعامان
 عاشق بویه و اصل جمالی
 ویرانه دل و ه مایه خالی
 چاواد کردن ز بوحه معور
 دولت بویه بوجه ددار دنیا
 غم تو مده وین کو با وفانه
 روزار شیا نه یار جان
 کونین چه عاجل و چه اجل
 حاصل بوه خوش دبت من دل

فریادرسی دبر جفا یان
 هم پرده ستری مستندان
 هم خوابه خاطر ی نازینان
 هم مشرب راح تلخ کامان
 سالک بویه نانی جلالت
 قطغیره کس نهین حوال
 مطلق زوه رانه دایه دستور
 رفت زوه رانه سراسر ای عقبان
 ناین اده طحل و جفانه
 یاری خوشیا نه شادمان
 غم خواری نبت کو نینه حاصل
 بی کنج عثمان ز دل چه حاصل

اوشهر به گریز بونه محبوب
دایم ددی نه دایه منزل
هیژا زخدی تو فکرتا کک
اق چند دکی هوار و کاری
بیلوده چرادکی تو فریاد
کراز بکیریم و کربنام
هر چه و کویکم از روایه
جارت زودی مزی کذر که
دردی دلی من کوی دوا
دیوانه من بری بدردا
وسطان زینرگز و سقلان
وان سیر کهان تونی دکی کشت
مباحثا میده دکل بای هوار داریا دکل هوای
که بحث دکر دکل صبا صی
کای جسم لطیف شبهن روح
زهیغی دم کوی تو وقف

حاصل گریایه بونه مطلوب
دسته نه فکر دنی حمانل
هر روز هزار شکر ناکی
ایدی چه مراد کی دخواستی
اواره دچی دیار بغداد
وراز بزم و کربکالم
معقول ز بومرا فنا یه
سرچشمه چشم نظر که
چشم بزی من چه ماجرایه
از جمله ز نیری مه بردا
دروازه و عمری و میدان
از مامه ز بومرا درودشت
بای هوار داریا دکل هوای
شرح غم دل و کونه بای
درگاه بدن لبرته مفتوح
رنجیده قدم بی تکلف

جارت

جارت هر سده سعادت
اول تو بیوسه آستانه
اما بنواضع و بنوعظیم
آهسته ز بوی بگه دعای
شایسته بکه تو احترامی
باش حرکت که پیشه چایک
اوانامه کو خون دل مداده
پردی ملقین ز بر جماع
ز نهار کورد بانکی و نقابی
بیزی شدا کو یاد شاطم
لومطع نور ذوالجلال
لومنظر و مظهر الهی
دابومه بحق متصف ب
دزدیده ز دیده تو لا
اوداب قدیمه پادشاهان
وان الله کنهلی حوه از نزلتم

کافک هر سده التها بیت
باشی هر پیش دل ستان
صد مرتبه با احترام و کریم
دایسته وی بکه تناسی
دست بسته فرست بکه سلا
ثقلت نکی طبع نازک
اق صفحه کو مردمک سواره
تنها بده دست عرض وحالی
کافا کو دخون کتابی
بندن آکا سوبله قبله کام
لومبوع کو ثرا ز لاصی
ام بومیه کرا تو پادشاه
در حقومه عدل متصف ب
کاه کاه یکی دل جلا
وان عامه نظر لبر کناهان
امامه دلت هبوزا نم

کاه سستی دلر مخاطب

افرنکه او ملک معاینه

معاینه زنی دکل سستی کازند یا حوری ز پری

کای روح روان قلبه زین

شهادت هم جفا و هدم

هم شیر و هم جناح و هم سر

وی طبع بطبع من مطابق

صد شکر که جنت بویه یاور

صد شکر که جنت بومساعدا

جنت من زید رشها ت

تقسیم عمان ز بو مران بو

شاهی ز تراغم ز بو من

غم کو جفن لصورتی مینه

دم شمع دگر ز بوخوه دم ستاز

هر چند بصو هتنه وکی من

که شبیه من تری بو هتا

دردی من و نه زینت بفرقه

نور ابصری دیار و زین

هم لجم و عظام و جلد و هم دم

هم بیضه و هم آشیان و هم پیر

الا کو بخت من ناموافق

چا و نه دق و نه دانه داور

طالع کرایا ز بو ته ساعد

اق قسمته بومه زیده خوشها

بناجدین ز تراغم ز بو من

تقدیر که ازل یقین و سبابو

لوعم ز مرا لیسر غمیننه

کای همسرو هم نشین و هم راز

اماره بو هتنی و کی من

دی من بخوه دل قوی بصو هتا

اوفر قز غریب تا مشرف

مشرق توی آگری نه ظاهر

دایم د صورت مه رشته جان

پهت من لسی د دل پر نکه

شوق کسر سری دیاره

اوشوق ز بو ته رازبانه

پهتا ز دی مه دایه سر سر

هر چند بشف د مینی بیدار

ایقار و سحر کبر پرو زاکر شفق

که که ز دست دلی بریندار

مغرب از و باطنی من اکر

نه نا صورت من بغیر از مان

جانی مه دکل پرنگی جنکه

سود ایکه سر سری دیاره

اق پهت ز بو مران زبانه

حکمی دکن لبای صر صر

صبحان دنی حثاته ایقار

از هر د صورت م و سال سر هفت

ناچار د بو ز جانی بیدار

بیل و یا زیننه دکل پروانه پروانه دکل دیوانه

پروانه دگر یا نشی غم

کای طائری آشیان فرقت

ای حجتی عاشقی دصابت

مردانه د جنت جانی ارزان

ناوسطی دمک لبر هوایی

اولر ز ترا کلان قصوره

پروانه دگر ز بوخوه هدم

وی بلیل بوستان حرق

وی مبطل مدعای کاذب

حیفاً کو بگرانی لرزان

ناچنده طلب دگی فنا بی

اولر ز بو ترا فتور

کاه سستی دلر مخاطب

کاه سستی دلر مخاطب

کاه سستی دلر مخاطب

بصبر و سکون بی تاب
 ناخنه عیبیکه تمامه
 چینه د صرن مکر جو چاران
 و ان جسم د سینه جان نور
 بد ذره ز آسمان و گردان
 وی جسم منور و ملک روح
 ز اقاد ای د صاحب اغراض
 فکر ادگر ز اشس و جانان
 سر تا بقدم غریق غم بو

لورا حوه دکی بزوی پرتاب
 مطبوع د بیخنی کو خامه
 فانی وه دین بنور و نار ان
 و ان جسم د سینه جان نور
 نذما کونکت دکل خبر دان
 بیضا و امقابلت بو ح
 محضاد کرا حترار و اعراض
 سراد کوئه بی زبانان
 نقش دل و جان خیال م بو

مجنونیا میده ز عشق تیلاری و امقناویه ز دردی عذرای

مزی ز خیال روی د لدار
 بودینکی دل پذیر و سودا
 غالب کربا لعقد دهشت
 نه قابلی حمل داغ ز درد ان
 حاصل کونبو وصال زین
 لوراد و نشنه لب و دبی کاغ

بغ کوزا روزوی دیدار
 مجنونکی بی نظیر و شیدا
 مونس کربا لقلیه وحشت
 نه نایلی سپرو باغ زوردان
 راحت جو بنوز بر برین
 بی ناوق بین ز بر برقت آف

تاب بد
 ز بوفرن
 ناکه

ناکه برزیت ز آسمان
 یک نشنه مراد دل هلیت
 یک کسب بکت حیوه سرد
 تاج دین کو او وصال دست
 اصلا ز عمان بنوموا سا
 قطعاوی بنولجه فرارک
 وقتی و کو او د چوپه پیش میر
 هر لحظه ز درد و آه و وا
 کافا کو د چوپه پیش تاج دین
 ندستی بکت مدار و صحت
 ناچار ز هیشغ د چود دور

سر چشمه آب زند کانه
 یک سوخته هر و سا مینت
 ای دچینه مات ممتد
 اورنک طی ملال دست جا
 محضا بکسان بنوموا سا
 اصلا وی بکس بنومو مدارک
 نه دکو کو دو ساغه بی دز خیر
 آکر دکماند باره کا
 اوزار دکل دلی بنا لهن
 ندبو بصر فرار و الفت
 هم درد د بود کل شطه کور

مخاطبیا میده دکل شطه جزیری بحار و سباز عشق بی نظیری

کای شبلیت اشک من روا
 صبر و فرار و بی سکون
 فطیننه ز بو ترا فرارک
 هر لحظه تری چه نسته یار

بی صبر و سکونی عاشقا نه
 یان شبلیت من تو زری جنون
 غالب ددی نه دانه یارک
 سر کشته دبی لرخ جزیری

مراس

او دل پر بیان زمین رفا به
وقتی که در کل من او بنا بو
بلکه کربت خطا و عصیان
صد جا رکونیده پر کنا ه
کر فله یکی لوان جزا به
اقرنکه پیشه ای صبا نثر
ای باد صبا بحق معبود
ز نظار هندک ز خال در کا
توزا کوز رنگ تو پیا به

اوپیکله زمین جدا به
صاحب هوس و خدان هو ابو
انسان خلقینه بنقص و نسیا
لی سایه زلف ته پنا ه
وار عفو یکی عجب عطا به
وان که زمین ببوس و بر خیر
کافا وه کوئی ز پیش مقصود
بینه زمرد کل حوه هرا ه
بینه بخوراکو کیمیا به

مجادلیا مویه بدلی کل را محار بیا پروانه بیلبل را

که جنک دکر دکل زار
کافی قول و قرار و عهده پیوند
نه دکر دکل نه صادق از
نه دکر دکل نه یکت دلم از
حیفه کوز یاده بی وفا به
قلع دغل بدل نه یاری

کای خائن و شر مسار و عذار
پیمان و قسم و عین و سوگند
نه دکر دکر خدان محکم از
نه دکر دکر بینه را موافق از
ویلا کونه قابلی جفا به
پر چیل و جپی خراب و خواری

سراته دار فیض جا نه
ای دل محبه بی چراغی جان
مقصود زبوته جانان
نورا تو نمونه دار ذاتی
ز نظار محبه لدو تو لا
چوناته دینده خارجیت
خارج مبه دایبی تو دخال
رضلمی مکه تو بدل به
ثابت به کودانه نا خلق
هر چند تو جوی بر دری دوست
قدانه جبانندی بوته دار
جذب با توفای جان لباله
یاورته نبی لزلق و خالان
پانبد مبه بتا رکیسو
هر چند خلیل ای بدگوش

نور از زمین ز آسما نه
ظلماته گوری ری نرا نه
جانان نه دجا پندانه پنهان
آینه صورتی صفا کت
داجان نکش زنه بر
ترکانه تبینه رافضیت
تو کی مکه دایبی تو واصل
ما بالک و محک انت مبه
دا واقف سر من عرف به
دوست لکل منده لوی پوست
زلفانه چقاندی او قناره
سرتوفدای او حومه مالده
مالی مده هندیان بتالان
سر کشته مبه بقوس ابرو
کلزار لته دینده آتش

تشبیه نه صد هزار بلبل
پروانه صفت پیش وردان
ای دل نه خردایه بر هوایی
آثاری طیب عشق صادق
پرهیزه ز قسم مشتها ثان
هر چپی کو مخالفی هوا یه
من پرسیده بی کمان
هر چیکو شربت عینی دایه
او چند اوی دکل دلی کون
دو کهل زحر را سویدا
را بوفه ز دل دغان و مجوم
بندک خیال بوم کدر
عورک نه دکوز ارضی را بو

صد جار بکن فغان و غلغل
هر دم دصن بداع و دردان
فصداته اوه بجکی صفایی
من زانیه بوته را موافق
تقوایه زقان ملذذان
عینی وی ز بوته را شقایه
خا صیتی شربتان و زلفان
هر چله وه طحله او دوا یه
نا چاردلی دلی بوی سوت
را بو نژی بو کل و سودا
ریش کر لسری دماغ و خیشو
آینه عقل بو مغیر
افزای لاسمانی جما بو

ای طوطی پرورش شیرین
یاری خوشیان بوی مکر تو
دل های کسان درون تنها
آو بلبل جان دجسا تن
انصاف بکه تو جانی بدو
وی عوری زینقا هناقان
سیلاب چکر و سالکرها
القصه ز عنتا د دلدا
شقا العرب فرات بچگون
هر چند ز هیستری می ژار
صحرای بویه سخن و بیستان
وی بی دلی هر لوی مکان کوبه
او بلبل اگر چه بر هوس بو
فکر اور یان لوی پرو بال
قداوید شیطانی صنوبر
روی دوی کر چه هر د تر بون

وی طفل طفیل نازین
قلع ریشیان بوی مکر تو
انصاف تنی بجمیلی مبه شرها
مایه مبنی مثال بیژن
دروازه تن بکیر مسدود
خون باری دکر بگر دو چاقان
گویا کوبس ارز قد کوهان
سیلاب وه دجو می بل دا
هر سی نه دکو بیکفه را بو
شیرین بون لرخی شطع سپه دار
ساحله بویه کلشن و کستان
وی بلبل بوجوه آستیان کون
زندان بدن لوی قفس بو
بندک و شیان زوی خط و خال
خم بوجقیما مثال عمر
مانند خاتم لیک زربون

عارض قوی لنینکی زرنک
 عشقه و خوش کرا و بلاکش
 دمایوی نما چو آب و زرنک
 زا اول قه لرخ شطخ خوش
 عقل و خرد شعور انسان
 قطعاه نما ژقان چو آثار

رونق چو نما نقش از زرنک
 جیع و نلس کرا و مستفیش
 نظقاوی نما چو آب و زرنک
 چل روزی تمام شبیه لشکت
 حس و حرکت قوای حیوان
 یک جز لنت می پریندار

چونا میریندینه بصید و پنجیری آزادیامی وزینده زقید و زنجیری

صیاد شکار حسن اخبار
 کور و ز که خوش بفضل و ایام
 مشاطه صفت جلمان دیرین
 قرایش فضا بضع قدرت
 هر یک ز توان و کوه و دشتان
 هر روضه ریاض خلد اکبر
 هر کوه زرنک طور موسا
 هر نظر زرنک از دها بو
 هر دار ز فیض نور بهاری

کریومه سرگذشت اظهار
 دور افلک فقا سر انجام
 تریه کربوعروس و آیین
 غبار کربو مثال جنت
 و شبلیه کوشید بهشتان
 هر چشمه ز عین آب کوثر
 زانوار بجلا بیست
 هر سبزه بمعجران عصا بو
 یک شعله دد از نور باری

هر کل ز مثال آتشی طور
 هر مرغ سحر جوه کلیمک
 هر نخل ندا کنند هر گاه
 خری کوش و غزال و کور و آهو
 هر کورد چرین لکوه و دشتان
 القصه بافتضای زمانه
 فصلا بکیرین لکشت و سیران
 میری کوفلک مطیع فرمان
 رابستی سلاح و گرز و شمشیر
 حاضر بنشن کسک و صید
 هر خلق کو حقا بصبح کاذب
 جری کو نمایه و ان علامت
 میران فکرن عقاب و بازی
 درنده و آدم و بهایم
 دام و دد و آدی و حیوان
 القصه فیلیا رجالاتان

یک مشعل بی قصور و پر نور
 هر طوطی و قمریک ندیمک
 شبیه شجره کوا نا الله
 او قاز و قلنک و کبک و پهلوی
 رف رف دفرین دینف بلشانا
 بو فرصت عیش و کامرانی
 پنجیر بکین ز وحش و طیران
 کو صبحه بنوی قوم بهشتان
 با جمله دکل مه بینه پنجیر
 اودی بمرت دیند و قیدی
 حاضر کربون بساط و رایت
 را بودوی شهریدا قیامت
 شیران دبرن پلنک و تازی
 فردک قه نماد شکر کا قایم
 طفل و صبی و آشفان و رزقان
 فی جمله کسک نماد مالان

ن

۱۹۵۷

بوحشر کلهک لصد کاهان
او چند ز وحشیان دگشتن
درنده و دونده و پرند ه
چایک حرکات و نوجوانان
درنده در اند بون بشیران
محبوب مثال شملو نوزان
چوکان د دست دکل کوبالان
اوشیره سوار و ببر و جنکی
او چند غزال او ان کون صید
ایری ندشین دکل خو بینین
گشت ز خورا برن فقیران

شفقت فکر لبی گناهان
کوباکو و حوش قظ نهشتن
هن کشتی و کرتی و هن فکند
وان فارس و کرد و پهلوانان
برنده پراند بون بشیران
مرکب عربان خدان کمندان
ها فتنه کردنی دغزالان
خونی کربون بلك پلنکی
او چند پلنگ او ان کون قید
بلکه ندشین زجه هلیسن
کرتی بخورا برن امیران

داستان بو ستاجت نشا میرانه کوبویه جمع البحرینیا عشقا
هر دو دل فکاران مطلع التیر انباشوقا هر دو حسنا کل عذاران

باغک و ما هبو امیر زیندین
هر دو حه زوی هر طهورک
بو ششتن دست و پی دهقان

باغی ارمی دچود مزکین
یک فصره ز جنتی حورک
کوتز کوبو سبیل رضوان
بجز بوی کربا ببرد

همس

همس مقام سدره سروک
ششیه دلی درک صنوبر
نارنج و نرج شبلی زین
سیف و رطب و انار بیستان
شمشاد و چنار هم قدم بون
زیرین قدح دست لب زین
مجموع خضروان و ازهار
صنارزی مجمل کتابک
کویا بادب ادیب تجیم
جدل کربو جمل سیماب
اطراف ز سنبل و ریاحین
هر یک د کون بیان احکام

مانند فرشته هر تذروت
لا صد پاره ز عشق کله عرعر
زر بوی زعلنا افین
لیف و ذفن و انار بیستان
خوش سایه و رو عالی هم بون
ریحان و بنفشه جمله شب خیز
شیراز ز سلسبیل و انهار
هر قطعه فصل و فصل بابک
سر صفی باغ شبه تقویم
شکر ف صفت کلی د سیراب
لوان ز خطوط سبز و مشکین
نخت سیده سفید اعلام

زهایب از زینیه ز قید تعلقات غیاران تنها و تکما و بیه دکل بکند

او اهووی صید کاه و جشت
سر کله غزال دشت دردان
پابسته قید عشق خو خوار

او بانوی بارگاه الفی
سر کشته نلال باغ وردان
صیدا کومو کوی بریندار

دی ستر و محله ^{سجده} خای
 تظا و تظنه باغ و بوستان
 زانوزمانه بی اما نیسیه
 فرصت خوشه دایچینه سیر
 کازقه هین زوان مه هورد
 طبرک مه بهیستنه دبا^{غان}
 زار و ضعیف و بی مجاله
 روزان دکن فغان و زاری
 دایم دکن فغان و غلغل
 هرد کی فنجه اهل حاله
 ای دل و ره دایچین نهان
 بلکه بنصحت و به بندی
 افرنگه کون و بی توقف
 گاه بنون زوی چه دیار
 مقصود اوی نه عشرتک بو
 لوهانه باغی او پری زرد

خالی بویه کوچه و حوائی
 بی انس و پرینه سخن و ایوان
 کورا به دل و عجیب زمانه
 چایسیر بکین لوحش و طیران
 لور کواقی آدمینه بی درد
 بخن و ی رشده زرنکی زانغان
 آشفته روی و ردی آله
 خونخوره دخوت شوق طاری
 هفتدنگی منه بناقی بلبل
 درمانگی دردی من لباله
 هیزا کومه هیبه زندگانه
 آزاد بکت مه ز قید و بندی
 زین هانه باغی بی تکلف
 نه دایه نه خادم و پرستار
 وی محض مراد غزلتک بو
 دایم بکت ز دست غمان داد

هر لاله

هر لاله لیسنه بونه داغک
 هر دار لیسنه بونه بارک
 تنها کونخوره دی بربک د دست بو
 دم دم ووه ددال دوق مره
 کافا کونظر دکر لاقان
 صحناروی بو هوای بلبل
 قدا کور اسبق صتو بیر
 اورنگ ددال اخوه عردی
 اورنگ ددال اخوه عردی
 اخوی دکر اخویر د نالین
 هر دم کورد کور ز در دیا هو
 بز مرده کورین بربک صوز گل
 بلبل ندیشتی به بیته هفتدنگ
 هندی کور باغدا نظر کور
 کای شبهتی عاشقان دگر کون
 بی کی دوه صد نو اهزارین
 یان شبهتی من دینی قین هون

هر غنچه بصو هتینی چراغک
 گلنار لقلای بونه نارک
 اوسنک زبانه جرس بو
 بی شبه کور بی بران ربو کور
 خوناب دچوز هر دو چاقان
 شاداب دکر یاب کل کل
 دیمای بضمیای مهربانور
 اورنگ ددال اخوه عردی
 اوچند دسودیتوز و کور دی
 داران دکر اولک د کالین
 مرات فلک دکر سیه رو
 افسرده کورین بدنگ بلبل
 صوز گل ندیشین به پسته هفتدنگ
 جشاخوه دگل کلی دزر کور
 وی شبهتی من ز زبیر و ز کون
 هون بوجه زین ضعیف زارین
 لورا و کومین دپین غن هون

بلیل بگل در صورهِ ششغول
نوزاد علی دل در دی ناکین
هون قنچ ز بو مراد لیدن
خوش کک مه هبوز رنگ صورتک
ها هشتیه بومه عنده لیبک
از زب ز لیبی وئی نصیبی
دیلمینه صورهِ ان عوانی
چارک پدیامین او پدیخواه

هر چی بد بین ز خیر اگر شتر
کز وصله کز قماش دیدار
او داعیه جمله اهل حالین
قلبی بنده پیرتین نوزاد
او کو هو و قار بحر موزون
یعنی کومی مر بیض بد خاف
روزانوز شهری خلق بد ز گت

هون مایند شبنه من دمغزول
نوزاد خیزین سپینه چاکین
هون بومه در حالید اعدیلین
هلکرتیه وی ز بو خوه بلبل
مخروم سسقیل کی نصیبک
زر بومه ز عجزی عند لیبی
زر بویه وکی وده عفرانی
ایدی ند کومین اه باقسه

نی داعیه نابین میسر
نی داعیه نابین چوبانزار
بلکی ز جناب ذالجلالین
اف ساعته عین فتح باب
عیشقی کیریو خفیف بخنون
ضعفی کیریوز یانه پامال
سودای خیال دین بستر گت

بیمار

بیمار بدر عشق سکران
بو قلقله بک دقلبی غمکین
ناچار تر خانی او بدرکت
او خضر چه بو شوقا دل
قلبی وی دکل وحنه بویه باغی
زینا کوشی درش د طاری
دایم ز خدی دکر ممتا
ناکه فکری کوم ز درهات
زین ز اقیین و شادمانه
بیلش کته سرچین و ککل
م هات و نقر جا کلان کر
کوا ای کل اگر تو ناز سین
ای سنبل اگر هبی تو خوش
هون نه مثال زلف یارن
ای بلیل اگر تو اهل حال
زینامه ز همی چانه کش تر

نصیح
بی توغ مرض گذشته مجران
اصلا ند بود خانی تشکین
او داعیه خضر بو پیر کت
او عشق چه بو عشقادل
کیشان و کیشان کمانده باغی
هر دم بفرغان و آه و زار ک
م رابت و بیته نک بشکها
بیمار مسیح وی بسر هات
فی الحال تما چو زند کانه
صد باره جگر ز عشق بلب
سیرک لرچان و سنبلان کر
کنکی نوز رنگی روی زین
رچان ز نه بونه سپه رو
هون هر دو فضول و هرزه کارن
پروانه شمع و ورد اص
بختمه ز طالعی ندرش تر

هر چند کورف بون تکلف
او کر چه هبون زهق بلیغ
حباد دلان ز حدی در بو
عشقا کولس جردی کماله
البته خوئی بکت حراست
جوانی و بهار کباب و جوی
خاسما هبتین ایغ غالب
ایدی چه بیژم از ترا نم

لیک افشان دبون فقر
اما ند چون قوی نشیغ
سر حد ظرافتان کمر بو
اقا کوز منعی ز لاله
ناکت چل جارجبولیا باجاست
ایاد دنی چه مایه مطلوب
لب نشنه عشق هر دو جانب
بلمز که نه سو بلیه زانم

**فکر یانا میروی میرانه ز سگاسر خوشیامی وزیناد عینیا دیدار
بجگر وانه ز سر دها تنه میروی میرانه دوفتی البقار**

سارمه بکر کواز بدستم
کافا کوفه خوارم وزین
ام عاشق اگر چه بی پرستن
اوی نه و کومیا ته آله
اوحب حبیب پاک ذاته
ساق بده من ز بو خدی برا

مخوری می نخوار مستم
اخفت من جلی برین
اما ز میا الست دمستن
اومی ز جمال ذوالجلاله
فتوان جدیده صفا به
جامک ز میا ته ده دکیرا

هر جر عیگی از زری بکم طام
او کیفکه محضه بی کم و کیف
دادفع بکم خمارد و شین
دانشبه می بنت کو غافل
روزمانه عمر چو ابقار
زینا هوساردی هوایی
میرهات لسروی هندی عسکر
دادای لطلیل و خان و سارا
پابنده بعشقی هر دو جیران
قط سه نکرن کواق چه رنگ
میر کو کواق کن افان غزالا
یتک بردنه باغی وان وکی طر
خلق کو غزال و کور و خرکوش
اینن میر همی تری رزگر
میر کونته اکا برو خواصان
دایچین دمک دباغی رون

لیک نشنه بسه حتی سر انجام
اسرار که بی خیال و بی طیف
هشیار بیم ز خواب نوشین
بیت میر اجل بسرمه عاجل
هیتر انوم از ز خو خیر دار
من داینه ناقه خو عبای
ظر نا و نفیر و کوسر میتر
چاوش و صد او کازه کازان
درمانده پیش بیکم حیران
قط که نکرن کواق چه دنکه
پابنده مکن افان شپا لان
دام بکرین هر و لوان سیر
خوش کرتی لسر میله در آغوش
آغل کوشقانی تری بزگر
بتیه بکن ندیم و ناسان
لورا کوز رحمتان ز بوتن

او هاشته در سراسر ای عاصی
اما کو در چپه بیک کشاندن
حاضر کنده قلبی وی خیالک
میری بوقار و عقل و فرهنگ
اینانه سرا کوزین و ممتی
میر بسرفه دی می ژا ر
کیشایه سری خووی عبا بک
میر کو کیده اذنی ز ما کنه
زین کو بیست دنگ ناسه
مقطر جلی خورا بنوکوت
میرم نه درانی کوز خوش بوم
ایرومه بیست کوخل دکل میر
صبرامه نماد نای نقینان
ناچار بدر کتم از ز خاکه
میر کو خوش نشانهین ژ بو فید
کوز کوسیم بیکه تو باور

معاویه
کوشایه

زین کو بیست

کوشایه

دین درو بان همی دخالی
رنک فرعه تخت مرادن
زانی کونه خالیه ز حالک
تاجدین و بکر خودانه چنگ
که دانه صدای زیروم نه
بال دایه بالکه دزرتا ر
ایقار و نه شمع و چچرا بیک
بی رخصت من دنی مکانه
ز الحال خودایه بن لباسه
صدیته ملن دل و جگر صوت
خفته دھی قوی نهش بوم
تیکدا بتبایی چونه پنچیر
رابوم دکل اقان برینان
ناکه مه خودی لغو مکانه
باری نه دباغیدا چه کرسید
داور گویم بویه یاور

من دی

من دی دنی باغیدا غزالک
آهویه سپی چاق درش بون
هر لحظه ز نافه ستاری
صحرای ختن نژی بتن مسک
هر چند سپی و چاق بلک بو
لورا کو تو هائی او فغان بو
تاجدین ژ تکماوی زانی
گو گو مده نه می کودینه
میر اعراض دکر زوی کلای
ساق و شراب و شمع خوشین

میر اعراض
ساق و شراب

اما نه غزالک بو شسپا لک
بسکن دسپاه و بهن د خوش بون
صد بار ژ طر یان د باری
بیک طای ژ زلف و بیک بسک
اما بقیاسن من ملک بو
هندی تو نهها عیان بو
زین هایتیه بامی نهها نه
مال خو لیه وی عقل چو نینه
اعیان همی فیک کتف تمامی
دیوانکه حاکمانه بستن

رابونا تاجدینه ز دیو ادوی میرا صو همتا ملکانه دریا عید

تاجدین فکری کو بزم بوشه
م زیده بغصه و ملا له
اما کو با شارت و معجا
دستی خوه ژ هو چکی عبا بی
دبتن دو کزی ژ مسک نا ناز

پر ذوق و صفا و عیش نوشته
چو با لفته کو برا چه حاله
پرسی ژ می برمز و ایما
کیشا و عجا بیک نماسی
مانند دوسر مبله شلما

کرد ای پادشاه پاشلا مسمید
 زانی کو قوی خرابه احوال
 ناله بغضب کو چو زدر دا
 کوئی نه چه حاله ای تلمشن
 کورابه سیتی کومین در نکه
 پطفا قوه خلاصکه دی بخت مال
 سرمایه عمری زندگانه
 ام تاینه دور طیا بلا بی
 خله دکرت اگر چه باقی
 مالاخوه زرنک قوم زردشت
 اگر چه کو طه کونه خان و مانان
 اقوام و قبائل و عشائر
 آگاه کوبون امیر و علمان
 اوژی کوبزینه وی هواری
 تاجدین نه دی چه رنک اد اگر
 رابه توهر حرم ساری

م مایه د هیبت و غمی دا
 رابو بلز و بزوی چو مال
 زانی سیتی دکل وی خیر دا
 بچیل چیه کیه نه دشمن
 ایرومه دکل وی مال جنکه
 مال کومین و هاز بوته مندان
 یعنی موزین بدل کراصی
 من قصده کواز بکم ره پای
 از دی فقه کترم با کراصی
 دا اگر و گان یاخوه راهشت
 وی کونک بکازی و فغانان
 بالجمله بزینه دفع آسیر
 خالی کون او سرا و بستان
 وی منظمی وه کونه یاری
 موسالمه مجری غم زوا کور
 دا از بجه اگر و ندایه

زین رابو

زین رابو جو خلو تا خاص
 اسباب و تجمل و دقینه
 جمله دریا برای صوتین
 مالی مه چین توای نکونام
 زنهار تو مبه مالی حارث
 جمعاوی زبوته باره زحمت
 روزاچی پیشرو دستیار
 او جنت وای ما شردیدار
 کنکی زترادین میستر
 ره شملهئی فی جلمانی فانی
 مالی مده وارثان تو جان
 هیژا کو خوشی تلف بکه مال
 وارث زترادین کفن جلمانی
 بی نانی ابد زبوخوه بسین
 یان پی بکه تو یارکی فنج

تاجدین نمانه جل نه پلاس
 املاک و جواهر و خزینه
 لونا ف بقی بینه کو تر
 جتاوی دکت مروقی بد نام
 لوراکو دین ز دست نه وارث
 ترکاوی زبوته نارجه حسرت
 دستی نه زکنج و مال عاری
 ای مفلس آخرت خریدار
 دی بیژنه نه مفا مفلسوه
 مفت نادیده پاریک ز نانی
 کردی نه بی هسا بیاجان
 بالجمله بد حسن اعمال
 یان صرف بکه مثال تاجدین
 حتی نکر ددی هسینا پی
 او چپتره زبو تر از صد کنج

54

آبِ حیاتِ مریع و عشقِ یار و زینبایا القایاناران و مذبذب

سلطان ولایت محبت

کافاکور مکتب خلوص

کنکی دکن دکت قبول استار

و شبلی پادشاهی انجم

ژا و چند طبقاتی آسمانی

ژا و چند عناصر و سبحان

ناچار یکت نفوذ هر روز

اق پادشاهی کو عشق نامه

افزونی فقه شرک چو جاران

رازی ددلی هم و زینب

هندی نکشیدو زبانان

مضرب زبان خلق ناساز

زینب نه کنده می نه سوچک

زینکل بد فاکها نقه زینکل

عشاق حزین و بی نوا

سرخیل ایالت مودت

بنیست تخت دل جلوس

حقا علما حوه نکت اظهار

تابنده ز طایم چهارم

ژا و چند مسافه و مکانی

ژا و چند موانع و حجابان

البته دبینه عالم افروز

روزی بوی نبینکت تمامه

ناچار بگردکت بیستاران

سازی کو دپردیا آینه

ندبو به زبان زبو خدانان

بی پرده کو بو ترانه پرداز

اکاه کیرن بزرگ و کوچک

مفتول اناملان ز مرغول

خل نشنه حسین کبلا

مجلس

مجلس بنوای زیرو بم بون

باری لجمانه نه بس بو

یعنی خبری دهر دو یاران

او چند د مجلسان کرانده

حقا بکری زرنگی ابلیس

اوژی زوی حال بو خیردار

تنها حوه که انده خلوتامیر

میر هائنه تهورا بغیرت

پرسی ژاوی خبیث سائوس

امدی کو حقیقه عیان کین

کو امر بکه می بخون

م عاشق صادق بزان قنج

شرط حوه ژوی بخوازه دلخواز

کافا کو تو او ای د کی مغلوب

م فخرس و بطل و سینه صافه

جناد دلی حوه ناکت انکار

مملوز هوای زین و م بون

غما ز دمر بتا جرس بو

تمام و حسود و حیلله کاران

او چند بمضیان کماندن

صاحب عرض خبیث و تلبیس

را بو ز جلی حوه او غر خردار

القصه او قضیه تقریر

بو غرقه بحر فکر و حیرت

کواقی خیرله خلا فیه ناموس

سر زینبته تلمی بیان کین

هون هر دو د خلوتی کورون

قیران بلیره تو بسط پنج

دا کشف بیت زبونه حقیقتاراز

بی راست بی کینه نه مطلوب

خاستما بنده را حوی خلاقه

سرا حوه دکت زبونه افزار

ثابت قدمه اود فی آفت
باش تو صاحب ریاست
حکام ز جنس شاه مارین
مهران کوددن بز ان کوزهره
عافل حذری دکن ز ماران
هر چند لنگ بعز و نازی
جزئی بین ز نه تغیر
خاسما کوهین خیت و خناس
تحقیق خراب ترن ز نه

دی پیشتر کواز عاشق لزی
لا یقوی بین چیده سیاست
اصحاب سموم و مکره دارین
مهری کودکن بز ان کوفهره
غافل دینه محبت یاران
هر چند دکل بلعب و بازی
کَلْدِ کَسَن ز نه تدبیر
بدخواه و خیل بن من الناس
یارب مکه وان قریب سلطان

سطح باز نامی میر تیسر دخواست قدان ادا م تر و یوز بو کشف

سلار موالب کواکب
سلطان سر بر چرخ رابع
سطح رخ و ماه و جتد و اختر
شکلمات کون بیعد فانور
میری کوز غیرتی دل افکار
حتی ضبه خونها ته چاقان

سردار طوابع و غوارب
وقتی و کوبوز شرق طالع
باجمله لسر بساط اخضر
ته دکوهی بون دتوری مستور
شیری ز حمیتی بریندار
ساکن ندبوز رنگ آفان

روزی

وزی کوز مشرقی نما نور
میرا بووه هانه شه نشین
روشت و ه کونه پیشه کاران
تنها ز مرا می بخونین
ایرولمی از دی غضب کم
ثابت کوز من بین غافل
زا و باش شهاندا نک می خوند
او چند شراب و قند و شکر
ایناه و د مجلسی کراندن
انجام و تکم و خبردان
میر کونه می بکین و کوبه
رابه ز مراوره مقابل
شرطی مه دکل ته ای سرفراز
لے میر ز کوان هبو جوانک
یوسف ز ملاحناوی محبوب
صحبت و هم دی می بو

آفاق کین ز ظلمه دور
نیز کس سرای ناز مین
هون کازی بکن ندیم و یاران
تاجدین دکل بران مه خونتر
سوجک وی هیبه ائی ادب کم
باجمله بامری من دعامل
حاضر کربون کلاب و کل قند
او چند کلاب و مسک و عنبر
کینه دحوزه سر بسیر کماند
کیشا کوسباط رخ و نردان
ایرومه دکل ته جنگ و حربه
پیشک بنده را از م مجادل
هر چه نه دق ز بومه دلخواز
محبوب زمانه نیکه دانک
روستم ز شجاعناوی مغلوب
شاهی تو غنی می بو

56

سرداری کران بنا کر کین
او بطل کو بو ژ حال واقف
شیران قد رساند فید و زنجیر
ناجدین کود کل بران بشهات
فیل و رخ و کر کدان کوهاتن
زاین کوم بید و بازه
سردست ز میر برن مایه
زین دی کو پینجری دیاره
بدخواه بین چه حیل را کر
کوبند و نیز وجه بدورن
مردی بشتن فی جاری مغلوب
میر ابو جوحلی می زار
چاودمی کودهی بن رخ زین
دل مای پینجر و شیاکان
میر بر ژ می تمام شش دست
میر کونه می مد بر خود خوان

فی الحال خبر کله بزه ناجدین
رابون بویرا چکو عارف
هر سه بیبای چون نک میر
کعبین ژ بومی دوشش هات
دین میر و معلی خوه ما تن
میر کونه می کودست تازه
مفسد فکری ژوی مقامی
مهره لمهی دکت نظاره
اقرنکه بمانه کوا دادا کر
هون هر دو جهان بلف بکون
حاصل بین ژ بو نه مطلوب
مها ته جلی ژ پیشقه دلدان
مفت دان ژ دست خوه فیل و زین
هسپی خوه د داچه پیاکان
میر بر ژ میاز پیشقه سرمست
وی کو کوجه بی نه داخواز

میر کو

میر کومه عرض نه کسب ماله
مطلوب ز لعب و بند و بازان
شرطی من اوه کو تو بکی اقرار
هر چه پریا نه دل لباله
کر لا بق نه اوی بیسم
صاحب عرضی دو وقت فرصت
کومن دبه یا می حباندی
سرتا پیمان رش و کی فیر
طعن دمی ورنک اثر کر
جرادل برده لی بچوش هات
کوفط نه ویده وکی وی کونه
سته زاده شهر نشین مکانه
میر اینه او ژ نسل پاکه
سرد فتری حور و نازینا
میر بر او خبری خلاف و طبیعت
وی کونه قبلیا غلامان

مقصود ژ طی کشف حاله
فظانیه بغیر کشف را زان
کافی ددنی نه کیه دلدان
حوری صفته ملک مثاله
مالی بدم از ژ بونه بیسم
طعنا خوه ژرنک دفع تهمت
کیز که عربا نه لیف دقانک
نه لا بق بخت خوستنا میر
لیک جار ز عقیلای خبر کر

نا کام بکازی و خروش هات
میرم پریادی من صوتی
عنقابه بلند آشیانه
نور اینه او نه آب و خاکه
هر چند ملکه بنا فی زینه
کافا کو بهت هاتنه غیرت
هون بوچی کلی نکت حرامان

و ناکسه هون ناکرن بندت
 دا از بگشتم اوی بعبرت
 رایونه می دوصد غضنفر
 م را بویه بی د دست خنجر
 تا جدين و چکود کل برای
 هون جمله نه سر خوش و مستن
 کوشن کلی چند یان فقه و سطن
 رایون بتعصب و بتایبی
 هون قنچ درانن ام کسانن
 نادینه وه نو بتا جو ضربان
 پانصد زوه جمله کن بکران
 صاحب هنرن د پهلوانن
 گر چلی وه اجل بدست مه نینه
 اسپه زوه دی بین بر پندار
 حنه کومی بکن هون گرفتار
 اما وه کلک ز دست مه دینه
 حنه نه مه هر سیان بکر کن
 ام نابنده مانغی چو حکمان
 هر چلی کوی حاکم مه فرمان
 هون دی لمی کسان نظر کن
 دست دمه بستنه لبر میر
 با جدين مرناخوه وی دی خوش
 میرا بود دست و بی می بست
 هاگردن و دست و بی وز بخیر
 اما چه بکت ز بوی نه عاره
 کو حبس بکن دقلیا طنک
 م کورت و شگانه پیش سر هک
 جلاد نه میره خوند کاره
 هلک تن و بر نه پیش دزدار
 با جمله ز بومی د مخزون
 دیوان و مجلسه بلاق بون
 محبوبش کون دقلیا تار

دیوانه صفت باه و فریاد
 هیان دکون ز بومی داد
 خلوصیت و خلاصیتا مییه دخلوتان ز ناینداز صفای
 دمیو مشارکت و مشکلا تاویه باخلاقی درو جان

مهر افلی ازل عدیمه
 کینا فلک ابد قدیمه
 هر چه بود کواوز عردی راکت
 البته وی دمی د عردی راکت
 علوی ز خوراعیان د خوراک
 سفلی ز مرانهمان د خوراک
 ناپینه هر و کواقتاب
 داقینه مغاریا ترا بی
 خاسما د کل فییل عاشق
 هم خائین و خوار و منافع
 البته دی مه عشق بازان
 اول د بین بفتح و نازان
 آزد کتن ملون و مایوس
 مانند می ذیل و مجبوس
 داقینه مجسمه بنا کام
 دایتنده مرفدی سر انجام
 او جت رشی لقب لوی نم
 بی طمغفس و هتقال و هم دم
 هاقینه چاکی بزاری
 تشبیه کور و طنک و طاری
 مکر و کی نکیر و منکر
 مکر و کی د بها فی از در
 روشنست دو یقه عابدانه
 زندان لوی بویه چله خانه
 اوچه لوی بویه چاه خشب
 اومه کویا هلال یک شب

صوت کو گھسٹندہ کج خلوت
کہ شبلی عاشقان بدخواز
هر لحظه دگل گلا گرینے
کای مثل حرارتا عزیز
صدجار هر و لقب غمناک
کہ کہ چه دبت و کی زلجا
لبلا توی از زبوتہ مجنو
فرهادم از تو بومه شیرین
دینا کر چه لمہ بوبہ زندان
لورا زدی بتی مرسل
دینا کو جشت کافرانہ
هر چند توی مشوشم از
صد سال بکبری منا محبوس
صونزی دجوم از بسورہ نور
ده جار بحق بزین و باے
حقیق بافتاب رحسار

سینخنے کھامقام وحدت
کہ شبیه عابدان بدخواز
اف رنگه وی د کونہ زین
ایروہ دمصری دل عزیز
پیراھن صبر من نہ گریچاک
پرسامہ بگی توای شکر خا
کلگون ز ترا سرشک پر خون
سیلاب سرشک جوی شیرین
ایروہ تنی از م مسلمان
بواق خبره صحیح و مرسل
ماوای بلای مؤمنانہ
اوچند لبشوشی خوشم از
ماروہ دیم ز وصل مایوس
دیما کو اوہ کتاب مسطور
چل جار بحق زلف و خال
نصدیق بما هفتاب دیدار

تاکید

ابرو
تاکید بقبلہ کا
صد جار قسم بگردونونان
تکو مقہ ہے زجانے
ھندی کو ز ہجری بی فرارم
هر چند کو میرمن غضب کر
هر چند خبری بکروی کہ کر
لورا کو تو شاہ از کدا بوم
تو مہر جمال مہ حسین
از خوار و ذلیل و خاکسارم
پروانمہ تن مہ دایہ اگر
نیلوفرہ دل تو آفتابے
کرتن برزت و پایت خرق
حق منہ عدلہ ظلم بینہ
اق چال اگر چه زبیرہ کورہ
صوفیمہ و صومعہ نشیم
حاصل توی مقام موتو

تصدیقہ
تعمیم سجده کا
عکدام اوہ دکل عیونان
جانا تو دجانیدا نمانے
اوچند زلہ امتدہ وارم
اق فکرہ کہ لمن ربی سبب کر
اق خیرہ اوای لمن بجه کر
از بونہ نہ کفوم لقا بوم
اق چندہ لطیف و نازینے
اق رنگہ ضعیف و دل فکارم
صومئہ بیاطن و بظاہر
تن شبہ کتای تو ماہ تابے
وردل بین دجر غم عرف
خاصیت لکری آئینہ
اما ز عدالتی نہ دورہ
خوش طالبی نور روی زینم
بر موجب قبل ان مو تو

تزلیه نفس بومسکله
 آینه روح بوجلا
 او معتکف ددور جالی
 بلکه نه چل و آرز باینک
 مشهود بون لقلب انوار
 آینه دل وه بومصنقل
 او هیکله مطلبها مجازی
 او ممکن و ما سوا سراسر
 اقدار و برود و اب و انسان
 هر چه کوبد وی لانتقل کر
 هر یک د نماز بووی زینک
 کویا بخوه او ر صد نشین بو
 ما یوسیا زینده بسبب **سبب**
 زینا کوبد روی حجر عسکین
 هندی و کوم بنوی مجوس
 کاک کوم گلشنه چای

تصفیه قلب بومحصل
 نفس و دل و جان بلف مصفا
 هیژا نکلشنه دور سالی
 ظناد دلی وی بو یقینک
 مکشوف بوین لروی اسرار
 صورت وه بومعنی مبدل
 بوملعب طفل عشق بازی
 فی الجملة ز بووی بونه مظهر
 اقامدن و ثبات و حیوان
 هر چه بخیا ل کذر کر
 مشهور ز هر یکی یقینک
 او چال ز بووی دورین بو
 بصبور و سکون و قرار و عین
 هیژا ند بوژ و صل ما یوس
 امید نماز بو و صای

نزهت که و شش نشین و انوار
 هندی وه گو شربت و طعام
 جاز نه دگر چو خواب و راحت
 او رنگ ضعیف و زار بو
 او مو کربای زعفران
 شب تا بسحر سحر حنا شب
 هر لحظه د کونه چرخ دور
 من و ضد و عرض دکل نه نینه
 دورک نه نکر دمک ز بوین
 نورک ز روی مه کونه پیدا
 شوقک درخی می ته هل کر
 آیا نه چه مصلحت دین دی
 اول نه کساملن عیان کر
 صوم نه با گری فرای
 عالم چه بیکفه شاد و خرم
 دردی خوه بوژ بو صوابتر

لیونه حصار و حبس و زندان
 کویا کولوی همی حرام بون
 جسم ند دی چو تابه و طاق
 کویا جسم ناری مو بو
 شیشه برنگ روی خاصه
 فارغ ند بوژ ذکر یارب
 کای ظالم بی امان و خوتخوار
 آیا نه دکل من اق چکینه
 پردی مگر نه مگر ز بو من
 صوتن لمی نه پی سویدا
 قلبه مه چو صوت و کل کر
 نشان مده دانه تیک جندی
 یا بنه نه چرامن نهان کر
 گشتم نه بدردی اشتیاق
 دانه من و می نه ما تم
 زهراددی خوه دا بر نزه

یوسف ته لمن سگهانده چا
یعقوب صفت حزین و نالا
از مایه هر کی ز لیخا
که شکوه دگر ز بومی زار
دافکنی کورا حتم از
والله قسم دم بیاری
نینن ز مراچه خواب و خواش
بیداریه صنعت دوچاقان
ای قیله قلب من بد خواه
بیداریه صنعت دوچاقان
هر لحظه ز دست فرقتا ته
صداه و دو صدانین و افغان
اق رنگیه حال من شب و روز
زندانی من ته کی جلیسه
ای دل تو ز قلبی من بدر کف
هون هر دوهرن می بینن

بلیه بلیه بلیه
بلیه بلیه بلیه
بلیه بلیه بلیه

هیشتم ته دلی حرابه ما
صبر و دل و جان ته بریتالان
بی یوسف و مراد و ماوا
کای یوسف بی کنه گرفتار
داطن ببری بطاقتم از
روزی دسی شیو دطاری
الا گوهر و دیده خون دیارن
خون خواریه خوارنا هناقان
وی کعبه جان من بکعبه الله
~~خون خواریه خوارنه هناقان~~
هر وقت ز دست حسرتا ته
بیکاف مه بین زینف دل و جا
حال ته کسانه ای دل افروز
سواد پی من ته کی اینسه
ای جان تو ز بودل پیر کف
لے یک خبری ز بومه بینن

ای دل کو تو بی دکی سلاهی
کافی چکه حاله او گرفتار
کافی لمه آشنه یا نه زیزه
خوش رنگ و لطیفه شبیه ^{رنگ} صو
ایوان لمه بویه داری محنت
خوز یا کولمن غضب کرامیر
از ری بشهانند ماها ^{چی} چای
جاریک بدیا من او گرفتار
عمری من اگر چه یکت رمق بو

زوبینه تر بومرا بیامی
داشتم چکه خیاله او دل افکار
باعی وی بهاره یا پا بیزه
یا نزار و ضعیفه مثل بلب
زندان بعه بویه باغ جنت
مانند می بغل و زنجیر
روز لفته کتاملین ز ساسله
درمان بگر امین او بریندار
حقا کو مرن ز بومه حق بو

گهور آناجد بنه لغیر تا برای مشورتا دکل برانه الحاصیانی

اجزای کتاب عشقباز
سپرازه و جزو بند و ترکیب
کوزین و می دناز پرورد
او درد وه بویه بحر آتش
خلق کو هبوز عشق نشویر
معلول بوین همی بدر دان

صحنای مجلدی مجاز
اق رنگه کیرن بنظم و ترسید
کافاوه در قیون لوان درد
او آتش و غم وه بویه سرکش
وی اگر ی کیر لوان وه تا نثر
یکجا بر در کفن ز بردان

بلیه بلیه بلیه

خاسته و موافق دیرین

دردان و نه لوان ز نوقه سردان
هر چند کوا و بجای زان جدا بون
دردی سینه خیال زین بو
هر لحظه دکل بران بش بو
رابت بغضت بچینه پیش میر
جارت بچینن می رجاکت
دامیر ز مرابرای بردت
عارف و نه کونده رسم زان
بے جنک وجدال و بے نهور
اق معرکه نابینن بد پوان
یا قنچ اوّه ام صبحه سورین
چارانه وجوشندان دیر کین
گوزان بجزینن رمان بیازین
بادی بکنک می حوه بردین
کروی بفرنگی م رها کره

Decorative musical notation and symbols on the right margin of the right page.

هم صحبت وان سنی و ناجدین
ایدی ندهانه زی خبردان
دیسان بوی دردی مبتلا بون
ناجدین ز غما می وه دین بو
فصداد دلی وی اق خبر بو
داخوز بکت می بفقصیر
سوچو کنگلی می تکا کت
یا اق سرو مالی تی بدردت
اق امرین محاله بی قال
فظی شفلی میکن بصور
ام ماینه صبحه و صحن میدان
هر سی بسلاح و کار و بارین
زندانه و مغفرت لیس کین
اق رنگه می ز میر بجوازین
یا جمله بمردی سر بدردین
دزد دلی مه وی دوا کر

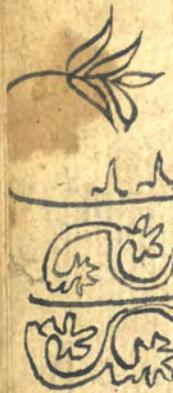
ورمای

ورمای مضر لیسر عنادی
زا اول فقه بچین بکر کین
هر پردر که کرک لبر بیت
میر آرزو ویرا بکت نقصب
بوهتانه بکینا رقص و کوفتد
کافا و کودست بدینه حر بان
هر لحظه بیژن او پری زار
هندک بکینن هندک شاکن
دلدار نظر بکن لبر جان
شکر آده زینچران نظر کن
هر دم بیهمین ز ناز نینان
ناجدین خبر ابرای که کسر

نقصب نزار کا نا جدین و برانه بامر غیر سوار یا وانه لیسر
سر صبحه کوشش سوار افلق
ادهم د طویلۀ نهین کر

ام دی بکرین ورنک جملاد
وی مدبری زین بدر کین
خصمانه قنچ سر بسر بت
رابت لمه او بکت تغله
نشیه حبان سران بلبین
داینه مآشته شکر خند
محبوبه مآشته کن لضر بان
دسته دوه ای جو انمرد پزاد
هندک بکینن هندک دعان
دردانه بدر کفن ز رجان
کل پیر هنان دبر حوه کر کین
صدمدح و هزار آفرینان
محکم ددی خود ایجه کسر

اشکلب کو کستانه جای ابلق
اشکلب ز خوراز نوقه زین کر

گرزی خوی آتشین درانی
دیناژ مهابت خوزه زر کر
تاجدین و بران ز خلق لای
پیشانه دری برقص بازی
مسما رکرن بدو ز غفلت
میدان بدوان کلان بدست کور
تاجدین ز توابع خوزه یک پیر
کوفی هره بیژنه میر و آغان
میری مه اگر چه دور بینه
ام چار بر اهبون دصادق
انصافه کوزیده بر ز صبا
دزمین مه ستانه دوست نمکین
مگر چه زید پر کنا هه
حک تو مکه لپا د شاهان
ام هیو د کین می رهاکت
ام چار بر اینه چار دیوار

تاجدین
تاجدین
تاجدین

بتی خوی زرفشان کودانی
بتی و کمر چیان بکر کر
خوسن بدی جوزه وان حلالی
رختی عربی سمندی تازی
هشیار کیرن عدو بصولت
کویا فده ددان لذ زمان کور
تعیین کور و شانه پیشین
بیننده فده نا کزن چراغان
ایروه بی دچانی نورینه
هر چار لجز مناوی صادق
تام مایه فی خدان دچای
فرزند مر نامده و چکو تاجدین
عاشق عشق پادشاهه
ظلمی تو مکه لپه کنا هان
دردی ددی می دو اکت
ارکاز سعادت او ای چار

چار
چار
چار

هر چار سر مه وی کو
یا مصلح ز بومه چیکت
دام خیران ز بوی بیژین
رومت مه فالروی عام
تغیر آیکه ز بود فاعلمنة و عنایه
تغیر کور تمام قاصد
زانی کور ز بو و پرا خرابه
میرم مه نکور بوته پیشین
زین بده و تیا بکر من
یافتج اوه مظانکی نکلم
بیتری مه فدا کورن موزین
ظاهر مکه توافی عناری
زاو باش تو پنجه و قی فرصت
خضم کونشته بی مقابله
لولازمه ز حاکمان دو فغان
دایک خوشان ز بوی خوش

چو کان اراد تاوی کاشو
یا ز مرابکر بریک
دردی د خوزه ام بوی بیژین
دی نقل بکین بچین شامی
واقف کرایا بجالی حاسد
کو عفو ز بومی صوا به
تاجدین و بران ز خوزه مه پیشین
یا او بنده رانه خضم و دشمن
تاجدین ز نه ناکین تو هم
تزوج کورن مه دانه تاجدین
جارت فده کز آگری فسادی
ز نظار مده امان و مهلت
درمان چیده شربنا هلاهل
بیک خاصه خرابی بیکه فغان
یادی زویرا خوشان خوش

یک جان زد زمان جدا کرد
کربا حوه تو مکه تو آشکارا
شولن هندی بلین و کرب نابین
اسنادی دقت و تا مقل
اوقات زمانه کونه کونه
یعنی شق و روز و صبح و شام
ام زد لیا لیاو نهاران
هن ظاهر و هندان بخف کین
وی ملحدی شهر و ساسقا کر
پند و غلط و خلاف و پالان
تصنیع کرن وی هنده تشیع
اوشیر لبین سری حوه دانه
میری وه کودل بکرب و صو
باور کور و کونه مردی قاصد
گرفتیم جمیع فرزندان
من شکون و سلطنت بوینه
اق نام و نشان اوق مقامه

یادی مریان ز نوقه راکت
باقی اوه ام بکین مدارا
لورا کو بیز بویز و رونابین
اخفا و تغل قد و تجمل
باری زمه را کرن غوغا
هن و هینه هن روان ظلام
داین پنهان و آشکاران
راکین هکنان هندان تلف کین
مصری ز خورا و سا بر کر
بند و سقیط و غلاف و کالان
بستین وی لشیری شبه تر
اورنگ فشار کو کس نزان
هر چه کو بکر ز بوی کونا
ای پیر تو مکه فکر می فاسد
تاجدین کودم زد دست خور
اق شهرت و شاه من زوینه
بی خاطر ای من حرامه

اورمه

اور و ستمه کیوه لند هابه
پیزی بدلی حوه من مم وزین
بوجه زمین تو بوی وحشت
تاجدین و چکو بعز و نازن
قاصد کور و انه بو ز پیش میر
شیری دلشروه بون ملایم
بقی نام صاعقه بر مرض کل ز میری بی مین ساده
ایقاری کو اسمانی منقل
یعنی کوفه کشت چراغ زرین
میری کو همیشه شاد و خرم
وی بختک روسیاه ملعون
کو غم مخواه ای چراغ دولت
اق کرب و الما کر نه نانی
اوهرد و نه باغی فساد
راذن بدت ز بومرا میر
تاجدین و بران بیشترک زهر

کنجینه از او از دها به
هر دو و جلا کی دانه تاجدین
دانی خواز نه کر کومین بخت
دی هروه بستن و کی دخوارن
تقریر کو کر تمام تعبیر
کوتن دم و د و لئاوی دایم
دانی لوان فشار مشعل
ور کورت ز نو لباس رنگین
کویا کتب و لباس ما شمه
کافا کو او ای امیر دی مخزون
کر عمر بدت ز بومه مهلت
زینی و می ز دنی حوه باغی
او بونه سبب ز بوعنادی
ازدی بکرم می بستد پیر
نود شی دمکت او ان یکی قلم

امری کو دیکھتے تارک آسان
میرم توہرہ بیڑہ زینے
بہتری گوہرہ می درینہ
م تشنہ تو آجہ زندگانے
من زاینہ م زیادہ زارہ
کافا کو نظر بکت لزینے
فالحال دما کووی بینت
م کریم رنگی زوفنا بت
میرن ہنہ عاقلن عزیزن
اوسا زابلہ و ناما ہے
وان دل کہہ کہ بدل قدینہ
ہر چیلو د بہتری عزیز دار
نابین افہ فنجہ یا خدا بہ
اوقاص نظر ن دبی نامل
اغلب بن او بعقل جو مغور
بدخواہ و بخیل و بدسکالمن

آگہ مکہ پی خلق و ناسان
م صوبتہ اگری اسقینے
من دایہ تہ زبوخوہ بینہ
م مردہ تو جانی جاودانے
پرواینہ مقصد او ی ناره
تحقیق کونا کنن چوڑینے
باور مکہ بر روح او بینت
دی کش مکش و نزاع رابت
ساده دلن دبی تمیزن
دل نادہ منشا کلامی
ریش چاقن و مرد مک سپینہ
باورد کن او براسنی و خوار
نابین افہ خطا یا صوابہ
حاضر بغضین دبی نامل
اکثر دکنن ز دانستہ دور
بداصل و سفیہ و بدفعا لمن

نیشن

نیشن دکنہ رفیق و رہبر
د سپہر نہ فان کسان اموری
مہری د بدولت و فراست
او ہر کسی کے خزان ناکن
چل جا رہی دکن مجرب
اؤ مہر و وزیر یا جھانے
ہر دو بمثال یک دکنین
حق وہ کو بیکر نبی تو الحق

بد نام دین و وزیر و مہر سرور
او نختہ دولتی فصوری
صاحب شفقت خزان سیاس
حتا و کو امتحان ناکن
پاشے اوی دکن مقرب
اف بکی و کزیر یا زماہ
ہر دو د بطل و بی تمیز من
کنکی دبی وزیر مطلق

رخصت نامہ لہریتنا دلاری ہش ہونازینہ ز دو و شو

ند پیر کنند پیر عاقل
کو میر میشاوری و راجے
زین کاری کرو لبا خودا
گوئی دلی می می بس کر
آزردہ من لوی عبس کر
عشقانہ زوی دل رفاہو
زانی مہ ز حکیم ند پیر

اثر نیکہ ز بومہ ہونا قل
وقت و کوچو حرم سرا ہے
او پردہ ز سر سہری ہلائے
او چور نہ کرستم اوی کر
جو روستما کو من لوی کر
شیدا و جنون و مبتلا بوٹ
دیوانہ دواد بن بزنجیر

لومین بغضب ستمانه چا
دا عشق بکت کمال حاصل
فحال دما بقلب و جانے
هون هر دو در مرتباً کمال
م عاشق صادق بتحقق
ماموره بامری پادشاه
هر چکو لوی بکت عیانی
حسنایه او کری گرفتار
تیراوی لدی که نه پیدا
اوسر مه دچاوی نه کیشا
زلفانه لدرست و پی وی بست
طوفانه لکر دی وی دانی
چاوا و کسرن نه هر دو آهو
دیسان هر دو کل خبر ده
ای غنچه ناشکفته صور کل
اویینه تو کا همینا فرات

او حبس لوی کمانده سا
حباوه نکت وصال باطل
مقداری حقیقه او زامن
مقبولن قابل وصالن
قلیه مه دکت زبوی نصید
معزوه بعزری بیکنایه
البته د بینتن عقابے
حباینه او کری گرفتار
اوداروی بهشت نه پیدا
حنا نوندی وی نه پیشا
عقرب صفتادی وی گسین
دافانه دالقلب و جان
بردانه فقیری هر دو جاد
فیدان توفیکه زبوحه برده
بشکن قفسه درینه بلبل
اوضینه تو چشمیا حیونے

اوتشنه تو آب زنده کابنه
او پرده کیا کو پر هوا بو
او پرده برای به هلاقت
زینا کود و صد برین جرکی
جر کو ز جنبش هوا صی
حاجر کو هو ارقا ط ز ما بین
او قلم غم کلی بسر جوش
سر پوش پری ز دل پلا خون
کویا هزار بار همیشه
میری بغرض که زین
حاضر زدودی کباب لغت
فواره مرحمت بکله ها
او چند کری براد کل وی
زین غرقه خون دل و کل
محم همی قیلک سین لبوان
کای خسر و حق شناس عادل

او مرده تو جانی جاودا پی
مضبوطا د پردیا حیا بو
خونی ددق و کبی وی هافنه
چو حال فوت شاد مرکه
محفوظ بپر دیا حیا صی
بوزخ ز حیا نماند ما بین
سر جوش و کلی پر اندر پوش
هافت و کی فرات و جیحون
م بور زیا ز قلب شسته
اورنک رفا کلا کرین
کریاوی دچا اشک شفق
بیساق کریاوی دکل ها
حتا صبه هر وه ماد خلوی
میرن دگری مثال بلبل
بالجمله بزینده دست و اقان
ناحق تو ز بوجه بویمه قائل

زین کل بن باغ عصمتی بو
پاکیزه در آصف و زهر جان
نازک بدنا لطیفه معصوم
اثر نکه د خاک و خون تو را که
میر کو مکن خیال باطل
زین دگر مگر بعد ا
اهل حری بزیند سروی
بوشیون نشین دغان و مانان
بک همان ز درقه ناکهان
زین مر نامی بسکه کت
را بوفکری چار کناران
خلفه حری خواص و عام
کوی سبب سعادت امین
ای شاه نه دایه روحی رخصت
چانچو بجانی متصل بو
حقه کو بنور دئی نه اقرار

زین سروریا ضی عفتی بو
لایق نه بنوبه کبری مر جان
بی جرم یکی ز عمر محروم
بی سوچ ز جان بدن جدا گ
اوپسگشته از بنومه قاتل
طوبایه دجنتا حرم دا
جوبار روان کون لسروی
فز یاد کمانه آسمانان
کوم مرود او زنده گانه
کویا مر بو ز نو بروح کت
وی میرد کیرین شبیه باران
مام زده بونه بالتمام
بی کیف بنه د دعوت امین
فوتاجوه وی دی ز بو خوف دست
اوروح بروحی مضمحل بو
ومای حبسه تن گرفتار

تشبیه

تشبیه می ملول و محبوس
اولونه د چو حقه فیه ایرو
روح نه ز دل دمار ضادا
جسمه منی بی نوا کرا ن بو
در حال ز قالی بدرکت
وان ترک کون سرای فانی
هر چه کوفبول نکت مکانا
هون سفری غلط مخونن
کافا و گوجان ز تن روان بو
حاصل کو ز پاش ایتصابی
کافک سکنین و مطمئن بو
اوقطره د قلز ما صفلا نان
دم هائنه ساحلی فنا بی
فجمله ز مرکز ترا صی
قطعا نه بانفصال و تحلیل

بو حفظ رضا و نافی و ناموس
ما بو لثرفا نینا نه کبر و
شاه نه د ملک تن صدادا
روحامی نا توان روان بو
شوقک ز روحامی بیروکت
او چونه جهاز جاودانی
مومی سیر بکت ذلامکانان
شاههد ز مرا مفر بو نین
جانان وی دیت و جان بجان بو
او پرتوا مشعلا جماد
حینا کو بیکفه مؤمن بون
اوزره نجر مهلاکانان
که چونه بسرحدی بقای
اوزره کمانه آفتاب
محضانه بانفصال و تحویل

وان ری کو برین بجا بنی ذات
نینن عجب اوق خیر ز بو من
شیخی و کواز بدل مریدم
هر چند بباوه نایم بو
بولایق فتر پادشاهی
قلبه و یه وادیامقدس
هلکرم و برمه طور سینا
اینامه دری زه حجابی
حینا کوجان من اوق سفر کر
هر چند کو ظاهر افلی کون
لوهانده دایم وه راضی
داز بیکرم دکل وه تودیع
دیسان فده کرم زباوه رفا
توصیه تدارک ازینیه ترسوا
زین کومتا نه وان کرامت
رو نشن و وصیها خوه بو میر

باقی گریان بذاتی ذرات
هون فی مکنه هتتر بوین
اوروج روانه از قدیدم
پادشاهی کما ۲ هم بو
مقبول تقریبا اطله
روحای بنوری خود مقدس
بیند کرم دکل خوه سینا
اوق ذره کلهانده افتاب
اوق جان مه ز جان فروش فکر
حاضر وی دپیغه از جمی کون
مرضیه بیم لپیش قاض
داهون بگرن دکل مه تشییع
مریاض بیم بچنتا خاص
آخر و نهنه اسباب جبار بو عرو
اوق چند منازل و مقام
اوق رنگه کربیان و تقریر

کای پادشاهی روحان و قلبا
قریان نه بن هر دو صد زین
روزا و گو بیده م پرت ز بو خوه
منصور بویم لکیشوری غم
م بو منو مرحمت ز بو نه
شاه میده رامبه منازع
زونی تو لختی شبه خسرو
بزما طریقه بدیره ترتیب
سرخوش بکه ساده و روان
اسباب نشاط و کامران
آماده که شرب و طمان
بر که طبقات ز بو تباری
مجموع بکه مفرجاتان
مجلس بین بوان مذهب
دائیک بکفن لمن ستر خند
اقسام مجور و عود و عنبر

همشیره بوی فدا و فتر بان
از هیئت دم بینه تو غم کین
بالجمله مده غم برن ز بو خوه
غم بونده ز بو مرا مسلم
غم بو منو سلطنت ز بو نه
از بومه بخصیما خوه قاغ
تاج خوی ز بیکره کج رو
ذوق و فرحی بیکره ترکیب
چون خوش که ز نوقه پیرو کال
آداب صفا و زنده کا طهارت
آزاده که جاریده و غلامان
دایم فتر ادنی هوار ی
مخلوط بیکه معطر اتان
تلقینیه بیت ز نو مرتب
یکل بهش من بر قور و کوفند
ماورد و زیاده و مسک از فریاد خا ص

۲۲
۲۲

اق جنس ز نعمان پیر بن
 حیوانا بویه ز اسل
 جسمه اگر دچینه چای
 عقدا و گوداوی ملک بن
 لورازوم ملک صفا بن
 عرسا کو فرشته داوینه
 روزا کو سخته نه دایه تاجید بن
 تنبیه بکه دوکان و سوکان
 بو هفتان تو بی بلا سوار بن
 سرگرم بین و کی دعیدان
 روزا کو نه او بری بری کر
 از هفتادم یکی عنایت
 ایروه ز بو مراد و چندان
 احسانکه نثار کو جهازان
 مانند عمار یا سخته

او قسم ز حدی زبده بزین
 روحا پنامه بویه کامل
 روحی دمه دی بکن و صلا
 اسقام بخوروی کلک بن
 ام مایل طیب و طیبیا بن
 داماد و عروس جنتینه
 چاوانه دستهری بست آیین
 تزیین بکن زرنگی بوکان
 جندی تو بیتره طلا بکار بن
 هندی کو لطف بدن چریان
 جندی کو وه کیف خوشه چکر
 قانون و سایی رعایت
 دیسان تو سایی بشاد و خندان
 حاضر بکه مطربا و سازان
 هر شبهنه جملا بری ز

تابوتکه

تابوتکه زرنگار رنگین
 سر پوش اوی زمین طلا
 ز نظارمه هر دو بو کو زاقان
 کافا کو دچینه بنف مزار
 عقدا سخته چه روزه خوش بو
 نغش مه بلا سخته دکل بے
 مانند می زبوی تاجدین
 شو شبین بن او دکل غمی
 ای مایل خیر بی مکافات
 خسته و کسه سالی که ماء
 هندی کو بدر دوی لباسا
 هندی کو بگردگی فاشان
 هر روز بنیتا عراض
 هندی و کو تو لخته روغی
 هندی کو فحی دکی خرنیان
 هندی کو غنغ دکی فقیران

صد فکه خورده کاروزرین
 سیوان ^د اوی خزان جلا بن
 بی قدرنگی لبیش چاقان
 داخلق بنیش بن بزاری
 زبوی زازل چه بخت رش بو
 تاجدین دکل می بدل بے
 تاجدین بورا بکیره شنوش بین
 شاه بن او دکل غمی من
 وی باذل مقصد و مرادان
 هندی کو تلف دکی طعام
 هندی فقه دجوئی عام و خاصان
 هندی کو بلا ف دکی معاشان
 هندی کو دکی عطا ^{کلک}
 هر روز تو چندیان فقه خوئی
 هندی کو شاد دکی خرنیان
 هندی کو رهادکی اسیران

هندی کو د حکومت خیردی
هندی کو زبوحوزاد کی خرج
قلراو کو دشمنان دکت دفع
عدلا کو زبوحدی تو خاص کے
سازی کو دچنگے داد پیڑی
حے خور کے صبی دشکاری
شام لندہ بے وصیتا من
مفکر حقیقت و مجازی
دالحزبکم پیش زامے
هر چند کو من فوی در پز کر
کوری تمہ مقصد امہ دورہ
لوهنده قدریم بدقت
در حق منومی نکی عا ر
ازدی بجنازه وہ را ہم
وقع دمرم بری تود ستور
من زالی وی در بد تکبری

هندی کو کر تیان پبرد
هندی کو دخر نینان دکی درج
زجراوہ کو ظالمان دکت دفع
مظلوم ز ظالمان خلاص کے
خوناز مخالفان در پزری
حے علی کے ی دباری
وان صرف بکہ نیتا من
بنقیسہ لرفتر اجھازی
شرمندہ بنم دوست و کلاغ
پیڑ پیڑیہ وی جرامیتر کر
دوربت ز تہ مرفذامہ کوہ
دابیتہ د تہ رحم و رقت
کافا دمروت می بریندار
حے تہ کو مقبران تبا ہم
دامن بکن دکل وی مستور
بے پردہ دکل وی من فشیری

زینی کو کو و صیتہ خرا حرا
میر کو توہرہ می بینہ
باور بکہ تو بصدق و ایما
کر ہون بہر ن و کر ہون کر این
زینی کو بھستن اف تکلم
را بوخملے زبای تا فرق
دایین و ستے و صد پرستار
بالجملہ بدر کتن ز برجان
صد جاریہ و ستی و دایین
زینی کو بنو مراد حاصل
اف زہرہ مثال ذرہ رفاض
کافا کو کھانہ خلوہ خانہ
اوپیکفہ بمشعل و فز چون

غایب کر یا کہ زردی حاضر
کردی مزینہ اوی قرینہ
بومہ لندہ و می پشیمان
نابت تووم زہف جفا بن
پوشمانیا میر ز ندینہ مجیستا موز نینان رحمتا ویدہ کا
ناز نینان میر نامیبہ باخفتناوان بر نینان
اف مگر و وفا و اف تر حتم
بو بحر حسن د کو ہوان غرق
خوز سید مہ و نجوم و ستار
دردانہ بدر کتن ز درجان
هل کرن او برسم و آیین
بی خلوت خاص و شینخ کامل
بو بحر مار از خلوتا خاص
در کہ تہ کرن لجبس خانہ
دایین و ستے ہنک دبر چون

دیتن کورساح صدقوار
دردانه بی بهای جان
فانوس و نفس و ماهی بی تاب
وان برگرز خلیف بندای
خلق کورکل می گرفتار
برفک بعب می بسکت
یک شبلیه روز و یک هیفت
اوشمس و قمر کو متصل بون
کافا کو بیکفه مقبتس بون
اورنگ کریان منیر و روشن
مزی بفرنگی بی خبر بو
ای دیده دل بنوی مفتوح
دافرنکی کواق حلوه
داظن بیری کواق مثاله

او غرقه بحر عشق خونخوار
دردایه زدست خورایکان
کلزار بدن و ماهی بی آب
حالی و فقیری مستمندی
کوتن کومه دی زسطح و دیوار
شوقک زسری می بدرکت
یک شبلیه زری و یک زریغور
در حال بیکفه مضمحل بون
اوهرد و بوضو و منعکس بون
زندانه لمه کونه صحن کل
خونادلی وی در بد بو
انکارنگی بخلیا روح
باشخه خروجه یادخوله
یا قول ضعیفه یا بطلاله

خونا

خونا تو دینی او مقامه
هم صحبتیامی مکر م
وی مرشدی قنج لوان نظر کر
هم خلوتیامی مکر فتار
دایهن و سته کو چون بسردان
کوتن مهورا به زین هات
اوشنه لبی زلال و دیدار
هندی کربادی کشان بدن
واهن سده نکر و جیب جا
وی مرده چراغ ناکملان
زین هات و زیشغه بو حواله
برقع کوفه دار برجمان
زینی و ه کونه وی بد بلی
شوقا خبری دق شبان
وی دیوی فیس ز شوق کورت

سینک ز شهود ناماه
آگاه کن هقال و هم دم
قلی وی دقلی و ان اثر کر
بو پرده کشای بار و اغیار
هندی کواوان دکل خبردان
روحانیه بی کمان یقین هات
شاداب بتو بنا و دلدار
هندی کواوان لے رساندن
الاز سری دچود خانک
دوکل زسری دچوبه باصنه
بدری کوفه دار برخو هاله
خورشید نما دکل هلاله
یا جسد افنخت فیسه
بروبه سری دوی شمات
فندیل نفس فیس کور کورت

71

Handwritten marginal notes at the top right of the right page.

Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

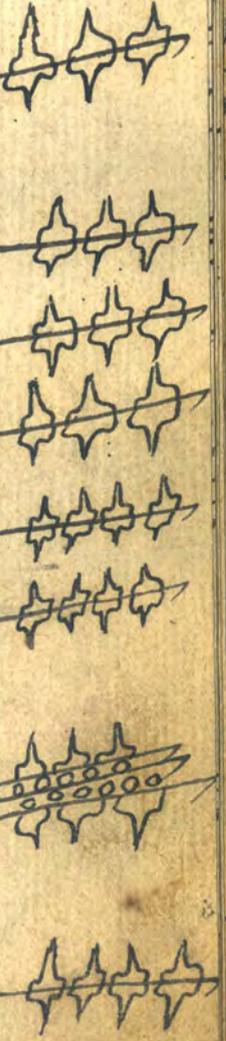
Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

Handwritten marginal notes on the right side of the right page.

اوخلوئا دا عتكاو
 اول اوى كرى بصدق دردم
 وسطا المصلع و مقام
 طوفان دو كرن لور پسته
 كافو كو بزوى دصوتن
 پروانه كو تو خوش دليل
 پروانه كو تو رهنماي
 پروانه كو تو دل فزوزي
 پروانه كو تو چاره سازي
 پروانه كو تو پادشاه
 پروانه كو تو خور ذاصت
 وان نشنه لبي د بي تكلف
 اق رنكه د كرى بگفته صحت
 دابن وسع او پرستار
 سر كوم بوين بگفت و كوي

را بوينتا طوا صمصم
 جد يد و صنوبه باب زمزم
 وي چيه كه انده استلام
 پروانه بر كه انده زينه
 وان چند كلام بيگفته كوتن
 شمعي وه كو لا تو خوش خليا
 شمعي وه كو تو جلا فرست
 شمعي وه كو تو جان فزاي
 شمعي وه كو تو دل نوازي
 شمعي وه كو تو قبله كاچه
 شمعي وه كو تو نور ذاي
 وان سوخته دي دي تفرق
 ليك عرض د كرى كمال الفت
 او بندي و حبسه و گرفتار
 سر مست بوين زمين و بوي

وان كونه مي كواي جر خون
 زين بوسبيني جوانا نه
 مير بو بنده را خدان ترحم
 كرتشنه آفد آب حيوانه
 مجنوني كه هانده با نه ليل
 كر بيلي كل بو نه حاضر
 ك پروانه شمعي و اييسا
 ديوانه مي بي هوا چي
 حورا كو نه جان و دل د دست
 چاوانه دق وي هانده با نه
 ارزان مفروشه عمري ضايع
 جاما اجاحتا بنو
 ديسان حوه بغير آشناكه
 لورا فكرن مه فيد و زنجير
 صاحب كرم و خدان عطا

ام هانده دابني تو مجنون
 مير بوسبيني ز بوينا نه
 زين هان و دكل نه كرتكلم
 و رخنسته هانده سر نه لغاز
 كروامق ها بو نه عذرا
 نيلو فزي مهر بو به ناظر
 و رمرده هانده سر نه عيسا
 بيكانه مبه تو آشناي
 زينا كو نه دايما هوس بو
 دينا به فنا به هان و با نه
 بي هوده مبه لجان با نع
 تا بين ز بو حو جان فروشه
 زنجير جنوني رهها كه
 راجي بله را چينه پيش مير
 ظلاوي بسها پري هها به

تغیبات القلم

بو و لوله و فغان و زاری
بو هتان ژمن حنا بچوکان
اعیان و اکابر و اعان
یک فردی نماید شهر خوش
فکر بزین بنیر همیشه
ناجدین بکر با تقاضا
کوی سبب فساد عام
ای باغ فتنه و فساد
ای پرده دری موی وزین
ابلیس خبیث پرندامت
در حق می که سقط خبر
ای چند منافع ویناری
مادی بمرت نودی بینه
حاضر وی بکر دعوی را کر
کافا کو گشته سر برای

بوزلزله و بزین و هواری
سنوان و کچ بنان و بوکان
موزا و روان و لا ابار
با جمله دسر خوش و مشو
وان درد برن بصر غم فده
بون هود و لعد کی ملا
شیطان صفت لشکر آدم
وی مانعی مقصد و مرادی
وی داغ کشته لسر برین
بیس بنه لمن نه کرفیات
حج کونته لمن م بدر دا
هیرا تو بچا من دیاری
هیر خوش بگری لرو هیر
جسم بیلا زجان جدا کر
نورک وی نذی دوی چرا

ناجدین

نومار

ناجدین ز سری خوه تاج و
دین بو ز تحسیر ابرای
الحال دگر گوی صحت
وظ کس نذ شیت مقابل
ناچار خیر برن ژ بو میر
کافا کو وان جنازه هلاک
مش بود بوین لوان علامت
دیوی کو بستن وان بند بر
زنجیر و کند او شکینان
از در ژ مغاره کو بر بو
تابوت لسر سری خودان
هندی کود شهری آدی
هندی کود شهر هیر و شهر
کیسو فکری بطای طر پوش
بی معر و مرفوع و سر انداز
پناحه و مهر لابان و داپین

ها فتنه سر لشع می زار
هر چه کوددی وی از دهان
شیشه بکر گوی شفا ک
بی شیشه بوی دیوبه قاتل
مهر هان و لپی وی بست زنجیر
شاهد کوز مشهدی دران
را بو خلا یقان قیامت
بزد اند لبر خوه فید و زنجیر
دروازه و پرده وی هلینا
فی الحال بزنی دغش و رجو
افغان دکهانده آسمان
تیکدا لبایید مائی بون
خانون و مخدرات و مشو
سر تا بقدم همی سینه پوش
ریش کر ز بو می بدل خواز
کونیده بناله شیشه کوبین

۲۶

وان مرتبه استر ان باهندک
ناهید صفت لرنکی سازی
دام و دد وادی و موران
بالجمله ژبومی دالین
طلبه رش وان سپا پوشا
او چند ز عارضه دکلون
کویا کو فصل نو بپاری
اقی مام واق سیاه پوش
بو هتان وی زمانی کرده
وقتی که چونه سر مزاران
هافیتنه عردی شبه مردار
بر سپان عجیاق چه بی نوابه
تاجدین زر و دنی فنا کر
راوی و هکونه من روایت

زین را بوی بی بقامتاشند
رقاص دچود بر جنازی
دار و برو جامد و طهوران
هر یک بمقامکی دکالین
ره شبیه عور که خورشنا
فیکر ادورین سرشک پر خون
باران ز گلستان دباری
اق چار شفق و از او پوش
بورسیم قدیم نازمان قیامت
وان دی مریدک ^{دینت} دواران
بی توجه که و خدان و غم خوار
کوشن بگری خدان جزایه
عالم بفنا پیاوی ستا کر
زینی کو بلیستن اوق حکایت

اقر نکهه کونته میر و تاجدین
از هیغه دکم هون مکن عنادی
لورا کو خدانی انس و جانان
روز او ای حب و احبیبان
موجود کورین دما ^{معدوم} ز معدوم
ام صور کلن او ژ بومه خا
کل حفظ دین بنوک خاران
زا اول فته اگر چه وی جفا کر
کے او نبواد نیفمه خائل
وی کر چه ژ بو خور ا خراب کر
او بوسبیلی حقیقتنامه
اوژی در یا مد اشهیده
ز نظار ش مثلدا کوم سته
محرور مکن بکرامانت
کافا کو دچینه نیف صعیدی
انصافی ژ بو خدان انصافی

ای شاه و وزیر و عز و تمکین
در حق و بی منبع فساد
وی خالی ارض و آسمانان
هنکی اوی بغض دار قیبان
ام پیکفه دلازم و دملزوم
ام کچین او ژ بومه مار
کچینه خدان دین بماران
آخر مبر اوی وفا کس
عشقنامه دبو بطلان و زایل
در حق مده وی قوی صواب کر
داخل کر یا دطر یقنامه
تحقیق یکن کو او سعیده
البته ژ مرفدا کوام سته
ام بوینه بوی صیه صیانت
کلیه مه بشن لبر و صیدی
آینه دین اوق قدر صافی

کلامی که در این کتاب است
باید بمبارا همی موافقت کرد

قطم مکنه آب و آبکینه
حاشا کو بغیر چینه عشق
اؤچنده لصا حبیب جفا
اؤ طایفه مرحمت سر شستن

اؤ رنگه نکت قبول کینه
کلا کو سوای سوخته عشق
اؤ رنگه کسک بکت و فایه
لولا یق نعمتا بهشتین

**چهار و تکفین و تدفین می محروم غم کین ز بو
م نفس و قفسا بونا بوق تازین نازین و غم ز فینه**

الفقه سئلید عشق جلاد
اؤ کشته جرم بی کناه
مشور کون بنور پاک
اودر بخزینیه سپارین
هائیندنه بر سری علامت
سرخیل قبیل پاک بازان
زین هان بقامنا صوف بر
په پرده مثالنی د ناصله
عینه نه دکود فصل نینسان
باران کو لثربه د باری

معتول ستم قبیل بیداد
تشبیه برات پادشاه
مستوردینق فیور خاکی
اومار لبر بیان فشارین
یعنی ائه سروری قیامت
سردار جمیع سرفرازان
بوسر ولسروی سایه کسپر
هیسر دورین عا التوال
هدریار ز یاز عوری دیستان
هدرانه د بونده ده مراری

هردم

هودم کود کوز در دل آه
فکرا بنواد کون آهنگ
جندی و سپاهی و امیران
دل دار و شپال و نازنینان
فکرا کون هوار هر کس
زینی کونما قوام و قوت
رونشت لبر سری می زار
کای مالک ملک و جنم و جان
باغی ته کلهاندی بی خدانه
اؤ خال و حظ و عذار و کلان
بادام سیاه چشم ستملا
خوش رنگ بلذت و بطمان
تخلابد ناخوه راوشینم
وان سنبلو له دغه
مانند کلان لباس کرک

وان مایمان نغوذ بالله
هر نه فلکان بسر دکنک
در ویش و رعیت و فقیران
حوری و پری و غم ز فینان
افغان دکلهانه چرخ اطلس
نالی بزبان و کت و قدرت
م کون بتکم و خبر دار
از باغچه بو باغیا صافی
بی روی نه اوژ بوچرانه
اؤ حسن و جمال و باغ و خسا
نار و بده و سیف شاخ بالا
بی شنبه لغیری ته حرامن
مپوه جمله داوشینم
ریحان و بنفشه مطرا
یا قانچ اوه از بدم بظالان
آخر حونه بسر حونه و رک

76

خوش عیش کن بعشق و الله
هر چلی کو جو اپنی شبه زین
یا مثل می بعشق سردت
البته مرادی دی هلیت
یارب بکلا لا عشق صادق
یارب بشیرینیا جامه
یارب بدرج هر جان کاه
یارب بجلا و جیبیان
یارب بناز ناز نیتان
یارب باقی چاق بلبل
یارب باسنگ آل مجنون
یارب بمی و غافین
وقتی کو جداد کی ز جان
یعنی زولا پنا محمد
چاقاز بنوئے بقالده
دام اوی گفتگو ولا به

خوش بیکفه مرن پتار ک الله
بندیل بکت بعشق زین
عیش و خوشی لری بردت
هر چلو اراده که بیست
یارب بصکال صدق عاشق
یارب باقینیا جلای
یارب بذق وصل دخواه
یارب بعد او رفیبان
یارب بنیازم گزینان
یارب بخناق ناق صور کل
یارب بروی لیل کلکون
یارب بتجری لزیغ
ببگه نکی ز عشق خان
مروم نکی تو یارب احمد
مطلب زولایه و محاله
لیکن اوی جست و جوبلا به

قوی دوی سر بسر کزافن
مانندی می اوی مرجان
ظاهر زو را سلیسه کفتار
شوی نفاوز و اختلاف خلقه
حکمت او ز دار دنیا
وان ترک نذا جیلنا خواه
معنی کولسر می و زین
رسکین دو خپال سروش
یکت سرو سلی قیک صنوبر
وان دست دگردن دیک را
شین بو زوی بری ز خیری
اودار تراحت بری بو
را بوخوه کمانده هر دوداران
راحت نشی وی بکت مدارا
دیسان خو کمانده وان جیبان
حاصل اگر لغوع و کولا صولان

فعلی دوی جمله خلافت
تشبیه بکر بجنه قنجان
باطن بورا خنبته کردار
شوی نفاوز و اختلاف خلقه
چون سیر کن سر ای عقیبا
هر یک خلقین د خلیقا خواه
شین بو ز راعتنا آفین
رابون بهوا فده هر دوسر خوش
سر سبز و لطیف و سایه کستر
فدا خود در بزرگن بیکرا
دارک لقیافتا کنیری
مانندی خدا بی با ستری بو
بوماغ وصل هر دو یاران
خضمانده وی گرا آشکارا
اوی پچسپا و کس رفیبان
اوی فتا و کی فضولان

خلق لو باصل بدسرسشتن

چل سال تو حنظله چینه

پرورده یکی بافتن

هر روز رهائی بگره

خدمت بگری تو همدان

دافترنگی دما کو بردت

اواصل لوان فده تینه شستن

صد چلراق بدی بهنکفین

هر دم بر شین لے کلا بے

وی فاصله تری شرکے

اوبونده دبینه هندوانه

او غیر ز طحله شمردت

منال سرخا بے ادم و مال نه کسب ظا هر بصورت حال

بلکے متعلق باطن معنی و موقوف مثلث ذوالجلال

اق رنگه کوته من سرخا

قوئی وی زرنکی صبح صادق

روح او وی دبو کسب غالب

پنج پرده کرون لعر شرباری

غالب کو دبو لعالما دل

اکه د کرون خدان مقامات

اق رنگه کر حقیقت اعلام

اکاه ز حال دور ایا م

کو پیری مگردار عاشق

وقته وه کو او دبو مراتب

اسرا دبون لوگان دباری

غائب کو دبو ز عالما کل

فکر کوگان زبون زوی کرامت

وی پیری اگر بخون اگر بالهام

کواز جمله باغ رضوان

شش

شش

شش

شش

شش

شش

شش

شش

شش

شش

با جمله دفعه کے عملدار

یک شبیه بکریاچ وین

چو کانگی حیزران ددین

من کوته وی ای خدان مزا

کوشیح تو مانزانه کیمه

از مشتر کے می وز نیم

اق وصره کو حشت طبق عیان

از لیره امین و دست بدارم

هر چند بشکل یا سببا تم

من کوته وی ای نکو سرخا

هر چند کما کما کما

کوشیح هیزر تو نبوی عارف

از کوخبر رفیب وانیم

من او ز دنی پیا شفه کیشا

خوشه ددنی من لوان بدران

اوقصر بتون زدری شهور

وسطای لبردری مقترر

امامه نزانے اوجه کسب بو

آیا تو خدانی با نه حاجب

از اوبگری کو فاقو چمه

لولیره آستان نشینم

یک پیمده حفت طیفودوانت

لیکن دنی ملکی حصه وارم

اما بکان شریک و انم

واضح بکه بو من جالرا اعلام

باری بچه دانده اق مقامه

اما ددنی تو بوی واقف

لیکن بنظر حبیب وان بوم

معتاد کون بدرد و ایشان

منقاد کون بداع وود و دان

خج و کو بون لیا ست

شادمانی

خاسما کو محب بیسته محبوب

اوطال بر حق بیسته مطلوب

حقا کو تنه وی خود زانت

فظ غبروی کس بحق تزان

آبنا خواص و کمال جوهر عشقه گو میای ابر و گو کردی

خمر ز بوهره لورا بجمه و در زنده و شیطاد کنه ملک و نفسا

ای مستمع مثال و نشو بیل

وی مجتهد کما قیاس و تاویل

خاز کو ز جای عشق دین بو

اؤ شوره شراب پی شیرین بو

اؤ چند فقه حواری فطشیار

اکا مع فناوی ز کفتار

مستانه او بکیف مأمور

دیوانه او بعرف مغدور

مخوره و باده نوش و سر خوش

لوباده فرو شده و مشوش

هر چه بود بیژن هوا به

کرکه بدنی هوای نایه

اونی حله نه حلال و نه حرامه

بی پردیه لی نه بی مقامه

کردی و عربی دری و تازی

ترکیب کن بهزل و بازی

هندک ز فسانه دبو هستان

هنگد دیهانه هنر دبله تان

بو هتی و مکه هدی و سلیمه

هنر لعل و هنگد ز زبر و زین

خرمهره و مورک و مراری

هنر دشتاق و هنر دطاری

نر ضیع کرن و کپی بچوکان

اینانه فیصری و سوکان

هن

هن وصل جبین ز رنگ تا ^{جدین}

هن درد کزین و کپی هم وزین

عطف عنان و لیم سر انجام کلام

داینه سر حکایت پیش

خلق کو ز دردی عشق دل پیش

هر چند کوی حد و قیاس بو

عامی و خواص خواص بو

لیکن ز خواص دهمد همتا ز

صد لاه و سپاه و قدر و سرافراز

هر یک دم مقام حسن روزک

هر یک بکلام سینه صورتک

هر یک بکمال بدر ماهک

هر یک بکمال صدر شاهک

او زری همی عاشق و طالب

او زری همی طالب در اغب

لیکن بد بختو شهادت

بلکه به بهیستن روایت

بالجمله دخر منا امیر بو

فی الجملة ز سری هفت خبیر بو

سر حلقه و ان پری مثلان

سر تاج او ان ملک خصالا

تا جودین د کو تنی جوانک

کو در زمانه پهلوانک

نسل و نسبه حسب عیان بو

سردفتی سروری کران بو

بابی وی د کو تنی اسکندر

لیکن عربان د کوئی غضنفر

لورا کو بشیر کما شبه شیر بو

روزا شری او هزاره میر بو

تا جودین دو بر اهبون دقلا ^ش

مانند دو شهباز د جماش

کو در زاسم
رجل

دایم دل و جان د صورت
امای ز جمله خاص و عامان
لا و کج کر بوا برا ز بو خوش
روزا کووی برا ندینا
دینالوی ^{پیکر} پیکر د بوی طا
ابنا ز فرح شریک غم بو
مزی لوی عاشق کرام بو
هر چند برای آخرت بو
تاج دین ولدی وزیر دیوان
او هر وجوده لیک عاشق
لیک قیس زمانه بی یک لیل
اویار ز دل سر سری بون
باری و برای و مواخان
باری نه هسایه جفایه
آخر تو اگر نکی وفایی

جوان خ

یک عارف و یک چکود کون
راو چند براو باب و مامان
نه از غلط چر ^{هکله} اچو ز بو خوش
نشیه شقا جرا ندینا
روژ بو کولوی دگر تواری
سر کشته غم بناق م بو
نه شبه با بو براو مام بو
نه د کوه کوه دنی و آخرت بو
مزی خلفی د پیر دیوان
او هر دو براوه پیکره عاشق ^{صادق}
یک و امق عصر و یک عزرا
ره بشکلت مکر و مستری بون
نایت برائی مقالات
مقصود ز یاری وفایه
اول مدد بر خووی جفایه

داستان نیا نور و سلطان

باران نه ز فیض بت مدد کار
سبز دیت ز برکت و باران
او سبزه کو بو نه حال سرکش
او میوه د ما کها کما
گر لایق عزت نا امیره
وی هل د کرن ز بود یاری
اف تخلصه و اولغز و عن
ور مای و سان لبر هوای
لازم او پرورش بینت
که چنده بافتا پر شرع
کافا کو پز یا کها کما
نکفت ز اوج عزت
او نابتد ساکی طریقی
اگر نکه دست بدست بریده
اگر میوه نخوت مکان ضربت

او دانه بیته نخل بی بار
کره بورت ز فیض باران
سر خوش کر با ز میوه خوش
بو مظهری پرتوا جمای
ورد رخور حضرتان د پره
بی واسطه وی دین د یاری
نازه وی لوی دینه مجذوب
زیده د نادر الو فوعین
اودی بچینه معصرا جفای
و تربیت در خورش هلیت
که سخنه مباحثا پرورع
وقتار ز یا ز سر نهائ
خه نکلیت خاک ذلت
وی نابتد معصرا حقیقی
او مرتبه مرتبه بو یقه
اگر لقمه خوش بیته شر بن

و تربیت در خورش هلیت

اگر لقمه خوش بیته شر بن

اوشربت اگر شربته خامه

حتمه ندی بدست پیرمی خور

کافادویفه کل بسرکت

بغیر ز کشتا صفا تان

الفصده ز کرمیا جاحله

جوهر کو تمام مضحل بت

کرمیتی وان تجلیا تان

تنزل بکن زوی عناری

خالص کو بیت ز با ش تصعید

جوهر ز عرفین کو بو مجرد

او بو نه اگر چه تنک نایه

هم رنگی و صراحی و پیاله

هیزا بنویه رحیق و مخنوم

هندی ز خووی وجودک

بے مشربته و فای شاه

ورطله و طرشته نامامه

او هله کلین دخم اکبر

وقتی زخمی مزین بدرکت

وطی بکتین تجلیا تان

حاصل کو بشو کتا جلا

نشیده عرض کو منفعل بت

وان محرق و وان مقویاتان

تضعید بکن زوی بخاری

هیزا دچیته مقام تجدید

کلیتینه بو نه مجد

صحرای فنا یی دلکشایه

هندی و گو صوره یانه اله

هیزا بنویه مقام معلوم

بینین اوئی ز خدی نمودک

اونا چند مشربته الهی

فانی

فانی بینین فنا یی مطلق

فانی تی ز بو و رابقا به

امانه بانقصال و الحاق

افرنک دکت مراد حاصل

یارب چه دبت ز برمه کورا

بهننده یکی امی دعا جز

دریای بعین بکت موج

اقظن و کمان و علم و تقلید

اسباب و وسیله فقط بینین

ایمان هئیده بذات واجب

دسیان ز مه هر تومه خلاصه

اق سیر و سلوک و طی منزل

کنک ز مراد بت مشرب

لورا کو خرابی و قبول

عابد بریا یی هلا کن

نابینتین او بقای باحق

باقیت ز پیرالقا به

بکی نه بانقصال و اطلاق

آنجادینه مرید و اصل

جارتک تو قدی حجاب و نور

بی پرده و حجاب و حاکم

ام تبصرین دمک تفرج

بتدیل بین بعین توحید

جارتک نه مسببی بینین

امکاننا تویه حاجب

یارب ز بو خور خوناس که

مخصوصه ز مرید قابل

خالق ز اول نکت مقدر

بینین بفضائل و فضو

عاصم بر عایکی دپا کن

عالم و کو خیال و ظلّه
 او تینتہ منظر اخیالے
 لے دایہ مہ جز و اختیار
 اوڑی برید ز دست مہ ناپا
 بس قنچہ ز بو عامیا نزا
 زاو ل فہ خدی بحق بنا سین
 پاشے بدی خوہ زی بطر سین
 چا واکو دیژنہ ام و سابن
 بالا خوہ بدینہ لطف باری

صانع جوہ ہادی و مظللہ
 او پختہ پردیا ضلالے
 تقسامہ بلبیب و حیلہ کاری
 ام نہ لطف حق مدد کار
 ہراق بسہ بومہ عاصیا نزل
 ہر چند قصور و کیم و کاسین
 دینی خوہ ز عالمان پیر سین
 خنہ کوڑ روہ دنی و فابن
 بلکی مہ بچشتن ز ناری

خامیا کتاب ناد صورت خط باد کل خامہ
ہر چند عرضیم کلامہ لنتک لنتکلمی ایہامہ

ای را کب واقعی پیادہ
 ای شاعر صاعر و نکون س
 ای ہمایم وادیات ضلالے
 ای خامہ سر تراش بدرنتک

وی عاشق صفیہ دسا
 وی ساحر و ساحر و فسونگر
 وی غاوی دعویا مکاتے
 بس نامہ خوش فاش خوش

رورشکہ

رورشکہ بناق خط و خا
 ہندی و کو خطا غبار ہو
 کافا کوڑ رنگ مشق پر بو
 او ناسخ نسخیا جمالہ
 لازم اوہ دلبری دسادہ
 خوش زینتہ خط ماہر خسا
 ای خامہ تری کلک در تکر
 ہر چند کلام شبہ در بیت
 نابینہ بعیمتن جوا ہر

سہو غلط و خطا و نسیا
 کر بر کن نہ بی تا مل
 کس پینہ بکت ز بو تہ
 ای بی ادب خرابہ بی عار
 ہندی کو سری نہ من تراش
 خاش نہ کر ز رنگ خاز
 ہندی کو سری نہ من قلم کر

بد نام بیکہ بی و دالان
 او خط ز لطافت نہ دورہ
 یا شبہت نسخ و ثلث کر بو
 بی رونق و زہنی و کمالہ
 خط بنین و کی قلا دہ
 ہندی لرویان بنویہ ہق
 ای نامہ بسہ نہ پر فر تکر
 بی قدر بیت دما کو پر بیت
 لور او کو ہند کن دنا در
 مجموعہ ناپسند عصیان
 کے دی بکتن ز نہ تحمل
 کویندہ آفرین و نفرین
 کستاخ و ستمگر و سیدہ کار
 او چند نہ کر کندہ تلاتہ
 تقارنہ کر مثال حاکمان
 او چند نہ خط خطا رقم کر

مشغول بینه بلبلو لعلان
 جارک وره سر طریقی توبه
 نوبت کو گلشنه خصم خامه
 عوی بطل دلی اوری تر بردست
 بوراکب دلیرل آنا مل
 کیشا زبانی ذوالفقار
 سل بور کتیا یازوان عتابا
 کواحمد اگر توتی خبسته
 فواد نه اگر فتح اگر خرابن
 ای بد عملو توقع دزان
 زبوم از دعالمای نستان
 کافا کو نه بریم ز سازی
 نه دور کرم زنگ ها قالا
 بند و وصل دین سرابن
 باشه نه دکر دباغ عشق
 نه پیکره جسم من چابان

بدره

بدره

بدره

بدره

بدره

بدره

بدره

تو باخوه بکده ز خطا و سرو
 هندی نکلشیده ته تو به
 طلی سر طله او نزاع و نامه
 اول اوی کمر قهوری سیت
 در حال دکل مه بو مقابل
 بو خصم دکل مه شمسوارک
 از مان گریاض لوان جوانان
 هر چه نه کومین او نفیسه
 فواد نه اگر خطا اگر صوابن
 تو قائل و فاعل و خدای
 می بوم نه بدست می پرستان
 نه دنگ من هبونه کاری
 مملجور کرم ز ملک و مالا
 اول نه کون بامر کون کن
 کن کن دلی من بداع عشق
 هانت زدی من آه و افغانان

نخا نه لمن دل و جگر صوت
 از لاله و بی زبان و خاموش
 بزما طریقی بمن نه خوش کبر
 هر چند کو ظاهری بیم از
 مانی بخوششکی د بیتری
 کاتب فلمی دکت سیه کار
 ونای و فلم و جبر و کیشان
 می کوم علیه بون تقدیر
 یارب تو دزانی خان زار
 کافا کو لوی نه سر قلم کبر
 امر توی او بامری مامور
 کرد ایبه وی نه اختیارک
 او کرم و کرم قلم بو
 نفع و ضرر اخوه او ترانت
 جاواژ بو ترار صنا یه

بدره

هر چه کو نه پفکری من او کو
 بی نفس نفس ز رنگ فاموش
 دیوان کنه بمن نه رش کبر
 سازنده توی و کی نیم از
 خامه بخوششکی د بیتری
 سازنده بی ز دست بها
 نیر و هدی و کمان و کیشان
 هیز اسم کنه بنویسه سطر
 نشیه بخامیا کرفتار
 دست وی د دست خونه مطلق
 هر چه نه اراده کرم کرم
 مامورد بن همیشه معذور
 اوژی وی سپاره نه بچارک
 پیوسته د دسته سر قدم بو
 یافتی ز بوخو راجه زانت
 اوئی صفتی وی او هوا یه

والله ز سفیدی و سیاہ
 اما بمرکتبا قبا ^مح
 خط بته سر نوشت و سر مشق
 لورا کودماز غیب فک بو
 ایصاله کله شته جل و جارا
 فیک دان ز مناھیان کلک مال
 اول کونہ داز عشق مطلع ^{کاموع}

وی قصد و غرض نوی الهی
 رورش کونہ کلک صفایح ^{کاموع}
 بی صالہ خط دک مشق
 تاریخ هزار و شصت و یک بو
 وی پیش روی مکنم کاران
 یک بول نظیر ز حسن اعمال
 آخر بیده وی تحسین معطع ^{تفه}

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب على يد ضعيف
 واضعف العباد محمد الغريب بن سليمان المكري
 في قرية شيخ عمر من ناحية خامور كنه
 ميم حى في قلعة خامور في يوم الخميس
 قبل العصر في عام ١١١١
 عن يقي رحمت بزوان انكس باد
 كه كاشرا بالحمد كند باد
 اه الف آه من الموت
 وحالاته اللهم
 اغفر لنا و
 لوالدنا
 ولجميع
 العباد

هذا كتاب اسم الرحمن الرحيم نجيب ر

بنام پادشاهی حیی جاوید
 جلالت درشته خلاق مطلق
 سلاطین و فلک خورشید تابان
 ولی جبارم خورشید افلاک عناصر
 چنین درگزید کوست احمد
 که او شهباز بر جی لایزال است
 ابابکر و عمر عثمان و حیدر
 خداوند بحق شاه مردان
 ندارد تحفه دیگر بناسه

کز و شد ایچم و افلاک کرد ایچ
 چنین کردون اعظم را معلق
 بتخت جبارم او را کرد سلطان
 بقدرت آفرید از نور صادر
 زجان صلوات بر نور احمد
 سپه لاریخیل عاشقان است
 چهارم شهرادگان شهباز
 که باشد ختم کارم قول ایمان
 جز امیدی با لطف است

سبب نظم آوردن کتاب و آغاز سخن
 فضا را کردش کردون جهات
 کسی کو قدر دولت را نداند
 و لی شکر آنها باید بهر حال
 بتیغ اجرم از دولت جدا کرد
 چنین در محنت و خواری کارساند
 زنا شکر بد شرمی کرد در احوال

برابر سایه طویلی در سق
 محمد اسم آن مولای خاموش
 بقول مصطفی مهربی بادی
 چه داند مدح او سکن پناهی
 که او شهباز برج لایزال است
 خداوند با حق خلق آن شاه
 چون خاتم قیامی آن قدر شناخت
 سکون در کونش و پس قرن بود
 در آنجا مدتی ده سال بودم
 پناهی عاشقی و سی قره بود
 هوای شهردم اندر سر افتاد
 گمان بردم که سید شاه باشم
 دم با چند یاران آشنا شد

بیت

در از مهر کرم کرمان ز زر سرشت
 و از بهر کوه دکل چو خون بود
 سر با زر و مال اندر بیابان
 بدیدند کودکی آنجا فتاده
 ز ناکه میر دزدان آنچنان دید
 نترسیدند شدم خندان دل
 بشهر آورد و پیش دایم دادش
 چو باغ شد بکلیت داد او را
 سر همچو نامیر دزدان شد
 قضا را کاروان از شهر کرمان
 بود دزدان واقف آن حال گشتند
 بکنک فتنها بازو گشتادند
 طمع کردند از آن ده خسته گشتند
 جوان در بند و پیش خواجه بردند
 چو بازرگان دید جوان را از دور
 بدو گفت جوان شری نداری
 جوان گفتا ندارم اختیار می

بازرگان

پس بر تخت خود بنشست و شاه
 نمیدانست حال طفل چو ز بود
 قضا آورد آنجا راه دزدان
 ز رو جواهر به پیش او فتاده
 سر به نهاد و کودکی را ببوسید
 نهادم نام این کودک را خداداد
 زری چند با و سرمایه داشت
 بنرمندی برگرد استاد او را
 چو مهر رفت و در کوه بیابان
 همی آمد بسوی شهر سیستان
 ز جان و دل فدای آن مال گشتند
 ز ناکه جمله در دام او فتادند
 ز جان و دل فدای آن مال گشتند
 همه از کار و کوشش حیف خوردند
 که از شمع خورشید می نافتی نور
 بدین مردی بدزدی در چه کاری
 جز این کارم پدر ناموخت کاری

بکفتا خواجه کمر عهدی چو مردان
 ازین بند بیدلانا یابی رایے
 جوان کفتا که با تو عهد کونم
 جوان آزاده شد از محنت و بند
 بیامد کاروان در شهر سیستان
 جوان در خدمت خواجه روان
 چو سلطه ن بر رخ او نظر کرد
 از وی یافت بوی آشنایی
 بکفتا خواجه این ریغلام است
 بمن بفرود نسبتان ز رتبه
 چو بازگان شنید این باسخ ^{از تیره}
 وی کفتا اگر ندیم بیماری
 چو جای بنود اورادست ما را
 بکفتا ما هم خدمتکارش ام
 سلطه ن داد اورا خواجه نایجا
 کئے با من شوکی زینها پشیمان
 بخوی از برم ^{عندی} عزم جدایی
 گوهر کن کارنا مردان نکونم
 بدی در پیش وی مانند فرزند
 میردند تحفه در پیش سلطه ن
 بری آزاد بخت نو جوان شد
 محبت در دل و جانش اثر کرد
 بید از نور رویش روشنای
 گجا افتاد این مرغی بدامت
 که جانم سوخت از شوق لقایش
 ز سوز سینه آمد بردنش آه
 ستانده از من نه بزراری ^{بجاری}
 نشاید کرد اینجا جنود را
 که سلطه ن چو کان ماکوه شاهم
 ملکن بخشید اورا ز زودینار

زاؤل

زاؤل شاه اورا امخان کرد
 چو در دین و دیانت آزمودش
 عطا فرمود و بخشیدش خزانه
 ملک کفتا ایای سرو آزاد
 مرا این دم غلام شاه دانند
 بکفتا شه سرا چون رام کردم
 ز ولت کار او بالا گرفت ^{بیک}
 همی گفتند که او با شاه پیران
 چو چشم زخم بد در کارش افتا
 به بهلوی خزانه بود جایے
 دران موضع بودی نقش ^{منقش}
 تو کوی بود آن دم روز عیدش
 دران خانه یکی کخته نهاده
 پریدش آن دم از سر مرغ ^{دو}
 بخدمت بر سر کلمه روان
 که در حین ملک مثلی بنودش
 چو مرغی شاه شد در آستانه
 چه نام داری کفت خداداد
 مرا عین صواب است هر چه خوانند
 ازین پس بخیسارت نام کردم
 وزیران جمله سودا گرفت
 ملک مارا از چشم غرت انداخت
 ز صل در پرده اسرارش افتاد
 که خسرو را بود خلوت سزایی
 در آمد بخیسار ماه مهوش
 تماشا کرد هر نقشی که دیدش
 ز هر کونه برورختی نهاده
 گرفتش ناگهان از خواب غفلت

88

حرم آمد جلوت خانه شاه
 چو زن از بلکانه بر سر آمد
 چو سلطان دید او را خشمگین شد
 بنمود تا به بسند حوار و زارش
 فرستاد آن جوان را به بنزدان
 بزنی گفتا که تو کو سخن راست
 و کمر نه بهر تو آتش فروزم
 هم گفتا خدای من گوا هست
 سحر که با وزیران گفت سلفان
 وزیران چون شنیدند این حکایت
 غلامی بر سر ما برگزیدی
 دیگر چند نوشتش خدام دیده
 ازین پاسخ ملک دیگر بر آشت
 که ای شورید بخت ناسزاوار

بدید و گفت نه بوی خفته در جاده
 که ناکه نشه از در در آمد
 هزاران نیش زهرش چینی شد
 نزد برجیم او چو پد به شمارش
 که فردا فتنه گردد باید اعیان
 که این جرم خطایم از که برخواست
 ترا در آتش سوزان بسوزم
 که او از دیدن منی به گناه است
 که امشب شد ازین عالم پریشان
 بر آوردند فریاد و شکیبیت
 بجدان چشم خویش دیدی
 که با او بود در گفت و شنوده
 ز زندان خواند او را هم چنین گفت
 ترا برگزیدیم بودم بر جمله سالار

خران

خرامه جهم در دست تو دارم
 ز خود خویش با بیرون نه سادکا
 بفرمایم بدارت برکش نشد
 که از تو عبرت گیرند خلاقان

تو لبو با عقولان فخری نه سادام
 بنادانی خودت بر باد دادی
 پس آنکه پوست از تن برتند
 نکرده کس بگرد و مهر شاهان

مناظره بخت ربان

پس آنکه بخت را بنویسند
 که با بقه من از پنهانی کنم
 نداستم که آن ماوای شاه است
 ولی چون بختم از دولت جدا شد
 چون از لگشت نقد پیر الهی
 جو باز رکان که بختش سرنگون شد
 ملک گفتا که باز رکان کرد است

زبان بگش و آغاز سخن کرد
 فضا افکند ازین خاری بر اطم
 ز نادانی کنون رویم سپاه است
 به پای خویش در دام بلا شد
 بنا شد چاره بشنو پناه است
 از نام دل از غصه غرق خون شد
 بگو تا بشنوم این قصه خام است

در بیان قصه خواجه بخت کنون گویند

بگفتا بخت را ای شاه در
 بشهری بوی باز رکانی پر مال

چراغ دولت بادام سنور
 همه چیزش مهتا فرو اقبال

بخود گفتا که مال من تمامست
ازین پس عاقبت کج بگیرم
خورم هر جنسی و جنسی فروشم
ز مالش داد نمی سلبکنم
مگر آن سال کندم شد فراوان
خیالی مرد نادان سوی زرش
یکی نقش کوی ساور مردم
بد آنچه می خردند اسال بفروش
چو بشیند این سخن خواجه بهاندم
بخورد از جا هلی گنجانه سوکند
زستان آمد و بارانها شد
همه غله بکند و برو زیان شد
بداد آن نیمه مال دیگر ~~بیر~~
بکشتی رفت و در دریا روان شد
علامتش همه باز رو دیبا

دیگر برین فکر کردن حرام است
مبادا در سفر جای بمیرم
همواره آنچه سود باشد آن پیوشم
نهادهش بر کناری جای مردم
بر غم گوری مردی گران جان
زراعت سال دیگر بیشتر شد
ترا طالع نمی آید ز کسندم
زیبچاره نصیحت میکن فراموش
دری ایتار ناراکر محکم
که نکشیم بی سودی مزاین
قضا را آب در ایتار باشد
زحمت خواجه رخس زعفران
قاش چند ساجزید زیبا
قضا را باد مخالف آنچه باشد
شکسته کشتیش شد عرق دریا

فناشد مال آن کشتی شکسته
بزاری هر طرف می برد بادش
چو عمرش بود در دریا بیرون شد
گذر که بردی شهری رسیدش
ز راه لطف او آشنا شد
خواجه گفت او احوال خود را
چو خواجه شد ز حال مرد آگاه
نمودش خلقهای دلتوازی
دیگر باره بیسالی استطاعت
تو را بر کشت خود دارم نوابی
چون بر کشت خوجه باستان
در آن موسم که خرمنها بر آمد
کزین غله مگر چندی بدزدم
اگر مردم دهد جمله بیارم
در آن دم غله را چندی نهان کرد

و او بر سر بی چو پی نشسته
گذر که بر کناری او فتادش
به بین نادیکر او را فتنه چون شد
زنا که خواجه دیگر بیدیدش
ازو پرسید مال تو چنان شد
حکایات فنای مال خود را
بخانه برد و او را از سر راه
اگر در پیش ما چندی بسازی
که ما راست بسیاری زراعت
مگر سرمایه دیگر بیایه
بهر کار می زهر سوی دوان شد
خیال مرد نادان بر سر آمد
مبادا خواجه ندهد جمله مردم
و کرم این بجای مردم وارم
هوای حرص با مردم چنان کرد

جوان چون شد ز کاخ خویش آزاد
چه از خواجه گرم دید اندران دم
روم آن لاله نیز خواجه آرم
در آن ساعت که کرد آن غله نهان
بزد خواجه آورد و عیان کرد
چو خواجه این سخن بشنید از مر
نرخم خوب چشمش را چون کرد
دیگر شوریده زار و پریشان
زنا که بر لب دریا رسید صبح او
هم بشناختند او را از دیده
به پرسیدند از احوال مالش
چو حال خواجه معلوم کردند
بگفتندش بخوبی چیزی با ما نداریم
فررفتند غواصان همه بدریا
بگفتندش بگرو اینها را بفروش

زیاد خواجه از مردش بروداد
بخو گفتا غلط اندیشه کردم
از و پوشیده و نهسان ندارم
بیدید از گوشه مرد نکسبان
که این نواب تو از تو نهان کرد
بخواند او را بسیاری غضب کرد
برینم کرد و از شهرش بیرون کرد
دل پر محنت و رود در بیابان
یکی جمع ز خواصان بیدید او
گرفتند بارها جوهر خزیده
جواب داد ایشان ترازش
همه دلها ز بهرش موم کردند
رویم از بهر تو آنچه این بار بیاریم
بر آوردند همه ده دانه زیبا
قبای دولتی بستن در پوش

جوان

چو کهر با بدست خواجه دادند
چو دزدان جامها بش گمته دیدند
و چون دولت از جنبش جدا شدند
ولی چون بخت بد با او جفا کرد
که این دزدان مران که یا بند
هوای عطشش اندر افتاد
چو دزدان خواجه را به هوش دیدند
ز ره آمد جوان مرد پیاو
بخانه برد او را بر سر دروش
چو دید آن خواجه جوهر نوبه بر جا
مکان هشت دیگر برگزیده
دوی دیگر بدست مرد بستان جنت
بگرفتیم دزدی خود را بمردی
راهم نشان آن مردان

لونا در دوش سبزه ای اوفت دهند
برفتند و طمع از وی بریدند
بپای خویش در دام بلا شد
خیال سهو در راهی خطا کرد
جواهر از جیبم باز یا بند
جواهر از دهنش برد افتاد
طریق شهر را در پیش کردند
بیدید آنجا که مرد در افتاده
دیگر خواجه بیامد باز به پیش
بزد جوهری آمد بسودا
زد دزدان خواجه آنها را خرید
رسن بر کردن پیماره از دخت
یکو آن هشت دیگر را چه کردی
ز بیم جوهرهای کرد افغان

جوان از خیر و نیکو بود کرد
بگفته در دستان خواجه را کرد
جواهر بر دزد

که آن هشتی دیگر دزدان ببردند
برایشان جمع شد از عام و خاص
بیزار اندرون آمد سودا
سری آن خواجه مسکن شکسته
از و پرسید این احوال چون است
که آن ده دانه زیبا که دادید
که بر غواص آن ناحق عیان شد
تثنا گفت و که توشه و امیری
زان زمان عالم شهر بارند
زندش آن جوان را چو پاسبان
چو مکر و حید دید از جوری او شاه
چو سلطان جور ^{دزد} سلافا کرد
دیگر دولت بگرم از غنچه پاکش
ملک را دختری همچون مژگن شد
در آن موضع که او را بوی خانه

خواجه بی بی خدیجه

بصد زاری حلقه افتادند
یکی آمد از آن یاران عواص
زن که دید آن اجماع و عوغا
بزاری دست و پایش را بسته
بگفتا خواجه بختم سر کنون است
چنین در بوطه سودا نهادید
همان ساعت بروی سلطان ^{وان شد}
ازین افتادگان راست گیری
که در پست از ظلم و از ناحق دور دارند
که تا او مگر خود را کرد اظهار
بگشتن حکم او فرموده بنا کا
همه مالش به بازگان عطا کرده
ولیکن بوی در قصد ملامتش
که شایخ حسن او پراز بزم بود
میان دیوار او بودی خزان

چو با خواجه

چو با خواجه سعادت سر گران شد
مگر در قفل صندوق جواهر
نهاده آن بر روی دیوار
کسی کو طالعش بد اختری کرد
زنا که گشت آن دیوار سوراخ
کلی آورد او را کرد محکم
بسلطان گفت ای شاه جهان
برای آن روی خاتون زیبا
چو سلطان این سخن بشنید
بگفتا نش چون دستش کلین است
ملک فرمود نامپوش کشیدند
که می ناید و می گفت از دلی آزار
مرا چون پیشخ بترم حولت آمد
اگر چه حولت ده روز تیر است
ز در دخیل چنان میگردونید

زحل با مشربش هم قران شد
که آنجا گشت بر هر خواجه ظاهر
همی زد سنگ را بر میخ و سما
ببندان کلین آهنگری کرد
بگفتا خواجه و او بلا و صد رخ
غلام دید آن قصه را در آن دم
فلان کس کرد سوراخ بد دیوار
که هر ساعت کند آنجا تماش
بیامد خود بدید این قصه را هر کس
سزایش میل سرخ آتشین است
از مردم حدیث می شنیدند
کمان بردم که حولت یار شد یار
ندانستم که بر خون ریزم آمد
ولیکن آهزی آن ر سنجیز است
که از بیچار که جان بر باد داد

هر آن که نشاند صبر در کارها
کنون این قصه پیاره آنت
چو شه آزاده بخت این قصه نشیند
دیگر باره بزندانش روان کرد
سحر که آتش مهرم فروزد
کسی احوال فردا را نداند

اگر کل کار دو خار آورد بار
حاکم آزاده بخت و نوجوان است
نکه در روی ز کرد و در بند نشیند
که دیگر نشاید قصد جان کرد
چو آنرا خرمین عمرش بسوزد
پناهی در سخن در میچکانند

آمدن وزیر فرام به سر روز نام

سحر که چون بر آمد شمس خاور
وزیری بود نامش بهروز
چو داری این غلام بی وفا
که خلعان تا غیبت سلطان نکوبند
ز هر نوعی سخن باشد در آمد
دیگر باره ز زندانش کشیدند
بگفتا شه اگر چه بخشهاری
که ای کودکی نادان خیره

شاهی شب را جدا کرد از بدن
سلطان گفت ای شاه دل افروز
بباید گشت این دون زغان
همه دلهار زین کینه نشویند
ملک هر چشمش بر سر آمد
بنظاره برو خلقی دو دیدند
هلاکت می کنم این دم برای
کنایه کرده بچند کبیر

منظره بخشهاری

بگفتا بخشهاری شاه عالم
صبوری باید از مردان عاقل
هر آنکس که بتجلیل و ثناست
چو بازرگان اگر اندیشه کردی
بگفتا شه که بازرگان چه بس

دلت یاد اهمیت نشاد و خرم
ز بی صبری پشیمانیت حاصل
بنای کار او را بر سر زودی خراب است
چنان ز خمی پشیمان خور دی
به پیشم عرض کن این قصه را

حکایت بازرگان که فرزندان خود را بر انداختند

شاهی شاه را بر خواند اول
شنیدم ز بران این حکایت
ز ملک و مال دین داشت بهری
همه چیزش مهتبان خرد مند
در آن مدت که جفتش حامله بود
چو بازرگان در آن شهر اندر آمد
بترک کفها را برداشت آن مرد
که شاه دولت پابنده با و
ملک چندین سخن از خواجه پرسید

که دارم داستان پس مطول
که مردی بود با حسن و کفایت
گرفته عاقبت کنجی بشهری
و او را بنود اسپج فرزند
مکر در سفر با فاقه او را همراه بود
چنان پادشاه پیش در آمد
به پیش پادشاه رفت و دعا کرد
ز ملک بیخ دشمن کند یا و
بلطف خویش جوان بنک بشیند

چو سلطان مرد عاقل دید اول
عظمت فرمود گفتش پیش من باش
مباد از من پنهان کنیری
چو باز رکان چنین افتاد حالش
که مال شاه عالم ساخت محرم
نمیدانم ترا احوال چو هست
بزنهار بزنهار بزنهار
چو زن احوال مرد از نامه بشیند
چو ایش نامه شادی فرستاد
چو خواجه این بشارت نامه بشیند
ز سلسله خواست دستور کا اندازد
ازین قصه برآمد قریب سه سال
که من در آشتی نامه آره رومند
ملک است بسیاری عبادت
شماره با و اولاد زود بیایند

ز شاه خسلعی بخشد اول
چو تیر راست انز کیش من باش
به پیش جبهه سل خون غم بریزی
نوست او نامه پیش عیالش
از خاله نمی باستم یکدم
از نام دل از غصه غرق خوشت
که مارا کن ز حال خوف بجز دار
ز روی مهربانی نامه بوسید
که مال ملک پر خومه خدا داد
دلش از مهر فرزندان بچینید
ز لطف ایند بر پانه سادش
یکی نامه فرستاد او با طفل
ز بهر دیدن دیدار فرزند
نشاید کردن پشت بر عادت
مگر کام دل از دولت ربایند

کسی

کسی را گویم فرزند باشد
فرستادم که ایشان را بیایند
اگر نه از گرم لطفی نماید
قسم خورد و ملک ستوش بداید
در آنجا که بعد زن کار سازی
هم کس کار بقدر خدا کرد
میان آن هر موضع بود دریا
چو باز رکان که از کشتی برآمد
خواجه گفت ملاح ای برادر
هم از بهر زرسری برانند
مشو در خواب غفلت نایند
قصه آن روز روزن باد فرزند
بیایند بر لب دریا همان شب
بگفتان بفرزندان خانه
شما هر روز دید آنجا بیاید
شدند آن کودکان نزد یکدیگر

چو هر کس که یکجام قند باشد
میدانم چه حال است دیر آیند
روزیاره و بزودی بیاید
دیگر و بسوی شهری خوشی بنهاد
که بیرون آید از شهر مجازی
قصه اندر فلک باز چها کرد
پیامد خواجه بگذشت از آنجا
فروشد آفتاب و شب برآمد
در اینجا جمع دزدانند پر شر
که کسی احوال فردا ندانند
کلامی در دولت از سرر بایند
امید از مال و ملک خویش برکنند
خودش چون ماه فرزندان چو گوید
مباد ایش شو کشتی روانه
چو کشتی مرود آنجا حاضر بیاید
همی گشتند بر عزم مناس

پدرشان کینه ز بر نهاده
ز فکر نرس دزدان چشم در خواب
بجست از خواب چون آشفته جوی
بیا مدخواجه در فریاد و افغان
شینند نودکان غوغا بکنند
به پیش خواجه آوردند در بند
بگفتند نودکان ای خواجه ز نه سار
که ما را دزدینیم دزدان ندیدم
ز چشم و کینه خواجه بزد کف
اگر ندیند شما آن ز ما
فغان و کرمه وزاری طفلان
چو حلم و صبری خود با جهل پرداخت
چو ایشان پاک بودند از عیوب
در آن دم هر یکی جو بی بدست گرفتند
وزان پس چشم ما در لوله در راه
چو روز آمد یکی ز ایشان بنام

زر و کینه بر پشت سر نهاده
شینند آواز ایشان بر لب آب
گفتند آن کینه ز رسای می جو بی
که یک همیان ذرم برد دزدان
گرفتند هر دو دستش را به بستند
ز نادیده نمی دانست فرزندان
مسلمانم زین دزدان شرم بردار
خدارا بر گواهی خود کزیدم
همی دست بر بالای مصحف
بدریا اندر اندازم شما را
ز بی صبری قهری مرد نادان
گرفت هر دو در دجله انداخت
ببست هر یکی را افتاد جو بی
ز یکدیگر جدا گشتند و رفتند
همه شب تا بنزدیک سحر که
بزاری هر دو بجهش بر سر آمد

ز دیده خون دل بردید روان شد
ز ملاحان مکر احوال پرسید
چو آن ملا حرا با او این خبر داد
بزاری جامه بر تن چاک می کرد
ز نا خون کشت رویش بار بار
چنین میگفت و بر سر موی میکند
کراز یعقوب یکی پوسی جدا شد
پدر ده سال فرزندان خود ندید
همی بروم بصید شادی و ناز
چو سزم آنکه از دستم بریدند
چو بازگان سخن بشنید از زور
زنده خود را از زور بدید و بشنید
که چشم خود بدست خویش گندم
کسی کونست رایش بر صبوری
همه کاری صبوری باید ای جان
که کین هر دو را بر جان ندارد

میان فاقه هر سودوان شد
از ایشان قصه های رفته باز شنید
بر آمد از نه سادش با کله و فریاد
زمین می کند و بر سر خاک میگرد
بروی خلقان ز بر سوی نظاره
من آن عاجزم که کم کردم فرزندان
مرا هر یوسف مصری ز من جدا شد
ولیکن قصه ایشان شنیده
به پیش خواجه بازرگان هر شب باز
فنا گشتند هر دو با بر اندیدند
سپهر روان شد نزد آن حور
بزاری خویش در پایش انداخت
من ایشان را بدیدم در فکندم
چنین بر حرف کشد در بنی ضروری
که بر سر کایمان است میدان
بقول مصطفی ایمان ندارد

و اینست توفیق که

بنوینقت امید من پناست

حدائق فرزندان از یکدیگر و واقعه ایشان

چو فرزندان ز یکدیگر بریدند
یکی گفتش همی جمع بد بدیم
چو ما را یوسف مصری غلامت
یکی دیگر بروی چوب یاره
چو اول بود از سعادت برکنار شهری
شهری آن شهر بر عزم تمامش
بر آمد فرقه دولت اول بنامش
یکی محرم ز نزد بیکان سلطه
به پیشش شاه برد و اندم اول
هماندم عاشق دیدار او شد
ز احوالش به پرسید و بیان کرد
بشکر گفت آن شاه خردمند
بفرزندی قبول افتاد او ماسه
امیران جمله گفتند شاه دانند

یکی جمعی ز غواصان بدیدند
ازین دریا دری به چون ندیدیم
بهامی حسن او مال تمام است
فکندش موج دریا برکناره
دران جانب معظم بود شهری
بفصد صیدی کردید در اینجا
همای پادشاه آمد بدامش
بدید او را کودکی چون ماه تابان
چو سلطه دید آن روی بنکوه
ز روی مهربان یار او شد
ملکه فتنه کودکی عیان کرد
که من پریم ندارم هیچ فرزند
درین فتنه خبر باشد شما
هران کسی که او فرزند خوانند

وزین بینه

ازین پاسخ چو سلطه کشت آزاد
بسر را با هزاران عزت و ناز
کلاهی خسروی بر سر نهش
نشاند اول ملکه بر تخت شاه
خبر افتاد در شهر و ولایت
که نشد بود فرزند ی نهفته
تمام ز عدل او دلشاد کردند
پسر بر تخت دولت پادشاه شد
بوه این کار را بنقدیری آتقی
یکی این چنین آمد عنایت
بد چون کودکان در آب انداخت
بزن گفت که در کشتی نشینم
کفن سازم در خاکش سپارم

بهر یک ز رو آب و خلیفه داد
بشهر آورد دوشادی کرد آغاز
کنای مهربان فر بادش
بوه این کار تقدیری است
بشادی میزدند طبل بشارت
نشاند اول تخت کارا
ز بندی هر غمی آزاد گشتند
ملک آمد و مرگش فنا شد
کدای میرسد بر تختش
شنو از کودکی دیگر حکایت
دلش از فرقی ایشان نمی سخت
که باشد مرده ایشان به بینم
دیگر اندیشه و اندوهی نداریم

رفتن پدرو مادر بطلب فرزندان خود

چو بنشستند بر کشتی اخلاص
دش از داغ بهران بازه باره
دری کم گشته پیداست ز غواص
بشهری آمد از دریا کف ره

پسر با علامان دیدم
چو جان با مهر چشمش آشنا شد
چو فرزند دید آمد خون در جوش
غلام از جان شدم خریدار
بها داد و پسر را باز خرید
بلفنا ای جوانمزد از کجا بی
پس از حال خورمزی بیان کرد
وز آنجا سوی مادر برد او
بزاری از سر و پایش در افتاد
که ای عمر عزیزم جان مادر
پسر گفت نوانم تا کجا شد
پدر و مادر بدیدند روی فرزند
چو این دید این یکی را باز پس داد
چو خواجه دید آن فرزند خویش باز
دی آرد او که گرفت
پس بند بزرگان می شنیدی

همه پروانه او بودند چو شمعی
دلش از فرقتی ظلمت صفا شد
بگفت ای خواجه این در دانه بگوش
بمن بفروش و بستان ز رودینار
ز احوالش مگر رمزی به پرسید
که می یایم ز بویبت آشنا بی
پدر شد در نظر هم بیان کرد
چو مادر دید آن روی پیکو
بر آمد از همسایش بانگ و فریاد
خبر بر کوز احوال برادر
میان آب او از من جدا شد
بگردن آن زمان شک خداوند
بروی او همی با شدم دل شاد
همی پرورد او را از سراز
بخود بر اویش هر جا که هستی
بجان و دل ز دانش منجوری

ازین بر آمد چو دست ساس
پدر از کار خود است آزاد
پسر را هم در میگفت مادر
درون آبروی و نام سراسر
پس با قافه تا کجا میروز
ز هر چیزی بترس ساسی قابل
بیامد پیش سلطان و دعا کرد
جوان چون سلسله خوب زین
چو او را دید سلسله خوشی
همی گفتش ز روی مهر با ن
دی تا تو از مهر جان آشنی
پسر گفتا که من شد غلام
کرد رست و خدمتکار او شد
چو سلسله محرم دیدار دیدش
پسر تیر کار حرف چنان کرد
پدر را نامه شادی فرستاد

پروین پسر صاحب کمان
سهرابان پسر می فرستاد
ز هر جای طلب میکند برادر
مگر نایبند ز جای بار
فضیلا آمد اندر شهر آن شاه
ز هر خدمت گشت کرد حاصل
ببگذر که سلسله ^{۱۱۶۱} مر حبا کرد
حسن صورت و سیرت مهیبا
جوان سلاخعتی شاناز پوشید
که تو می باش مال یار جان
نمی باید ترا از من جدا شد
دی به او برادر درون حرام
خدمت محرم اسرار او شد
برفت بر بزرگان بر کنر دیدش
کزان تدبیرت سلاطین دمان
که مال دولتی عیبی خدا داد

باز با بی صبح

کسی که کار دولت رخ بناید
شما هم رو بسوی دولت آرید
ولیکن بشنو از رخ دیگر حکایت
که دشمن کرد در ملک خرابی
ازین فقه چو سله کشت آگاهی
که با مردم ده مرد باید
بکش کرد اسله که جامه وز
چو از قلعه بر آمد چو نشت
بر آمد خیمه ایوان خرگاه
فروز آمد ملک آن شب بصحرا
ملک در خواب شد بجز از قتل فانی
که شد دشمن پدید باشد
چنین باشد طریق مهر بانی
کشم شمشیر باسی شاه دارم
بسو کرد این چنین ندیر این
برهنه تیغ در دست جوان دید

یقین می دان که کام دل بناید
دیگر اندیشه در دل مدارید
بسه آورد شخصی این شکایت
چرا از فتنه دشمن بخوابی
اصلاح با بزرگراه کرده آرزوی
که دفع شد دشمن کرده باید
بشد آراسته مجموع لشکر
بیرون رفتند امیران با سپاه
گرفتند خیل دشمن بر سر راه
جوان در مجلسش جمع شمع پدید
جوان را در سرش آمد چنانی
که شب در قصد او در کار باشد
مگر بندم بعزم پاس بانی
که آید دشمن بفرزش بر آرم
بدین فقه علامی کشت بیدار
شتابی برده صبرش بدترید

زبان بکش دو برو شنام و خورای
ازین غوغا دیکر چندی دو پیژ
در آن حالت ملک بیدار کردید
چو سله ازین حکایت کشت آگاهی
شاهی سلاجقه از بدین سر
وزیران در صف دیوان نشستند
جوان را نزدش کردند حاضر
جوان را از ضرب چو پستی و بند
چو سله که لایمی کرد و حمایت
وزان پس با وزیران گفت سله
وزیران جمله گفتند حکمت است
ملک اول از خاک تیره برداشت
باخر اصل بد فکری خفا کرده
ملک گفتا اگر از کشتن خوراست
توان کشتن هر صد بندی چو بند
غضب جهل است کشتن کار تیغ است

که تو فقه شسته از چه داری
برهنه تیغ در دستش بیدند
به پرسید از کسان و فقه نشیند
به بستند آن جوان را تا سحرگاه
شاهی خاور ز سرج شرف زدگر
مرد کشتن بر نایه بستند
ز تندیش تا کشتند این فقه خا
بخورد از راستی سخنانه بگویند
کنون از کجاست دارم شکایت
چومی باید کردن در حق آن
و این سخنرا بید کنه هیت
سر ترا بر سر خود بر افراشت
شیر از بدن باید جدا کرد
ولیکن مایه مردان صبور است
ولیکن یک مرده نتوان کرد زنده
باخر حسرت و حیف و در تیغ است

فرستد آن جوانزاده بزندان
وزان بسوی دشمن کرد آهنگ
در آمد غلغل و طبل بشارت
چو باز ولتش پرواز آمد
بزرگان این سخن گفتند با شاه
درین صحرای ملک در چند باشد
فروز آمد بدشت صید خسرو
پدر چون نامه فرزند بر خواند
همان دم شد بیرون با اهل خانه

بنیاد از صبوری کسی پشیمان
شکستند خضیر در اول جنگ
عنی شد لشکر کی سلطان کا ز غارت
ملک با فتح و قدرت باز آمد
که روز چند فروز ایم در راه
مبادا دشمنان در کعبه باشند
و ما از حال خواجه فقه بشنو
ز شادی بر سر نامه زرافشان
بسوی وصل فرزندان روانه

حکایت رفتن خواجه بزرگ پسران خواجه

پیامد خواجه بر شهر ولایت
که مال خادمش هست و ز زند
چو احوال پسر از خلق بشنید
نوشت از نامه زاری بس
پدر پیر است و مادر هم چون پیر
بیا بستان و بفروشی بیا حذر

به پسرید از خدایق این حکایت
بگفتندش که هست آن شخص در بند
ز حسرت خون دل در دیده باید
که شایار حجتی کن بر فقیران
شها فرزند مال بند بر گیر
که یکبارش حرف افکند بدریا

دیگر در بند سلکها گرفتارش
چو راوی نامه خواجه فرو خواند
ز روی فکر آن ساعت گمان کرد
بیامد خواجه پیش شاه آن دم
زمین بوسید و سلکها ترا جا کرد
پدر را چو ز در فقه نشانت
بگفتا از سری زاری افغان
پسر را چو زنده از وصل پدر
کسی که سعی گشتن می نمودی
چون که آن زمان آن حال دید
پدر آتشب اگر کردی صبوری
و کرم کردی قصد برادر
اگر نه از دجنت آید صبوری
چو کردی جنب را این قصه آخر
بزندان بر دند پا بر بند زنجیر
اگر خواهی ز الطاف آتیه

ندانم از چه طالع او بزدارش
ملک در فقه دریا فرو ما شنید
ملک **پسر** را در پی خواجه روان
جگر بر خون و دلش بر داغ و پرغم
ملک بر سید و خواجه قصهها کرد
همان **عنت** خویش در پایش انداخت
منم سر کشیده در بای مسجران
برادر را بگرد از بند آزار
بختیگر را سرش از تن بریدی
سری انگشت قدرت می گزیدند
بمی خوردی چنین اندوه و هلاکی
بوی ایندم مرا از مهرک بدتر
فروز دجنت او مصباح نوری
برفت خورشید شب آمد بفا
که تا فزاد جو خواهد کرد تقدیر
صبوری کن صبوری کن بنای

حکایت
پسران کن
ملک
صبوری
حکایت

حکایت آمدن وزیر سیم که نامش آفرین بود

چو وز دیگر آمد مرض خورشید
وزیری بود نامش آفرین بود
در آمد پیش سلطانه آن کس افراز
که نشد این پسر بدنام کرد است
بعام داستان این غلامت
ز زندانش بیاوردند بیرون
کم نامت بیرون ایندم و دنیا
که تو مال چنین بدنام کردی
منافق بگفتا خجیب رای خجیب یار
که ایند و کس در صابر است
چنین است کار صابر جهان کرد
ز صبر و شکر بر حکم الهی
ملک گفتا بگوگان صابر زجا
بگفتا خجیب را ندم خجبر و
بهفت اقلیم عالم نور خجید
بعزت از همه بالانشین بود
زمین بوسید و قصه کرد آغاز
همه کار ملک را خام کرد است
حدیثش در میان خاص معاست
ملک بندهی گفت ای سفاک و
که نام کردی بدای بدنام رسوا
خجیب خجیب کاخر خام کردی
صبروی کن بکار خجیب است
شتابی کار شیطان را نشناختی
خدایش بر سعادت پادشاه کرد
رسید از چاه غم بر تخت نشاند
چگونه بر سر بر تخت نشاند
که شاه داستان طرف نشناختی

ز گفتار

چون

ساز گفتار بزرگان پند بر گیر
چنین آمد ز راوی این حکایت
که نامش بود صابر آن خردمند
ز دنیا چار پایی چند بودش
در آن ده فتنه برخواست ناکاه
ملک بشنید حال کرد اشارت
ز نه صابر صبا بر گفت ای مرد
برو پیشش بکن افغان و زاری
جوابش داد صابر کی دلارام
اگر او کرد بر ما ظلم نا حق
کسی بشنید این پاسخ صابر
جوابشند این سخن سلطان
که تا کرد ترغارت محمد مالش
خود وزن و با هر فرزند بر نشاند
باشان از فضا در زمان رسیدند
ز بر نا بشنوم این قوم یقین گیر
که مردی بود در ده ولایت
عیالی بود او سلا با هر فرزند
گزارش آن معاشی بود سوسش
غلامی کشته شد خاص نشاند
که بردند کلاه آن ده بغارت
ملک اطفال ما را بینوا کرد
مگر باشد که جزای باز آری
بکن صبری که خجیب کرد این خام
شنا داد ما را حاجی مطلق
به پیش شاه رفت و کرد ظاهر
ز خشم و کینه با میران حرف گفت
بیرون کردند از آن ده با عیالش
نهاده نرود در راه و بیس بان
هر نا کودکی چومه پاره بدیدند

طمع کردند ایشان را که رفتند
دل پر باد ز حسرت پاره پاره
در اینجا رو نهادند سوی راهی
برایشان از زندگانی بود چو زهری
چنین گفت این سخن آنروز باری
تو اینجا باش تا من بیایم
نشست آن زن که ناکه از کناری
بدید آنجا زنده تهرانشسته
سپاهی دیدار عاشقی او شد
بزن گفتا که ای شیرین زبانم
بصد نازت بدارم در نهان
جوابش داد و گفتا ای برادر
پیاده در بیابانها براندم
دیگر با کار دیگر نیست کارم
سپاهی گفت اگر فرمان بری تو

ببروند که کودکان او را رفتند
همی کردند از بی ایشان نظار
غمی چون کوه بر جان جو کاوی
رسیدند عصر کاوی نزد شهری
نشاندند کمان در شهر رفتن
روم در شهر ما کوه بیساریم
بدید آنجا یکی نازی سواری
دلش از داغ بجزان بود خسته
بیکه و فسق اندر کار او شد
بیان تا من نتراد شهر آرام
تو ما را باش همچون بار جان
مرا ازین جای که نبشند شوهر
مرا ز بی تو نه اینجا باز ماندم
مرا اینجا بیدار در انتظارم
از دست تیغ تیرم جان بری تو

و گریه

و گریه می کنم ایندم هلاکت
ز ز پیچاره از کشتن بترسید
بگفتا ای جوان دست ندارم
ولی یکدم تحمل کن بکارم
خطی نوشت و زن بروی آن خاک
بگفتا ای صابر بخت نکوست
کلامی بخت تو تاراج بردند
سپاهی کرد بر پیش سواره
بخانه برود در پرده نهان کرد
چو صابر باز آمد ز بازار
هم ز هر سوی دوان شد
خطوط معنوی از خاک بر خواند
چه آخ از حطش قصه یقین شد
فضا ملات آن شهر و ولایت
چو ز هر کس سلاک میدیدند خدام
هر آنکس سلاک زر بودی دودری

نهانی منم در زیر خاکت
جز از بچار که چاره نمی دید
بدست بکل تو چون آهوشکارم
که تا من مقصه خود عرض دارم
حدیث رفتن از جان نمناک
نمیدانم تو را احوال چو نیست
مرا هم شهرمان تاراج بردند
شبانه بود بر شهرش کناره
کسی بر سری او پاسبان کرد
ز ز خود سلا ندید کشت افکار
تا خط از آن عیان شد
که تا و هووی خود با فلاک میراند
در آن شد آمد و گوشه نشین شد
بنای تو مهاده از عمارت
بکار کل همی افتاد در دام
بدادی سیم و اول خود خریدی

غلامان چو صابر مسکین بیدند
 مکر در کار سدا با بوسه
 که از بیطافه آنزد درویش
 مکر صابر بدو گفتی که ای یار
 که مردان از صبوری در یک چاه
 در آنم شاه به آنجا حاضر
 ملک ازین پاسخ از صابر برآفت
 که تو می باشی اینجا در یک چاه
 چو صابر درون چاه افتد
 برایش می گفتند آب و نان
 ملک هر روز یکبار ز ناله
 بیاش آنجا که آرد روز بخت
 به ساق فقده صابر برآید
 مکر پیش از حکایت های صابر
 گرفت و کرد و بنهاسان هلاکش
 آن پادشاه بر او بود

بجای کل و پایش نرسد کردند
 یکی مرد فقیر و دل شکسته
 همیشه گریه کردی از در کاریش
 ز مردان صبر یابد در همه کار
 رسیدند بر سر پخت ناکاه
 شنید این قصه از مرد صابر
 بچه افکند او را این چنینی گفت
 که تا روزی برای بر سر چاه
 بشکانه سری بر خاک بنهاد
 ز بهری قوتی جسم و جان
 صابر گفت در بالای آجانه
 ز چاه بتر بر بالای تخت
 ز صبرش تاج دولت بر سر آمد
 ملک را بگرد بوجو ظاهر
 بگرد از کونته در زیر خاکش
 خلاق

خلا یقرا کمان می بود بکند
 حکایت ملک انبار رعیت ستم کرد

ملک از جهول گویا آغاز
 برای زینت و آرایش تاج
 رعیت چونکه به عدلش بیدند
 بنار استی که از جورش گریزند
 ملک از کار ایشان با خبر شد
 ز زشتی کسی نبوهش بر حمایت
 جوشه از ترس کشتن گریزان
 که مال پادشاه بی عدل باید
 بزرگان مجد گفتند شاه
 زهر او را گرفت کرد در بند
 یعنی گفتا که آن جوان
 ملک باینده هر روزش که دیده

بنشادی
 که داد پادشاه به آنها رعیتش
 ز بهر زینت و آرایش و ناز
 رعیت را بنان کردی محتاج
 بجفای جور و وظلمت می کشیدند
 مکر بسته که تا خویش بریزند
 نهانی از بیابانها بدر شد
 بگرد از ترس خوف ترک ولایت
 بگفتند خلق با میران دیوان
 که بر مسکین ستم کردن تابد
 آن جوان نبود خوب و زیبار
 نمیدانم که چنین بود حال آن خردمند
 که چند سال است این جوان در یک چاه
 که با او بود و گرفت و شنید

برادر پادشاه

خلایق این سخن را چون شنیدند
بگفتندش که تو ای مرد چاهی
ترجیه بزه آوازی شنیدند
بشادی بر سر تختش نشاندند
خبر افتاد و در شهر و ولایت
و در او پادشاه به ظلم کمر بود
چو نامش بود عادل این صابر
چنان عدل میان خلق به نهاد
خزاین را بشک کرد قسمت
مزارکشان را کرد آبادان
برای مؤمنان مسجد بنا کرد
چه در عالم برآمد نیک نامش
چه صابر از صبوری گشت
ملک آن شاه صابر از بون کرد
ز ناکه دشمن در ملک او ناخت
ملک از ترس گشتن شد گریزان

ز شادی بر سر آن چاه دویدند
بیا بنشین بخت پادشاهی
مکنند از جنت دور کشیدند
نثارش در کوچه بر رفتند
که شاهی هست با حسن و کفایت
ز حال در میدان به خبر بود
از آن با ما خدایش کرد سرور
که از عدلش همه خلق بودند شاد
بزرگان را بعزت کردند خدمت
ز رو نعمت عطا کرد بدو ایشان
و در موری ز جوری او نیاز زد
همه گشتند ز جان و دل غلامش
بپا و قصه دیگر فرو خوان
که مالش ببرد و از شهرش بد کرد
ملک را از سر بر لولت انداخت
عیال خود گرفت و شد گریزان

سبی کردید و کس جای ندان
بگفتندش نصیحا برای بنرور
عزیزی آمد که مهمان شماست
بیاوردند با شهرش با عزت
وزان پس با سلام شاه برداشت
بفرمود تا گرفتند جمده مالش
ازین قصه شدند امیران پیران
بهمی گفتند که خسر و ظلم کردند
دیگر بردند هر جای پیامه
بپارند نزد سلطه خدیار
مگر آن قصه را در زبان شنیدند
بپس آوردند فرزندان بسودا
همان دم کودکان خویش شنیدند
چنان زدند که چشمش را کردید خون
بزرگان چون چنین احوال دیدند
دی از ترسی شهر چیزی نگفتند

گذر بر شهر صابر او فتادش
بزرگ با عیال چند نو کرد
ملک گفتا که ما را همچو جانش
بشادی خدمتش کرد آغاز
ملک صابر غنیمت خویش شنید
بیرون کردند از آن ده با عیالش
بنو دند با خبر از حال ایشان
مگر همچون خبر او ظلم کردند
که هر کس را بود زین باغلامی
که فرزندش را با ناز
که فرزندان صابر را کشیدند
چو صابر دید فرزندان خود را
تنی در آن بشیب چو با نداشت
دیگر از شهرشان کرد پذیرد
امید از کار آن سلطه را بریدند
ز قهرش کینه دل می نهفتند

بجزرب

شنواز قصه دیگر بشارت
غلامی بر سری آن پاسبان
که روز اتفاق افتاد نامی ه
سپاهی در رسید و ما جیر گفت
بگفتای مسلمانان بدانند
که چند سال است مراد در بندگوست
خدا بقی این سخن را چون شنیدند
سپاهی گفت ای سلفه عاقل
همی گوید تو بنی شنی شوهر من
بگفتا صابر بزن باکم نازی
چون گفت ای سلفه کسور
چون این گفت صابر در زمانه با
زنی خود را بپرده در فرستاد
غلامان سلاح صابر کوشش کردند
چو جسمی پستی بیرون کشیدند
بگفتا تا یکی خاموش باشم
غلامان گفتند یا شاه صابر

که چون آن زن سپاهی کرد عمارت
درین چند شبی در خانه نهان کرد
ز خانه جست بیرون از راه
زن از بی طاقی فریاد ماکون
مراد است این فلاح را بپند
مراد شوهر و فرزند کرد دست
سپاهی ساری دیوان کشیدند
ز غم اینست با من مهر در دل
ترا لایق بنامش در خون من
چرا با شوهر خود بر ناسازی
مراد این فلاح را نیست شوهر
عیال خویش را شناخت
سپاهی سلا غلامی بند نهاده
سپاهی بگفتند بهوش کردند
امیران چون چینی احوال دیدند
ز ظلم جور تو در جوش باشم
صاحب مدر

جفا جور

جفا و جور تو از حد بیرون شد
دی نخواست و مهمانرا صد تاز
رسود ایان غلامانش کشیدی
بناحق میکشید بیکانه عورت
بگفتا صابر ای یاران همدم
پس آنکاه شمارا ~~بگفتا~~
زن و فرزند خود را من کشیدم
شما را نیست معلوم این حکایت
ز اول تا با آخرت صابر
پس آنکاه بگفتا من فلام
کنون گرفتار بل و لایق نه بیند
امیران چون چنین کردند بگفتش
بگفتند ما همه از جان غلام
که ما را از گفته خود مسامح
امیران که با عدلش نیاید
و مپری که کارش قدر باشد

مگر بخت ز دولت سرنگون شد
جوارگی کرد پیش بیرون دیگر باز
چنین ظلم بکوتانا که دیدی
که نیست این طاقت ز جورت
جوابی بشنود ما خرم ما هم
مراد با ظلم و ناحق را چه کار است
بناحق برک از داری بچیدم
چرا درید ز تو این شکایت
حکایتهای خود را کرد ظاهر
صبور می کرد سلفه جهانم
یکی دیگر بجای من گزینند
ز جان کردند هزاران آفرینش
شما بر ما کنیزی زانکه خاتم
بغیر از تو دیگر سلفه کا ندارم
رعیت از برایش جان بیازند
رعیت دشمنش در شهر باشد

دولت بودی

وگر با ظلم و ناحق کار تا کرد
چو باشد نا کسی دهن ز خوشی
بگوش ای حرکت کلام شیرینکام
چو صابر کاوانی پادشاه شد
عروس جری کیسو در بر انداخت
خداوند از عصیان دار جری
چو کردی بختی را این قصه گوینا

که چون سلا دشمن خلق خدا کرد
کنندش هرستان هم قصد خوشی
که از تو هم میماند یاد کاری
بعالم نام بنگش داستان شد
شبه خاور به پیشش سر بر انداخت
پناه می لبه شکر و صبوری
به بردندش نبردان تا سحرگاه

آمدن وزیر چهارم شهر و زمان

وزیری بود نامش بوشهر روز
بگفت آزاده بخت آن دم بفرز
ولیکن تا کی در بند باشم
زعیرت جان من شد باره بار

بیامد چهار پیش سلا که چاره بیگی
که دلم ترا بختی ری خردمند
ز کار تو چنین دل تنگ باشم
مرا خردگشتن تو نیست چاره

سفره بختی ربات

بگفتا بختی رای شاه دانا
وگر تعجیل خواهی کرد چو نایاب
بگفت آزاده بخت ای جوانمرد

مکن تعجیل در گشتن ما
بشمار خوزی مانند بهزاد
بگو بهزاده که که بود چه با کرد

حکایت پادشاه و امیر و نام

بگفتا

بگفتا بختی رای شاه سلا
شنیدم ز اخبار بزرگان
که اول بود وزندی چو ما هی
دران ایام مثل او نبود
بگفت خوب و خلق نیک را پیش
بغایت با عزیزان مهربان بود
مسافرو چون شدی در شهر مهمان
به هر مردی که شزاده نشسته
چو رفتی جامه و خلعت بدادی
ولا از هر کسی کردی سوال
جوابش باز میدادند هر کس
اگر نه مثل تو هرگز ندیدیم
شماره بوسف مصری غلامت
ملکزاده سوال از جمله کردی
فروز آمد به همان خانه شاه
ملکزاده جوان مردی بنگوید

زمانی گوش بگوشت سوی ما دار
بصیحت نامه از گفتار ایشان
مگر در شهر شیروان بگوشت
بجوبه کوی از خوبان ربودی
سراغندی شاه بزرگ پر پایش
نشانی نام بنگش در جهان بود
ز خوانش خوردی نعمت و نان
بگفت خلق با پیش لبه بستنی
بشیب پای مهمان بوسه دادی
که با شد همچو من صاحب کما
که ما همچون تو مگر ندیدیم ازین پس
نه هرگز از کسی دیدیم
که در عالم ترا صورت تمام است
ز شهر مهر آمد روزی مردی
بیا سود از غم و از رخ آنرا
جواب خوشی از وی به پرسید

که در عالم ایست کرده دیده تو
مسافر گفتناش تا مثل تو کس
که شاه مصر دارد خوب دختر
چنان وصفی جمال او به بر
بنازیده عاشقی گشت او را
بنوعش خواب و صبر و خور
زخم رویش بسانی زعفران
پدر آگاه شد از حال فرزند
مشغوعمکن ای ابا پشت و پناهم
زهر نوعی پسر را دل خوشی داد
که من شکر از جمده خاد مانم
که این بیماری بکفر زنده دارم
اگر شه از کرم لطفی نماید
خدمت گرفتار شاه باشم
اگر شه قابل و لایق نداند
مصر آمد رسول شاه شیران

جس من کس دیده تو
مکرد مصر بود الا دختری بس
که مثلش نیست در هفت کشور
که آتش در درون شاه انداخت
چنان بست آن روی بنکوب
فتادش مرغ بنادیده در دام
ز حسرت خویش از دیده روان شد
بدو گفتا که ای شاه خردمند
که من اورا ز بهر تو بخوابم
بش من مصر مکتوب فرستاد
و نه از شاه می باید نشام
ز جان باشه سری پیوند دارم
بزروی هستی با ما در آید
که بنیدیم و در راه ^{خند} باشم
ز گستاخی بنده را بگذرانند
چندین کتفها در پیش ^{سخت}

چوراوی نامه خواندوشه بشند
جوابش با نامه آری فرستاد
برهای شیر دختر صد هزار است
رسول آمدوز مصر نامه آورد
بگفتناش زری ما چند هزار است
پس از داغ بجزان خسته دل بود
پدر گفتش ز روی دلتوازی
سپرده صبر بودش نه آرام
سپرسور دیده شد چون زنده آمد
پهرون آمد ز خانه مست و حیران
همه شب تا بنزدیک سحر گاه
چو از مشرق بر آمد صبح صادق
فضارا کاروان مصر آمدند
چو انرا تا کهسان از نور دیدند
بگفتندش که ای جاسوس دزدان
بیا برو که بارانت کجا بیند

نخلوت با بزرگان مصلحت دید
که کراوی گیت با او را بداد
مر با او همین قول و قرار است
ملکر این حکایت با خبر کرد
بگفتنا خازنان هفتاد هزار است
ز حسرت بر رخس خونا به بکشود
که ده روز دیگر با ما بسازی
چو از عاشق و ناخفته و خام
خیال آن نکارش بر سر آمد
نهاده روی در راه بیسایان
پیاده میدوید و گشت کمر آه
شنو تا باز چون شد حال عاشق
ز ترس دزد می رفتند محکم
سواری چند نزد کیش دویدند
کنه با ز کنه اندر بیسایان
که ایندم همه در بند و بلا بیند

چوان گفتا که من بیاران ندارم
بیدند کودکی چون ماه پاره
وزل میداشت او را همچو فرزند
که فرزندم در اینجا خشمگین شد
بزرگاری که اولاً باز جویند
چو شاه معر این احوال بشیند
که ناکه خواجه آمد پیش سده
چوان این زمان در بند دارم
گفتا شد که بنمودی فراست
بروز و بیانش در بر ماه
گفتا ای پسر احوال بر کوه
تو باری از کجایی قصه بر خوان
ملکاده در اندم قصه برگفت
چه شد معلوم از احوال اول
چوان را خلعتش نماند پوشید
بر نوعی پس در خوشی داد

بزرگاری که فرزندم از دست داد

من مسکین ز بجران با قرارم
بزرگ کاروان کردش سواره
بمهر آورد او را کرد در بند
دلش در بند ما همی نازین شد
دم از غم و بجران بشویند
ز هر جای و را احوال پرسید
که بفرستم شما جاسوسان
اگر سده بفرماید بیارم
من اولاً میکشم هر کس باست
بیامد خواجه آندم پیش برنا
چوان این چنین زیبا و نیکو
چه بچیند در آن دشت و بیابان
حکایتهای خود از خواجه نهفت
هماندم برگرفتند او را
بسکین خوبانش بیوسید
که من کارت بسازم باش دلش

وزانجا

وزانجا پیش سده رفت آمد
که این جاسوسان ما دشمنان
گفتا که اگر شادی نوازند
چوان را با هزاران عزونان
ملک بر تختش شاه پیشش
بجلس جام می در کردش افتاد
مغان و شورشی مستی بر آمد
بزرگان در صف هولنگ نشیند
بسرنا که از مجلس بیرون شد
در آن خانه که دختر بود بر تخت
چوان مست بر عزم تماشای
پس آن ماه سلاطین روزی
نهان با مادر در دختر نمودش
بسیار با تشکر چه چنان
ز ناکه سبب سرخ بهمچو آتش

ملک ازین حکایت با خبر کرد
چونش این قصه از خواجه شنید
اساس کار داد اما دی بسازند
به پیشش شاه بردندش با غراز
به یالا ز رو کوه بر برفش
بیانکو چنگ و عود و نقش اسرار
ز بهر عقد قاضی اندر آمد
ز بهر شهادت عقد نکاح بستند
نکرتا حال آن پجی راه چو شد
ز ناکه هم بر آمد شورشی و سخت
بیامد تا به بیند دختر شاه
در آنجا مکر اول زنی دید
زنی بد بخت ایمان بنودش
چوان عاشق شده بر روی دیوار
بزد بر هر چه چشم ماه مهرش

پسر برداشت آه و فناد
 همه مست بودند و دیدند
 چنان شادی بشون گشت
 در آن زحمت سپرد جان داد
 که هر کس نباشد صبر در کار
 چون تقدیری الهی گشت نازل
 نصیحت از پناهی یاور
 گفتند که شهر آمد دل بر آید
 حدیث نجیب را آمد باخام
 به زندانش ببردند تا سحرگاه

فغان در مجلس سلطه در افتاد
 چنان ترا در چنان حالت دیدند
 بیگانه اگر کوز گشت عام
 جز در جمله عام در افتاد
 اگر کل کار در و خار آورد بار
 همه تدبیر را کرد باطل
 زبان و چشم و گوشت را پیش در
 اگر در گشتن ام صبری نماید
 بشد خورشید اندر پرده شام
 که نا حکمش چه فرماید چنین

آمدن وزیر نجیب چهره نام در پیش پادشاه
 وزیر چهره نام و رجو بر زبان
 زمین بوسید و گفت ای شاه
 زهر نوعی دروغ چند پرورد
 کسان چون شاهوار چشم دیدند

در آمد روز پنجم پیش سلطه
 شدیم اندر میان همه بدنام سوا
 که آتش در درونش انداخت
 جوانزاد صفت دیوان کشیدند

بگفتای

بگفت ای شاه بد بخت گمراه
 مرا هم در جهسان بد نام کردی
 گفتم ما را بصد زاری مهادت

تو بدنامی دیدی هم بخت رسوا
 چنین زهری مراد در کام کردی
 گفتم این نانک در زهر خاکت

مناظره نجیب پادشاه

بگفتا نجیب رای بخت آزاد
 کسی که ز نام نیک بیگنا هست
 امید من چنان است باری
 چونم در کار سلطه بیگنا هم
 یقینم با خدای خود چنین است
 که بهستان در حق زن کردی یاور
 بگفتا شاه بیابر کو تو با من
 دعا بر جان سلطه که برنا

که بخت سلا ز داوری باور
 خدا در حق آن کس نیک خواست
 که در آخر بیایم ازین رستگاری
 خداوندی جهسان باشد پناهم
 مرا هم قصه آن داد بین است
 وزیری خود بگشت از بهر دخت
 که حال داد بین چون بود با
 که دارم در استان خوب وزیرا

حکایت پادشاه داد بین

شنیدم ز پیران خردمند
 طلب کن خیری بگذار از شر
 که از خیرت سعادت پیش آید

نصیحت نامه خوب از بهر فرزند
 تو بشنوی این نصیحت از من ای پسر
 ز شرت هم شقاوت پیش آید

چنین گفتند پیران هنرور
ملکر نام نیکش داد بین بوه
هر داندل بوه نده شه اوزیرش
یکبار روزگار نامش آن بوه
وزیری بهترین یکتا دخری
که اندم بجن او بنودی
هران مردی که بهر شمی وشت
که من در ده عتی پیورده رم
مدام اندر سری نماز و روزه بوی
مکر روز خلوت خانه شاه
چونست هی داد بین این قصه
بگفتاشه که یارم شما بند
بزرگها چغیر شنید این فسانه
بدخر گفت ای حوری پری زاد
رضای تو چه باشد اندرین کار
جوابش داد و دخر از سر تاز

که شاهی در دیاری بوه سرو
همیشه با بزرگان همتش پی بوه
بهر حال و کاری دست گیرش
که نام دیگر بر کار دان بوه
که نام نیک در هر کشوری داشت
خوبی کوی از جوان ربوی
چنین دخر جواب جمله می داد
موای شوهر اندر سر ندادم
بذکر و طاعت و تقوی فرودی
بر آمد و قصه دخر ز ناگاه
وزیران سلاطین کرد و بفرمود
که از بهر تو من دخر خواهند
وزیرش از پیشش آمد بجان
اگر سلاطین شاه را باماد
بیا بر کو جواب رکت یکبار
که نتوانم شدن با شاه دمنار
که شکر

که شهادت خاوان کزیده
مرا بگزید و با ما هر چه در آید
وزیری آمد و جوانی است بر گفت
وزیر از کینه سلاطین بگریه
بگفتاشه که شکر برفتند
به پیشش شاه بردنش با گواه
وزیری از ترس کشتن زاری
پدر را کشت و دخر را بزین کرد
در آن مدت ملکر اندر ضروری
ملک از حال دخر چون ~~بگفت~~
بگفتا تا من آیم از سفر باز
چونست هی داد بین سوی سفر
که با دخر بتاریکی اندر آمد
یکبار پیش دخر فرستاد
منم بر چشم مست عاشق و زار
چو شنید این سخن دخر بر اشفت

پسند از دملک او سازد دیده
نماند صدمت او با ما نشاید
ملک از خشم و از کینه بر اشفت
همان ساعت بیرون رفت و کزید
ز هر جای جشده و کرفتند
ملک از خشم و کینه کشت گمراه
ملک بر سرش زد تا که عمودی
بنار استی که با او سخن کرد
و سو کرد و او را بر جای جوری
وزیری کار دانتش محرفش
دی از صحبت دخر می پرور
وزیر اندر سرش سودای دیگر
چنین کسی امین کردنشاید
که ای شاه بی بیان و حوری پری زاد
نظاره عاشق دل بدست آرد
رسولش را جواب ناسزا گفت

که اورا این سخن گفتن روا نیست
ولیکن این سخن را داد بین است
زنان جمده یکی با شنیدای مرد
ترا گویند تو مردی کار دانی
چو بشنید این سخن از ترس
خود گفتا که من چو چاره سازم
ملک اخشتمش از غیرت بخیزد
اگر خواهم که بیم سر نباشد
بوی در پیش دختری یک مطبخی
به پروردی وزیر اورا چو فرزند
شهنشاه چو بیاید از سفر باز
گشت هر اقصه باشد عیانم
مرا این انگشتری ز منهار باید
ملک انگشتری خود را بدو داد
که این دختر که شهادت نواز است
مرا معلوم بود و نه نفستم

مرا این کار بد کردن نشاید
که اورا این چنین مرد این است
پشیمان شو ازین گفتار برگردد
غیر کسی ز مرگ ناکامی
وزیر از گفته خود شد پشیمان
اگر دختربش گوید باز این رازم
بشیخ جمهل خونرا بر نیزند
کنم کاری که این دختر نباشد
که اورا بوه مانند آنی
خدمت پیش دختر بوه بچند
وزیری کار دانا برگشت این راز
همی ترسم بکوشش رسانم
که باشد گفتنم از دل بر آید
وزیر کار دانا بنیاد نهاد
مرا و اقصه هر دو دراز است
ز ترس شاه تا غایت تکلفتم

گفته

گفته اورا بغایت محبتی داشت
در آن ایام که سلطه در سوره بود
که ای خواجه مرا با تو بنیاز است
برفتم بنده کنجی بر کمر بدم
که دختر گفت بان مطبخی رازم
که تو آندم پشیمان بگردی
بمیکردم بشوهرت مساری
بگفتا مطبخی آنرا تا نیست
بگفتا زن که ما را کار نباشد
کنونم ز روز و شب در قصد شایم
چه باشد که تو ز هر از منستان
بگفتا مطبخی کار من نیست
چنین است ای ملک احوال دختر
چو شاه داد بین این قصه شنید
بگفتا تا ز تند ز مرا بدارش
در آمد حاجب اندر شفاعت

چو از من

سروش بر جمده خاننوران بر او داشت
یکی از خاننوران آمد برم زود
بیا بشنو که خان در چه راز است
حکایتهای بکوشش خویش شنیدم
حدیث رفتها کردید آغازم
که بگرفتی مرا بگری به بردی
بدر هم کشیدند ناحی بزاری
چه کردی چاره سلطه نداشت
ز ترا حدیث بسیار باشد
ملک خون بر باز خواهم
بخورد شه دهی اندر نهانی
قرار و قول هر تو با ما چنین است
تو میدانی کنون ای شاه سرور
همان دم مطبخی را کسر برید
کنند آن بیکنه را سنگ سارشی
که شاه یاری تو باشد سعادت

مبارک نیت بر نشه گوشن زن
اکرشه از گرم دستش بگرد
شتر بانی ز شهرهای پاکوش ای
شتر با تر اجستن نیازست
بیا آمد سربان نزد یک دختر
شد حیران از آن روی نیکو
بگفت ای پری رخ از کجا
بگفتا کی تری آورد در اینجا
بگفت من ترا با ششم بشوهر
ولیکن ای جوان کرمیتوانی
شتر بان اورا زود در ده برد
وز اینجا پیش سده رفت
که شاه دختر جویناه تابان
بیاوردم اورا در آبدان
چو بشنید این سخن سلطان
شد سلاطه سواره تابان ده

خط در خانه دولت نیفکن
ببزنوش در بیابان تا میرد
شتری جست از هر سوی وای
بید آنجا زنه اندر نمازست
بید او آفتاب پر مسنور
سلامی کرد از آن حوری پریرا
بگفتش بنده ملک خدای
بگفتا سخنه تعدیر الاله
بگفتا من خواهم ای برادر
رسان ما را بنزد آبدان
درون خانه آورد و سپرد
ملکر ازین حکایتها خبر داد
بیدوم استاده در بیابان
در آن موضع فلان جای تواند
در اندم ساربانرا خلع داد
شادی و بغرت تا بدان ده

بید

بید آمد امیر شاه جهان دار
بگفتند حاجبان شاه بازن
ملکر با شد بچند عنا بیت
ازین گفتار و دختر گشت راضی
بزرگان در صفی قاضی نشستند
بشهر اندر آوردند اورا با عزاز
نخرا نهیهای شهرا کشادند
ملک بازن با عیش و کامرانی
ازین پس شاه از احوال پرسید
بگفتا که کسی کودا دین است
ازین عم دور شوای دل نواز
سپاهی را ملک آنجا فرستاد
خوشش با بوزیر و میر و فرزند
بیا مد لشکری نا که شتابی
جوانشان قصه دختر شنیدند
لشکر و بهم یکدیگر چو دریا

بشد بر چشم منش عاشق زار
ترا ایسپار با شد خلق دشمن
نشاید نیت کردن بر سعادت
همان ساعت بیاوردند قاضی
ز بهر شاه اورا عقد بستند
نشاط و خرقی کردند آغاز
اساس زینت و دعوت نهادند
به پوشیدند با جویش و جوانی
ز دختر قصه های رفتن بشنیدند
چرا در ظلم و ناحق هم چنین است
که اورا دیگری کارش بازم
که خاک ملکر او بدهند بر باد
نخواری پیشش آرد در بند
همی کردند در ملکش خرابی
بعزم جنگشان لشکر کشیدند
بر آمد شورش و افغان و غوغا

جواب و ضرب و باکین و سینه
 که شاه داد بین را کشید
 کلام و کشتش را تاج بردند
 به پیش شاه آوردند در بند
 بگفت شهیار آدم بدختر
 پس آنکه زن بگفت از نسبت
 پدر کشتی و مرناحق کشید
 پس آنکه داد بین گفتا چو گویم
 ز تو جرم و خطا نماند دیدم
 وزیر کار دان گفت بسو کند
 ز ترسی خود برو به نشان نهادم
 پس آنکه زن بگفت اشک آهی
 بگفتند تا وزیر و قول و همان
 را کردند و به بردندش تها در میان
 را کردند و وقت شدند در آنجا
 پس آنکه داد بین را سر بردند
 که گویند کند بر آیدش پیش **خود**

بزم تنوع نیز و خجرو نیز
 گرفتندش هر دستش به بستند
 خودش با وزیران سرور چند
 که در بند ساختند او را یکچند
 که اینک دشمنانت بسته چو خنجر
 که ای بر خویشتن بیداد کرده
 بگو آخر تو را از من چه دیده
 که از کردار خود بآب رویم
 و از کار دان ز مری شنیدم
 که بگو گفتا من به ماوده چند
 بچاه کنده خود در افشادم
 که ما را کشت روشن بیکناهی
 به بردندش به تنها در میان
 را کردند
 شد این از اینش را شرا
 بعبرت بر سری دارش کشیدند
 بدانند این سخن را نیک اندیش

بدان حاجب که رسم نیک نهاد
 ملک بخشید ملک داد پیشش
 تو نیک کن بجای جمله خلقان
 بختی چه خلقان با آله
 کنسون ای شاه چو من بیکنا
 امید فرجهان باشد ز باری
 بگردش بختیار این فقه کوتاه

که دختر از کشتن کرد آزاد
 ز نیک کشت دولت هم کشتیش
 که نیک بیشت آید در میان
 که بگذار از بدیهای پناه
 خداوندی جهان باشد پناهم
 که در آخر بیایم رستگاری
 به بردندش فرزندان تا سحرگاه

آمون وزیر کشتیم پیش سلطان

سحر که چو نرسد خورشید تابان
 غلامی تا بکی در بند داری
 ازین گفت اسلطان غضب کرد
 بگفتا ای پسر با تو چند سازم

وزیری دیگر آمد پیش دیوان
 مد نبود شمارا شرمزاری
 ز خشم و کینه بر نار طلب کرد
 ز هر جا هر یکی گویند رازم

مناظره بختیار با شاه

بگفتا بختیار اندم سلطان
 که هر کس اخداوندش بنا هست
 جوان آزاده بخت از ماصدقش یقین
 بگفتا نه کینیت آن بخت آزار

یقین من چنانا باشد جکانان
 چه غم از گرفتن پادشاه است
 باخر با سعادت و هم فرین شد
 یقین چو نرسد تقدیر خدا را

حکایت پادشاه بخت آزمایانام

بلقفا بجای رای شاه عالم
شندستم که شخصی پادشاه
مدام آن شاه برادر کار بودی
هم در عیش و عزت لشکر او
که رفتندش قلعه و شهر و حصار
گر نگران شد ملک با لشکر
برفت لشکر دیگر ز هر جا
ز هر جا لشکر بر خویش بسته
که لاکه خدا یارش بنا شد
بشد بخت آزمای دیگر جای
کرد در خدمت آن شاه در بست
خدمت محرمی آن شاه کردید
که او از کرم و وزاری نمی خفت
سحر که چون ملک این قصه شنید
جوابش داد و رای میباید
ز فرزند زور شهر دشمن

بیا بشنو گفتن شیرین مقام
که در نامش در جهان بخت آزمای
که میخوردی عشرت وی نمودی
ز ناکه لشکر آمد بر سری او
برفت از دست حصارش
امید از مال و ملک خویش بر کند
بصد زاری و خواری کرد پیدا
بزد بود شکمش هم شد شکسته
ز قدرش دیگری کارش بنا شد
ز پیش خسروی همچو کدای
ز جنگ و فتنه و آشوب آراست
مگر بکش غلامی شاه بشند
بیامد با ملک احوال بر گرفت
شده بخت آزمای احوال پر سید
که فرستاد بخت آزمایم
چنین باشد ای ملک جمال درین

چنان از درد و خود به برداشت
ملک بخت آزمای را دلو نوش داد
دیگر بخت آزمای با لشکر چند
حواش که تمام جویند ما جرات شد
چو دیدند آن چنان حرب از شاه
ملک بخت آزمای آنها سواره
چون بدر بار رسید آن شاه از دست
از آنجا نبشهری دیگر آمد
ملک بخت آزمای را نیک بنواخت
پسری پرور روزگاری
مکان خسروی دیگر قضا را
بودی با این ملک اورا بهانه
بیامد با سپاهی سخت بسیار
ملک از فتنه او گشت آگاه
سپاهش را بیاورد و پروان

که آنش در درون شاه انداخت
بیشتر سپهرش فرستاد
بجنگ دشمن آمد ز سپهر فرزند
شکسته لشکر بخت آزمای شد
شدندی هر یکی سوی گریزان
دیگر افتاد بدر یاری کنش داد
یکتنه بنشست از آب بگذشت
خدمت پیش شاه کشور آمد
به پیش خویش چنین منشن
به بین ناقصه چنین شد افتاد باری
که لشکر داد بخت آزمای را
که خون بوشان اندر میان
بعزم جنگ آشوب و دل آزار
اساس لشکر خود کرد مهتاب
سیاست در میان دشمن انداخت

حوش که چرخ بیکدیگر رسیدند
ملک فرمود تا جنکی نوازند
برآمد بانگ و غنغل و کوس
فغان و صبح و ظرنا و نقاره
از جانب مکرودی برآمد
نشسته بر سندی جنگ نازی
که بر جانش هم که آفرین و کرد
یکی خواهم بمیدان اندر آید
کل خودی زرین بر سر نهاده
همایل کرده شمشیرش هانی
چو رو بین بصد زاری نشسته
و در شاه واری کرده در گوش
زرین سعدین زانوی بند
بدنش بچیده نیزه که بجز مار
شجاع شیر مردی پهلوان
نشسته بر سری او کالم است

بر بر سر لشکر صف کشیدند
جمه طوف علمها بر فرازند
جزی برد آورد جاسوس
حجاز غل اسپان پاره پاره
یکی در عرصه میدان در آمد
یکی جولان نموده نیزه بازی
جوان زده نغز سخت و چنین گفت
که اندر حرب من بازو گت بیند
که از جبهه اکسون کشته
خندش نیزه دستش کیانی
گندی کیده بر فراز کلبه
سپه بر شمشیر افکنده بر ریشه
بنام بنک بگرفته عراقین
هزارش روستم درستان سحر
کشیده پشت گری کرانی
فلم گوشه قطران بال دمت

بن

بن چون کوه تک مانند بار
بدین میدان اندر آمد
ملک بخت از یاد داشت بر جای
نزد بر قلب دشمن جبدی وار
سمند باد پای برد دشمنان تاخت
بر آمد غنغل و طبل و بشارت
ملک با فتح و نصرت باز آمد
ملک بخت از ما گفتا که ای شاه
هر اگر دی خوت برد دشمن آهنگ
جوانش گفت ش بخت آزما
که بجز هستی ما را بار جانی
مگر یک روز زنا که لشکر بر آمد
مرا هم چند هزارم مرد بودی
و دشمن تهنه هفتاد بود
مرا مجموع لشکر کردی زان
هر در انجام دم و باری بنودم

ز سر تا پای عرف در فولا د
نشایسته که با او در آید
خوف آمد بر سری میدان بیگی
شکست او دشمنان را کرد آزار
تنه تنها هر صد کس را اینداخت
غنی شد لشکر سلطه ز غارت
بشادی و بعشرت باز آمد
فغان بگذشت امروز از تو ناکاه
سپه را کرده باید فتنه و جنگ
که بریزد ان تو کل هست ما را
بگویم مزه حال خود تا تو بدانی
بعزم مزه جو لشکر بر سر آمد
که هر یک هم جو فیله می نمودی
ز روی گوی ما در ر بودند
مز افتادم دران دشت و بیابان
ز فرقت کرم و زاری نمودم

یکی عبدال دیدم در کنار می
مرا گفت بگو تا در چه کاری
بیان کردم حکایت از در پیش
جوابم داد آن درویش با ما
چو آن هفتاد کس دل یکی بود
تو هم دل با خدای دوست مدار
معاینه چون از آن بر من عیان شد
از آن دل با خدار ارادت دارم
ملک بخت آزما چون قصه شنید
کانش با خدای خود یقین شد
در آمد نصرت دولت زبانش
که چون باز آمدی مادر گشایم
ملک بخت آزما چون گشت سید
چو از خواب آن ملک بیدار گردید
چو شد آمد نیز دیکر ولایت
بزرگان که اندر شهر بودند

که بیرون آمدی نامه ز غاری
زدست کی کنه افغان وزاری
بهم احوال خود لاپیش درویش
که بریزد آن توکل باز فرما
با خزر کار ایشان گشت موجود
که از توفیق تو بگشایدت کار
عناقم کرد از چشم نهان شد
خدایا در همی باشد بکارم
بدست تو ملک پایه بوسید
بکنج آمد و گوشه نشین شد
شب بیکه تاقی آمد بخوابش
ترا باد شمنان توفیق دادیم
فتاد او در سجود شکرت جبار
در اینجا سوی ملک خود بگردید
سعادت کرد با سلطان هدایت
مگر برکت بن اومی نمودند

رسیدند

رسیدند بر سر راه قضا را
بگفتند ای جوانمزد از کجایی
بگفتند که من بخت آزما یم
همه در خاک پای او افتادند
بگفتند با همه خوانان شاهیم
بشب ریشهرش آوردند پنهان
که ما را این فدایی پادشاه است
از وجود جفا بسیار دیدیم
چو ما را ظلم در آخر نباشد
رعیت نیمه شب خنجر کشیدند
ملک بخت آزما شاه جهان شد
کتوز ای شاه یقین من چنان است
چو آن بخت آزما را احوال گرفت
چو کردی بختیسا این فتنه کوتاه
که ما از قلوب پاکت بنی

بدیدند آن ملک بخت آزما را
عجب بنمود که تو بخت آزما می
ازین پس بنده فرمان خدیلم
خدمت بوسه بر پایش برادند
ازین پس بنده گان و هم رو بر هم
زندگاری ندر پیر بزرگان
رعیت را بغایت بنک راهت
ملک بخت آزما را بر گزیدیم
همان بهتر که او را سرباشد
ملک را پاک نش را سر بریدند
بعالم نام نیکش داستان شد
چه باک از دشمنان به کمان است
شد خورشید پنهان روی نهفت
به بردنش بزرگان ناسرکار
پناهی را بده عین القلوب

آمدن وزیر به قلم پیش سلطان

چو شد روز دیگر خورشید تابان
بگفت ای ملک شرمی نداری
زیر نوعی ملک را طعن بازو
ملک از طعنه دشمن بر آشفت
نشاید عزت ز بد نامی کس نیرم

وزیر پیکر آمد پیش سلطان
غلامی این چنین ناکی کناری
دلش مجروح بر پیر جفا نشد
ز کینه با خجیب را بگفته
ولیکن این زمان خون بر نیرم

مناظره خجیب با شاه

بگفت خجیب رای شاه تیزی
ولیکن از بزرگان صبر باید
اگر مردی کینه خجیب کینه این کنه کار
چو به کردی ای ملک بنمای مردی
بگفت آزاده بخت ای نو جوانم

تو از صد جوهر خوشش بر بیزی
بش آن تندی و تیزی نشاید
به بخت بدتر از جرم جبتا ر
که تا از بنکی خودش دی کردی
بگواز قصه های شاه به کرد

حکایت با دست به کرد نام بر

بگفت خجیب رای شاه عادل
شنبدم که شاه نام به کرد
ملک روزی بصید آهد بصیرا
غلامی ناگهسان بر عزم خجیب

بیای حق بشنو بگذر باطل
مرا عفو از گناه کس نمی کرد
نشسته بود بر عزم ناماش
مکان داشت از شصت گمان پیر

وقفا پیرانی

فضا را شیش ز صد جوهر خفه
ملک را چون ز سر کوشش بیفتا
غلامان چون نشان تیز دیدند
بدا او را ملک بردست جلاد
بگفت شاه از بهر خدا کن
مرا در دل بنود قصه شهنشا
شاه با بنکی کن لطفی بفرما
چو سلهه از غلام قصه بشنید
بیا بشنو کنگر احوال بر نا
پسر ابو به پدر عالی وزیر
پسر را کودکی در پیش دزدان
ملک به کرد او را از حرام
پدر آنجا مدام از بهر فرزند
شاهی آن شاه پنداری و شکم کرد
رعیت از جفای درون کش
بجرت بر سر کوشش نشاندند

جوان کوشش ملک از سر جدا کرد
بر آمد از سپاهش با کله و فریاد
جوانان را در بری سلهه کشیدند
جوان از دست جان آمد بغریاد
مرا از کشتن ناحق رها کن
فضا خطه برفت از دشمن بناگاه
بدین پیماره مسکین بختنا
ترحم کرد و بر نارای بخشید
که تا او از کجا افتاد بناگاه
بشهر دیگر اندر پیش میری
فتاده بود روزی در بیابان
خریده بود او را از بهر غلام
دلش چون مرغ وحشی بود در بند
هرای در ولایت وحشم کرد
مگر بستند در قصد هلاکش
نثارش در کوهر برفت نازند

الکر چه پادشاهی می نمودی
که که گریخ فرزندان باشد
همیشه هر کسی مالی داد
که هر کسی گفست باز یا پیشه باز
فضا آنجا مکر روزی یکی مرد ^{مردی که در آنجا بود}
مسافر بود که در نظیره
پسران شان شاه داشت
مسافر گفست بر کوهیم جوابت
پسر گفنا که خیزد بر بزم
مسافر گفست ترا چند ^{چند چیز}
نوفز زندی یکی عالی و زهری
ترا از کودکی برده حرام
ترا چیزی این ملک صد تا غلام
و او روز و شب بهر نوزار است
بیای یوسف کنگان بجای
پسر خیز خبر از مرد بشنید
بدان آن مرد را او مردگان

این

مدام او را نمی فرزند بودی
چو هر راست کردی کام ^{کوری} قند باشد
بجست و جوی کودکی می فرستاد
من او را سروری میران باز
بیامد سوی شهر شاه ^{مردی که در آنجا بود} بر کرد
که ناکه دید بر نار ^{و در پادشاهی} سواره
بزاری خویش را در پایش انداخت
من اینک میپرسم پیش بابت
در اینجا غلام شهر بازم
مندیانی مگر کسی به پدر نیست
چو بنشیند ز دانی بگیری
از شاه او فتاده در غلامی
که بابت پادشاهی بر نظر است
چو یعقوب از برایت بیقرار است
بخت مصر کن پادشاهی
ز وقت خنجر او در دل چو شنید
شاندش تا شب جای نهانی

ساز
چو گشتند

چو شب شد از میان کردی کنداره
آمدن پسر بنزد پدر خویش را

همه شب تا تیرد یک سحر کاه
بیرون رفتند از شهر ولایت
که تا آورد او را پیش پادشاهی
بدر چون گشت از وصل پادشاهی
ولیکن الحال بشنو احوال به کرد
فضا را آنجا بادی در آمد
ز تا تیر فلک بر سپر افلاک
همه سرور سری ^{فین} کوزین نهانند
ملک به کرد و خوتنها سواره
بدید از هر سلطه ن این نشان
ملک زد بر سمندش تا روان شد
بیرون شد کاروان از این دریا
ملک از روز غیرت شد پیش
ملک به کرد آمد بسوی بازار

شدند بر مرکب تازی سواره
از آنجا در میان راه در راه

مسافر بود بر نار اهدایت
بیرون از میان او حجابش
مسافر اگلاهی سروری داد
مکر روزی بسحر اصید میکرد
که خاک تیر بر کرد و ن سر آمد
بشد چشم سواران تیر از خاک
جدای هر یکی بطرف صحرا افتادند
رسید از شهر بدر یا با کفار
که گشت می شدی در دم روان
بگشت در دریا روان همی شد
بشمارند شد از بهر سودا
از آن شهری که سلطه ن شد غلامش
بخشد او بکنجی مانده و زار

بشید زردان کانا بریدند
فغان و شورش و غوغا بر آمد
چرا او را بکس و بیگانه دیدند
که شایان برده اند زردان و گانه
درین وقت ملک میگردد این حکایت
نهادند بندش برودند بزندان
در اجابۀ نواناد حواریه یار
مگر روز بیدید آن شاه سرور
ملک را در سرش آمد خجانه
اکثرین بر کبوتری زخم سنگ
بفرزدان خود خواهم رسیدن
و کز نه جان خواهم بردن ازین
چو سنگ از دست سکه ^{ببرین} شد
شاه آتش را بخا در گذر بود
ز روزن بیرون شد آن سنگ جوین
غلامان شاه را مجروح دیدند
بگفتند ای ملک این سنگ که انداخت

سحر که چون صاحبانش دیدند
ملک را سر از تاهمت بر سر آمد
خواری پیش سکه نشکشیدند
ز روز داشت این کسرافشان
زدند بر جرم و جاننش چو بیهوش
بزنند آن بوجو او را روز چندان
شد سکه کا زجان خویش بزار
که بر روزن آمد یک کبوتر شکست
که سنگی بیفکرم از روی فانی
بزودی میثوم شادان ازین
غزیرا نژاد بگردیداردیدن
دل دزدان زجان خویش برکنند
به بین یاری که این باز چو چوینند
که بوجو آن شخص باب آن بسره
فغان بر پشت کوشش آتش انداختند
ملک به کرد را بیرون کشیدند
بباید کار این حور و غلب حنت
لازم ^{چرا} ^{چند کار}
دیگر جای

دیگر جای بدای او فتاد است
بگفتند که در جمعش نشاندند
ملک به کرد گفت ای خداوند
مرا ای شاه بزودی نیست کام
مرا روزی غلام خود پنج
سپر به کرد در حال نشاندند
به پسر سید از سپر باش حکایت
که این شاه جهان به کرد
به بزمین ملک کوشش بیفتاد
پدر چوین از سپر این فصد بشیند
بگفتند ای ملک معذور میدار
بغرت کرد او را عذر خواهی
که در خدمتش بسته ^{چند روز} اربعین
وزان پس ز روز خلعتش داد
ملک آمد بملک خویش باز
چو نیکی کرد نیکی پیشش آمد
نو نیکی برادر را ای برادر

یکی کوشش بزود در نهاد است
بعیبت بر سری دارش کشیدند
بناحق گشتن بیچاره میسند
که منم هم از دیار شهر یارم
جد کرد از سری کوشم بیک تر
دوید خویش را در پایش انداخت
بگفتند با پدر حالش روایت
که او را همچو من صد غلامست
مرا از لطف خویشش کرد آزاد
ملک به کرد را دستش ببوسید
که هست این کار از نقد چیتا
نشاندش بر سر پادشاهی
چو صدیقان با خلاص یقین
بسی لشکر سپهرش فرستاد
بشدهی شاه دی کرد آغاز
چو مرهم بر درون ریشش آمد
ز افعال بد زنتها ربگذر

خداوند کند کارم تو دانی
ز بد کرداری خوف نشو
کنون گریه بادش لطفی نماید
چو کردنجیب را این فقه کوتاه

بنامی را ز افعال بد بر مانی
بجز لطفت بنامی مزیدارم
چو به کردای ملک پشت آید
به بردنش بزمندان تا سحرگاه

آمدن وزیر پیش پادشاه و بهم را بخود آوردن

سحرگامی چو خورشید خطی
وزیران آمدند هرده بدیوان
بگفتند ای ملک آزاده بجنه
غلام حیدر مانند عتار ^{کاسته}
همه خورند پیش شاه سوگند
که لفتی باهم نوعی حکایت
ملک چو از وزیران فقه شنید
بفرمود نجیب را آمد بدیوان
که نوقابل ز بهر سنگساری
بفرما گشتنش ای شاه امروز
و کز نه ماسری خوفی بر آید ^{چون}

بجام دادش نور روشنای
بر آوردند هم فریاد افغان
نمی آید ز بدنامیت هیچ سخن
با فانه ترا می با فزار ^{کلیت}
که ما دیدم اورا نوبت چند ^{بچان}
از آن دارم فریاد و شکایت
ز غیرت خوف او در دل چو شنید
بگفتندش بسختانه وزیران
بلکوتای بدین حیدر کزاری
ز بدگویان زبان طعن بدویز ^{بود}
هم خود را ز بدنامی رانیم

مناظره نجیب با شاه

بگفت نجیب

بگفت نجیب را اندم بسطه
که اورا حسود اندمک حیدر بازند
مرا چو محرم سلطه با بدیدند
مرا از گشتن خوف حیف ناپید
که آمد بر سر سلطه ای بلان شاه
بگفت با او که ای برنای آگاه

که شاه نشنو قول وزیران
به پیش شاه راجح کج بیازند
بدم گویند بهر کسی نشیند
و 2 ترسم همی بر شاه آید
بگفتار وزیران گشت گمراه
بلکوباری حکایت از ایلان شاه

حکایت پادشاه که نامش ایلان شاه

بگفت نجیب رای بخت آزاد
شنیدم که مردی بود بسیار ^{عاقل}
مرا اورا ^{بجو} بونماش نام بود
ز رومال فراوان داشت آن مرد
وزان شهر که آن مرد خدا بود
خسب شنیدم آن مرد بینکوکا
هوای ملک او در سر فنادش
که مرد کار دان و پارسای
غریز آمد بهمان شما هست

ترا بر عمر و بی رحمت بقا با و
بعلم و حلم و زهد و ورع کامل
ز دانا یان کوی دانا ی بودی
ز ترس ظالمان فرخش نمی کرد
یکی ظالم در اجا پادشاه بود
که عدل هست ایلان شاه ^{دیده} دار
حوالت رو بد اجانب نهادش
بشهر شاه می آید ز جاحی
ملک گفتا که ما را هم چو جانشست

چون

ملک او را بچندین لطف نبواحت
کنوز باشد رود از وینا بد
شماره او اندک کسی نیست یارا
شما را جعفر محل کار باشد
وزیران بنیادین جعفر بداند
چونش آمد بخلوت گاه خود باز
بجمله از غلامان این قصه بشنید
ملک در حال زاهد را طلب کرد
بگفتا در همه چیزی تمام
اگرش می کنی ای را نواز ^{صلح}
بگفتا بوم تمام ای شاه دان
درو بوی سلماز بنا شد
ملک از قدر یکاعت می سخت
که ای بی اعتبار روی دیانت
وزان پس خنجر از محقق فولاد
اگر چه بی گناه او را فنا کرد

و ما او در حرم باشد غل سخت
وزان پس در حرم شه مجاند
که باشد کوبد این سری آشکارا
ملک باید همان بیدار باشد
غلامان دست بر چشمان نهادند
غلامان قصه را کردند هم آغاز
ز کین سخن ما را او بر خفا به پیچید
ز خشم و کینه بیماری عفتب کرد
بعالم بنگان و بنگ ناس
که باید که کج باشد ناز و
اگر روشن شود کج بازی ما
دران کشتن پیشماز بنا شد
ز خشم آب من بر رویش انداختند
چرا در حق ما کردی خیر تو را خیانت
بزد بر سینه آن مردی آزاد
و در بر جان خود سهو خط کرد

غلامان آن مرد را آنجا به بردند
شد بکلی که کین قصه بشنید
ز مکر خود وزیران شاد گشتند
و در شاه شد ز کار خفا ^{چند} پنهان
بروزش خورد و شب خوابش نبود
در آن خانه که بودند آن غلامان
غلامان را آنجا طر آمد این راز
که دیدی چون آنها می ناخوب نهادیم
ملک از روزن این قصه بشنید
که بر کونید این سخن پیش من راست
غلامان او کردید وزاری نهادند
چو جمله از غلامان این قصه بشنید
بخانه رفت و باز آن شتی کرد
ملک بر کوفت حکایتها با آن زن
بگفتا زن که او مردی تائید است
فراق بوم تمام اندر زن افتاد

بچون آلوده در خاکش سپردند
بنا رستی کسی از شاه پیرسید
ز بندای غمی خود آزاد گشتند
دلش بر خفا و خاطر پریشان
بکردی شب نالشی نمودی
شب در باب می کردید سلسله
حدیث رفتها همی کردند آغاز
بناحق بکنه را گشته ادریم
بیامد از غلامان قصه پرسید
که این بهمنان و جید از که برخاست
که شاه این وزیران پسند دادند
وزیرانرا سحر که سر به برتید
به پرسید این حکایتها زن از مرد
که رسوا گشته ام از بهر تو من
خداوند که رو میراندید است
ز پنهان ما مژگان کرد و بیند

بزرگان جمید رفتند پیش او
سه روزش خدمتی کردند آغاز
سلام کرد و سله نهدی گفت
تشنه پیش سله با مجلس
که خسرو عاشق دیدار او شد
همی گفتش ز روی مهر بازی
مرا هم صحبتی با یار چنین بر
بگفتا بوم تمام امی شادانا
که هر کس با بزرگان کرد پیوند
و لیکن چیزی روا بنود روای
ملک بردست او داختندش
به کاری چنان نذر کردی
ملک اسم وزیر حیدر کر بود
وزیران خسته بودند از حوی
همی گفتش ز روی مهر بازی
چون گفتند که مری لب ازیم

بیاورند بقصد عز و نازش
به بردندش بری شروز دیگر باز
به نذیری که سله کا موحب گفت
ز هر نوعی حکایتها به پرداخت
ز روی مهر بازی یار او شد
مرا با تو بیاید بار جان
که بگفت یاد از کارم به نذیر
نیاید خدمت مخلوق از ما
امید از جان شیرین بایدش کند
که شایسته خواهان کدای
ملازم بود بر نذیر کارش
که سله کا لطفها با بیر کردی
هر یکی عیار و مکار و غل بود
که پیشش پیشش حرمت بنودی
مرا با تو به باید زندگان
که همچون گوی اورا سپاریم

یکی گفت

یکی گفت که ای دارای سرور روم
کسی گوی رود از بهر دخت
اگر با بوم تمام آنجا فرستیم
بیاورند از بهر او را بهمان
که شایسته روم هست ماه روی
بزرگان هر یکی الجی فرستاد
و این کار و این بوم تمامست
چنان وصف جمال او به پرداخت
ملک ناپدید عاشق گشت اورا
که من اورا شدم از جان خریدار
بگفتا او هر آنچه حکایت است
خزاینها ملک در حال بگشت
بیامد بوم تمام با خلعت و زر
ملک اورا ز روی لطف بنواخت
ز بعد پنج روزی گفت سلطان
که ای پلان شاه را چو تو و کس

یکی دختر که مثلش نیست در روم
شاهی روم از تنی او می برد
ز جو رو غقه او باز روستیم
حدیث روی دخت در میان
که مثلش نیست در عالم نیکوی
کسی این بند حکم را ما بگشت
که در عقل و کفایت تنگ نامست
که آتش در روی شادناخت
بگفتا بوم تمام بنک حورا طبع
ترا با بد شدن از بهر این کار
مرا چو بنیدگان روم بر است
بشاه روم جوهر با فرستاد
به پیشش شاه روم از بهر دخت
بزرگان اساسی خدمت پیشش
که تو مردی کنی گوی سخن دان
بهر نذیر را را نذر دیم

دارم

پادشاه فرنگی

دنیای

تو باید دخترى مارا به پندى
اگر داني تو که باشد لايقى
فماشى چند خواهى چو غم فرودن
که در آغوش پيمان بناسند
به بزم بونام ننگ دين را
در خانه که دختر بعبه بر تخت
تا آينش فکنده بعه اسناد
چو آمد بونام آنجا که او بود
بگفت دخترش اى مرد عالم
بگفتا بونام اى شهنشاه
بگفتى پيش از اين مرد و پيرن
بگفت بونام اى شهنشاه
که چشم از روى نامحرم بدوش
زبان از کفنه ناحق نگه دار
کسى کوزبان نشنود اينست
شاه روم اين سخن بشنود

بهار

ز

دم حج

نگه

دى از امتحان با او نشيند
فرستم بهر خدمت با تو همراه
به بايد روى اورا ننگ هم و بدن
ترا اندم گران جان بناسند
که بندان ميه خلوت نشين را
ز جوهر ناز هرگونه بدي رخت
ملک بربونام مش عرضه ميداد
فکنده او سر بپوش چشم ننگشود
نمی گوي سخن گویا تو لاله
رسول لاله کس را بجای فرستد
بيايد پيش سلطان باز چو ننگ
که من اين بند از پيران شنيدم
با تش آب شهور را چو ننگ
ز بد گفتن و لا حوق را مياز
بقول مصطفی او پاک دينست
برو سلطان هزاران آفرين کرد

بگفت

بگفتا شهنشاه سلطان گرمين پيش
چو پيدى جمال دخترى من
چو خواهى تا بدانى حال پنهان
بگفتا شهنشاه که تا شادى نوازند
امرى روم را دختر را با غراز
چه آيد بونام آورد او را
ملک از کار خود شد خرم و شاد
وزيران را نشاند از غصه دلخون
بگفتند او را که چنين سارا بماند
قولش بود نذ غلامان شانت
بر رفتند وزيران پيش غلامان
بودند هر یکی را کيسه زر
بگفتند هر چه فرمايد کنيم آن
شما يا شاه احوال شما پند
که اصل بد همیشه بدنيا پند
از اين مردى که همچون بونامست

چرا مى شدم اين نوازين پيش
چنان وصفش کردندى بر من
ز خردان مى طلب خوي بزرگان
اساسى کار و انايان بازند
فرستادش بصيد شادى و صنداز
چو سلطان ديد آن روى پنگور
بگفتى اختيار خود را بدو داد
که او را قدر رحمت منزل گشت افزون
ملک مارا چه سک از در براند
که بود نذ حرمان خاص درگاه
که مارا با شما هست کار پنهان
شدند اندم بزرگان مستخر
بفرمان شما گوشيم با جان
بيکديگر از بين قصه در آيند
چنين کس محرم سلطان نشاند
يعين مى دان که او تخم حرامست

ان و

مر او را داشت جان درد ناکش
و کفتا مبادا گوید اختیار
چو زن بودی ز ایلان شد در قهر
فنا شدش چو سر آمد بگاش
بر آموزن بر سری ره زاریات
شب و روز از برای یار جان
چو یک بدین قصه در آمد
بدید آن در برابر کان روزت
چو بر دست آمدش بیخ بران
سازد آن بیخ بر سنگ زاریات
چو واقف شد که سر از هلاکت
همه رفتند و ما هم رفتیم
مراد آنم ز دینای خلاص
چو از جیب راین فقه نشیند
چو کرد جیب راین فقه کونه
خداوند حق بیک مردان

که یک ساعت رود بر سری خاکش
که این را بخواست با او سرگی کار
سنانا در خورشید داد پاره ز هر
نهادندش جیب بومامش
ز بهر ایشان ساخت علامت
همی کردی در آنجا که بسا
اجل ناکه بر سر او آمد
بزد بر بومام بیکن پیش
ز عمر ز نکلان شد پشیمان
بود آن چنان شیرین را بعات
نهادند پهلوی ایشان بجاکش
چو در بند دینای دل بسیم
ولیکن خوننا حفره قصاب است
شبه قصبه کشن او را بچند
به برودندش بزندان تا سحرگاه
پناهی را دم از دینا بگردان

آمدن وزیر نهم پیش سلطان

چو بر زد صبح دم دم از سفیدی
و نان صبح چو شد غنچه خندان
بدیدند لوفری طاق ز بر جبه
وزیران حمد رفتند پیش سلطان
که شانا آخرا ز بهر خدا کن
که او هر روز میخواند ف نه
بگفتند سخن در حق ایشان
در آنجا پیشش نشدند ز حال
بگفتندش اگر شهر احمیت
غلام این چنین شده شدیدا
یقین میدان که تا وز نه باشد
ولیکن چو ز گشته کرد دیا ببرد
به پیش شاه رود کشتن او گوش
چو زن بشنید این قصه بر آشفند
اگر غیرت مردان نداری
ز هر نوعی دروغ چند پرداخت

نقاب شب شد ظلمت دریدی
جهان بر کشت ما نند کلستان
چو خورشید جهان آرام علم زد
بر آوردند همه فرزندان و فغان
که این بدنام بدخواه را تا کن
مگر یابد خلاصه زمین بهمان
بیرون رفتند آشفته وزیران
ز ز شهر ایاوردند در قبال
بگو باری ترا غیرت چه اینست
ترا در جمله عالم کرد است رسوا
ترا بد نامیت همه گویند باشند
ازین سودا که در کبیر
بکن خلقان ازین گفتار خا
بزاری پیشش رفت و چنین گفت
من اینک میبستم خون را بزاری
که آتش در درونش انداخت

اگر او را نخواهی گشتن ایندم
غلامان چغز ملکر ایز دیوند
بگفتا شه که ای بوجخت بود کام
هم در حق تو داد است کو ای

تو خواهی شد ز روزگرن و گم
جو انرا پیشی شه حاضر گشتند
بگشتن ترا بنودی سر انجام
که در دل داشت با من نبیسه

منظره پنج باب شاه

بگفتا جیش ایزم که ای شاه
در ایشان فند اورا که بنشد
ولیکن مکرهای بسیار دانند
نمیدانند فرق بینک بدر را
چنان کان زن که چشم خویش کند
بگفتا شه بگو که بود آن زن

مرو بیرون بگفتا رزن از راه
ازین باز چه شان با کس نباشد
که خواهد از بدانا زار را نقد
بگشتن میدهند فرزند خود را
ز بهر خود بگشتن داد و فرزند
چرا میداد و رفتنش بگشتن

حکایت پادشاه خسرو نام

بپا از جیش را این قصه
همیشه می نمودش ^{فرو کلام}
همه لشکر جور و بی نوا ای
ملک بود بکعای وزیر
وزیری آمد ملکر کار سازد

بوی در مصر شاه نامش خسرو
که اورا بیج دشمن بنودی جد و ای
نهسا دزدوی در راهی کوی ای
بزرگ و خورده دان و خورده گیری
که خسرو لشکری اورا نواز د

نشسته

نشستم و کرد از روی کفایت
بگفت ای شاه نیکو شهر یاری
که بعد از تو بنشیند بجایت
بگفتا شه که ند پرش تو دانی
جوابش داد کای شاه جهان گیر
که صاحب حسن اصل زاده باشد
چنین کس دختر شاه روست
که خسرو را بدید آمد بهر نه
شاه روم مکتوب فرستاد
از نام با تو هست مهر پیوند
رسول آمد بروم نامه آورد
جوابی نامه خسرو فرستاد
بیفتادش بنسوله آن زمان
رسولش را به بیچر مت روان کرد
که منتهی سای تو هستی مسلمان
بسوزی مصحف ز نار بندی
شوی هست با غم و شاد

به پیش شاه بنهاد حکایت
در یغای نیک فرزندی نداری
برارد از برایت بینک نامت
مکرزین غصه مارا داری رانی
زن قابل شمار است نه میر
خوایش حوی بینک داده باشد
که طه فرخ طالع سعدش بخوست
همان ساعت بگرد اورا روانه
که در راه دختری باید بیند
که مارا از زود ارم بفرزند
فماش و آب و جامه آورد
ملک نامه دست خود بر افشاند
جوابی نامه اش بنویشت نه الحال
در آن نامه جوابش این بیان کرد
اگر کردی ز دین خود پشیمان
ز ترسای بیای سر بلندی
فر آن ساعت ترا کرم بداند

وگرنه این خیال از سر بر کن
رسول آمد جوابش بر گفت
ملک را جنگ و فتنه بر آمد
چونکه بی نهایت شهر اسرگش دهند
کلاهی خجسته تر ساسر بگون شد
بیا مد لشکری سلام در روم
چو بشنید این سخن ترس ساز جا بوس
چو شاه روم ساز و جنگ بخواست
مسلمانان چو ترسایان بدیدند
ز کینه روی برایشان نهادند
بیک حمله برایشان حمله شکستند
چو عاجز شد شه ترس ساز ناچار
مسلمان کشتند و خرداد با مال
بشوهر داده بودند از آن پیش
همه کردی ملک با او را بهستانه
چو آن روزی مکر در یک و نماند

برو پیوند از جای دیگر کن
از آن گفتار بدلسطه بر اشفت
جگمش از همه جا لشکرش آمد
اساسی فتنه و لشکر نهادند
ملک با لشکری جنگی بیرون شد
بگردند خرابی اندران بوم
بر آمد بانگ صبح و پیک ناموس
مزاران لشکری جنگی بیرون شد
همه شمیری مصری بر کشیدند
چو آتش حمله در گاه او فتند
گرفتندش هر دستش بستند
ز ترس جان شهادت کرد اقرار
و با بشنوز حال دختر احوال
که بود آن مرد شاه روم از خویش
ببروه بود او و دختر را بجای نه
بدختر یافت بکدم اتفاق

نمی ترسید

نمی ترسید چو در حکم او بود
فضا را حامله شد دخترش
به نهانی دخترش شاه بار به نهاد
مردمش بی بودی همیشه پیش
مکر او را دایه را هم حامله شد
بزیب خاکش حملش ترسان کرد
شده سال آن خورشید بر نور
چو دختر را بشاه مصر دادند
ولیکن دایه آن دم حمله شد
ز جان و دل چنان شد در گذار
ولی دختر همیشه بود در بند
اگر چه بود با سلطان نشست
چو او را بود در دل در دو سوزی
که شاه با باب من دار و غلام
چنان خواهیم که او را ز تو باشد
چو دختر از پسر و صف چنان داد

ز دختر بند بگری مرد بکشود
و نه کس را بنود زین حال آگاه
بسانی ماه پاره کودکی زاد
که او را بود این قصه یقینش
بیدار آورد محل خود بیداحت
همان کودکی بجای خوزه عیان کرد
بفرزندی دایه کشت مشهور
همه زناری ترسای کنانند
که شه ز نراز و دختر باز نشاخت
که بد و دختر بنودش اختیارش
ز بهر دیدن و پدار فرزند
دلش از بهر فرزند بوجوخته
مکر دختر بخبر و گفت روزی
هنرمند و پیک و نیکن نامه
همیشه خادم خوان تو باشد
ملک از بهر او الهی فرستاد

شهری روم بنرسید از بهانه
سر آمد خدمت پیش خضر
چو دختر دید آن فرزند جان
گرفت در خلوت رویش بسوی
سر از دست او خود را گشت آن
که گزین قصه را گویند بسط
چنان به اثر که خود با شاه گویم
بیامد پیش خضر روزی نزاری
بفرمانا ز نندش او بسیلاخ
بدین قصه فلان حاجب گوا
ملک این قصه از عورت چو بشند
بگفتا حاجب ای شاه جهان
که این اورا گرفت و بند ویدی
چو بشند این سخن خضر و برافت
که این دختر سر در پیش باشی
ازین قصه شد سلطان پری

پسر را کرد بالی روائی
و نه این درستان طرفه بشنو
مگر روزی ز بهر مهر با سنی
زنا که این حکایت حاجبی دید
ولیکن دختر از حاجب گمان کرد
مرد و ندان بیاید کند از جان
زیر و هم از ننگ بر نای بشویم
بگفتا این غلام ترا چه داری
که نیک را ندر بر من دست گشت
تویی حاکم و نه اورا گنا هست
بشد عکین از خواجه پرسید
درین قصه خاتون بوه کنه کار
پس خضر از دست او کشیدی
خیالی باز این کرد و چنین گفت
مگر برداشته باشد از حجابش
فرست آن جوانرا شده بزندان

بدین قصه

بدین قصه صبر کرد و در ساخت
چو دختر خوار شد ازین حکایت
بگفت ای شاه من بدنام گشتم
شدم رسوا از دست این پسر
ازین گفتار شده دیگر برافت
به بر حاجب پسر او در نهان
چو بشند این سخن حاجب سلطان
چو حاجب دید آن روی بنکوار
چو گوید که را برد او نهان کرد
ولیکن شاه آن دم بوه عکین
چو گفتا ندانم تا چه سازم
مگر شه ابودی یکدایه پیر
بیامد پیش عورت دایه شاه
چرا غم می خوری ای شاه خوبان
بگفتا دایه ای دختر تو دانه
دل و جانم ازین غصه پر خونت

و از نزار از چشم عزت او اخت
ز مسئوری بیامد بر شکایت
به پشت چخته بودم خام گشتم
همان ساعت بفرمایش بگشتن
و از نری بگوشی حاجبی گفت
به بر ازین سر شراب کمان
پسر را برد و در جای کرد پنهان
ز دل رخصت نیامد گشتن اورا
نشانی گشتش بر شاه عیان
بجای مهر دختر بردش کین
ازین تم خورشیرانا کی گذارم
زن از پری چو میگرد تدبیر
که مارکن ز حال خویش آگاه
مگر در دل نداری مهری سلطان
ملک اینست با من مهر بان
بگفتش حال من چنین است

بگفتای دایه من بیارم
چو این دردم را در مان بنام
بگفتای دایه کی حوری پری رو
و نه باید بدانا درد گفتن
مگر من داروی درد است جویم
چو دایه پیش دختر خود سو کند
بگفتان بدایه حال خود
گفتی دایه احوال من همین است
چو بشنید این سخن دایه زد دختر
روم فیل و رخ باشه بیارم
ولیکن چو ملک پیش تو آید
شمار در خواب خود پیش نگاه
چو گفتی راستی راست رفتی
چو دایه بند دختر داد تو بشنو
بگفت ای شاه عالم چیست
بگفتا خسروای دایه چه دالم

یا با کس در زبان این قصه آرم
همان بهتر که گفتوگوی بنام
برای درمندان هست دارو
ز نادان می باید این نه گفتن
سو کند که من با کسی گویم
زبان خود را بکشد و از بند
~~سر پیش~~ ای نکل و بد
ازین قصه ملک با من بکین است
بگفتایم محو زای جان مادر
ز فرزین بند پیش با سازم
که از گفتار بد کارت نماید
بزمی سر گذشته خون و جوان
دیگر باشه در خلوت نشسته
ز پیش دخترش رفت و پیش خسرو
که داری سرگردان با عیالت
ازین دختر بسی من بدگام

غلامبر

منچ جوین قیاس طاعتش کرد
که شاه این سخن گفتن نشاء
بگفتا شاه که تو مردی ایمن
منچ گفت ای شاه ای خود مند
چنین است حکم تقدیری حواله
ز جنگ شیر غران کرد آزاد
چو بشنید این سخن شاه جهان
پسر را با یکی دایه روان کرد
ز بهر دایه قوتی می فرستاد
بشد کودکی در اینجا هفت ساله
مگر هر روز شیری در بیابان
ز نادان شیر برادید آن شیر
بخود گفتا که این در روزیم داد
ز شادی شیر بر جست و بغربد
~~سر~~ در آن صحرا روان شد
زد بنامش از چو باد می تا

بگفتا پیش سلطان آنچه آمد
که طاعت بود که می نماید
بباید راست گفتن آنچه بین
مرا معلوم شد احوال فرزند
که کودکی اگر در هفت ساله
شمار بدست او خواهد جان داد
بگفتا خرم کنم بد بهر این کار
بجای در بیابان برد و نهان کرد
پسر را دایه آنچه شیر میداد
و ز بشنو تقدیر خدا حواله
شکار پیرا طلب میکرد غران
شده فریه خورده هم علف سیر
کزین مرغی بدام من بگفتا و
شتر ناگاه بانگ شیر شنید
ز تر شیر آب از دیده روان شد
شتر خوف درون چاه انداخت

بیامد شیر نر جو بنانده باد
ولیکن شیر اول سر بر انداخت
وزان پس پنجه در دایه سنجید
چو کودکی شد خلاص از شیر
در شیر طلب می کرد ناگاه
شیر بان برد او را کوی خانه
هم پرورد او را همچو فرزند
شیر بان در ده بوه از ولایت
وز چون مدت کودک در آمد
کس نرا از بی کودکی فرستاد
کسان رفتند گوید گم نمیدیند
پس پیش شیر توفیق حاصل
پس محبت او را هر گوی مرد
هم ز لایق و سرداری مردی
زدست زوزی به سلوانان
به پیشش شد بر دین این حکایت

بفصد شیر خود را بچاه انداخت
گرفت از چاه کودکی را بر انداخت
شیر بان که شیر زنان او بود
شیر بان است از ترس در کوی خانه
بیدار او کودکی مانند مهر ماه
بشدش دان و خندان و پیکانه
پس مردی بیرون آمد خود مند
کسی واقف بنودی زین حکایت
شیر بان حیالتش در سر آمد
که از دیدار فرزندش نشوشت
بنادانی امید از قوی بریدند
بدین قصه بر آمد چند سال
بپار نرا در آتش جمع میکرد
بگودی در کمینت گاه راه کردی
بیرند مال چندین کاروانان
بر آوردند فریاد و شکایت

کشت با

کشت با داره از دست حرای
جوابش نبود این سخن سلطان
ملک بان کوی جنگی بیرون شد
ملک فرمود دست بر زمین نهادند
پس گفتا که ای یاران چه دارید
بیابازی گشتان مردی نمایم
چه باشد بییت انکه کشته کردی
سپه با هم را مان بازو گشتا دیند
چو بیرون رفتی بوه از جنگ آن
باخر چونکه ایشان پیش بودند
سپه را با همه دزدان گرفتند
ملک را بر سرش زخمی کران بوه
ملک گفتا منجر ا بیاورید
منجم جویند بیامد پیش سلطان
چرا گفتی دروغ باری چند

که در ملک تو پیدا گشت خامی
سواره شد پیاده بانک بر غوی
وز بشنو که تا این قصه جعفر شد
زنا که بر سری دزدان فتادند
که از دست سگان همچو شکارید
همه بر جنگشان بازو گشتایم
همان بهتر که جان دادن بمردی
کشیدند تیغ در شکفتادند
سپه زد بر پد زخمی بشمشیر
بهر صحن یکرا در ر بودن
بسوی شهر قلعه باز رفتند
قرارش رفت و اندر نزع جان بوه
که با ایشان بگویم در چه کارید
بشدی گفت ای مردود نادان
که مرگ شده بوه بردست فرزند

فنا کرد دست مرا شیر
منی گفت بریزان خسته
و کز زین زخم گشت سلطان عادل
ملک چو از جرح حال پرسید
بگفت ای جوان مرد از جای
بسرگشتا چه گویم در حجابم
شتر با من طلب کردند لطف
بگفتا شتر بان پیش سلطان
خداوند در فلان موضع بمن داد
حکایت پیش دانایان گواست
چو شیران را گرفته بود بزندان
هم غیشی و عشرت و شادی نهاد
پدرشادی کنان جان داد
چو نقد پیری شده باشد بگردن
چنین است این چنین ای بنامی
بغول مصطفی این هم یقین است

یکی دیگر بزمار شمشیر
و کوز خیم فرزند شما بیست
همه حکم گو اکب هست باطل
ز برنا فقه احوال پرسید
که می یایم ز بویبت آشنایی
شتر با منرا که ای شاه هست با من
ملک برهمنی از او پرسید احوال
که این دروغت سالم در بیابان
چنین شهباز در دام من افتاد
یقین کردند که او فرزندت هست
نشان دیدند بر کتفش بزرگان
بزرگان در دست و پایش بوسه دادند
پسر ناجی شاهی بر فرق بنهاد
به تازی پیری نمی گردد دیگر کون
دیگر گویشست تقدیری الهی
که قلب بنده بین الاصبغین است

جو آخر

جو آخر شد حدیث بختباری
ملک دیگر فرستادش بزندان
آمدن وزیران با هم بقصد خون جینار مگر کین بسخت و رها شدن جینا

شد روز و بر آمد لیل تاری
که تا فرود آید خواهد کرد پندران

سحر کمان که خورشید منور
وزیران در صف دیوان نشیند
زبان و طعنه تهمت نهادند
بر آمد غفل افغان وزاری
بر و او را در سیاحت گاه پرداز
وزیران زین سخن کردند شادی
همه خلقان بنظاره و دیدند
نخداوند مهلت را بساعت
و لیکن شبنو ز فرید حکایت
مران مردی که بود او میر و زوان
زیادش نام بودی آن گزیده
مگر بشینده بوه احوال برنا
بغوم دیوان دیدار آن شاه
چو میر در شهر آمد در بیابان

به بیخ نور ظلمت را بر زد
مگر در کشتن برنا به بستند
ملک را بر سر آتش نهادند
بگفت آزاده بخت آنم چه آری
بر سوای سرش ازین پندار
بر آمد بانکه فریاد و عنادی
ز زندان آن جوایز در کشیدند
مزدی به چکس با او شفاعت
که چون می آید از زندان عنایت
که گوید با فقه اندر بیابان
پسر اچند سالی او پروریده
که دارد پیش سلطان حرمت و جاه
همان ساعت رسیده بود از راه
بدید او شورش و فریاد و افغان

زور و دل بزار آمد بفریاد
زیاد از مردمان احوال پرسید
جوانزاد دیدان در حال بشتا
بگفتا ای مسلمانان پناهی
و نه وز دان از راه هم نگر است
جگای او مرا گشته بیابید
مگر همسراه او بود نزدان
ملک زاده بخت این وقته بشنید
بگفتا ای زشامان بر گزیده
زیاد آنکه جواب شاه بر گفت
که بر هر کاروان راه کیرم
جوانزاد در میان یافتم باز
به پیچیده بسر چشمه فتاده
ز طفلی پیدا او را بر دریدم
که رحمت بر پدر بر مادرش باد
چو مرد این وقته گفت نه بشنید
بگفتا مردای سلطان بسیاریم

بگفتا ای زشامان بر گزیده
زیاد آنکه جواب شاه بر گفت
که بر هر کاروان راه کیرم
جوانزاد در میان یافتم باز
به پیچیده بسر چشمه فتاده
ز طفلی پیدا او را بر دریدم
که رحمت بر پدر بر مادرش باد
چو مرد این وقته گفت نه بشنید
بگفتا مردای سلطان بسیاریم

کشید آن بیخ را در دست جلاد
ز هر کس نوع و بکر ققه بشنید
بزاری خویش را در پایش انواخت
وزینجا از مزن آشنای
که این فرزندان پر حقیر است
که مرگ او را دیدن نشاید
بر آوردند همه فریاد و افغان
جوانزاد و مردمان احوال پرسید
منم آن مرد عتبار و سزیده
که یک سر موی راز از شاه گفت
بدین نومرد سرداری امیرم
که در دیبا و قنای از سگرتاز
ز روجوهر به بستی او نهاده
از او هرگز خطای منم ندیدم
که این فرزندی باکی صالحش زاد
بشد شاهان دیگر باره به پرسید
هنوز آنجا مرا در خانه تو آرم

چونم اراده

شاه ازاده بخت انجام را دید
زین که از روی قیاس
بازن که آن جامه آفت
ن روزی که می رفتیم بکرمان
که بزوان داد فرزندی بنگورا
بگفتا شاه که از روی گمان
بگفتا زنی که ای شاه یکمان
که در یکپای کودکی نمودی
چو بشنید این سخن شاه از
چو مادر دید فرزندی نشانه
پدر هم گشت از وصل پدر
بشدش دان از فضل جینار
همی کردند جوهر با تبارش
بر آمد و غفل و طبل و بشارش
چو آمد مادری بیچاره باهوش
ز وصل او بهم دلت داشتند
وزیران در صف دیوان نشستند

بروت و از هم احوال او پرسید
به بین این جامه را گریشتا
که از فرزندم دل بندت نشنست
در آن سر چشمه که اندر پیدبان
در آنجا را کردیم اوسل
در آن کودکی ندیدی نوشتا
در آن کودکی بدیدم یک نشانه
که یک انگشت بهم پیوست بودی
نشست با کودک خوشین باز
بشد شیر از جویست نشیوان
بشد آنه سستی بر خاک سنها
که او از مهربان روت بر کنارش
که شهر گشت پیدا جینارش
ملک زد بر قراین دست غارت
گرفته جینارش را در آغوش
ز بند هر غمها آزاد گشتند
صد غرت صف دیوان بستند

ملک پرسید از آن خا مان کمر
بگوید آخر که از کودکی چه دیدند
وزیران جملگی از رو سپای
بگفتن چیتا را آنم که ای ش
دروغ و مکر و بهشتان نهانند
حد با بخیل و کینه شاد آفتند
بگفتا ش که بنیم راست گویند
مکاز راستی نیک راست
وزیران جملگی انصاف دادند
بگفتند با که و ایم بکنیم
با و ما را چرا بنود حسودی
کنوز بالای دست ما کشند
ملک با او نما بد مهر بار
چو او در محرم شه ما بنودیم
نماندی هیچ ما را عز و جاه
بگفتا چیتا را آنم با ایشان

چو در حق نینکانند بر خطا
که در قصدش یکا
نزدند چاره از
وزیران جملگی هستند
که تا مال مسلمانان ستا
حزان باشند عصیان بارش
ازین کینه دلی ما را بشویند
همی باید از چیتا که ر تا
زبان در پیش سلطان در نهادند
که او را جای خویش را بیسیم
که ما او را نیز بدست بودی
بزرگان چای خویش بیند
به پیش شاه باشد پار جاز
از آن پس شیخ بر کشتن نمودم
ملک کم کرد سوی ما نکا
که نادانند ما و این نادان

که گویند